

Zenεze Fai Kpein Tɔɔzeizuυε

Sevei γε nui: Moize υε.

Sevei nii zu vai ma 6ε ungi: faiti kpein tɔɔzeizuυε.

Sevei nii γε ziegi: kona waagila unnaani puulɔlu (1 450), é zeeli kona waagila unnaani puugɔ (1 410) υɔ, aisa Yesu Kilista va zɔɔɔ.

Zenεze ɔa ga kpeteaniiti kpein tɔɔzeizuυε ma zεvei. E la kpelani nɔ ga é geeɔɔlɔgi ta zooiti kpete vai wo, ta guluiti, ta suaiti, ta nuiti kpete vai. Kele toɔa nuβuseiti ta-vaiti tɔɔzei velei wosu, é ti yɔɔɔzu ɔilibai lɔzei velei ε.

Gaaɔwesυ mɔungi é li puugɔ maazu ɔilagi (11) zu: eteai nii de yenvuzu su, ɔa zoo ɔale é naa ná-fai ɔaaɔa? Be ɔa é ga nui? Nui losυε ɔa ga mini eteai zu? Lee vaa zu nuiti ti yɔɔɔzu ɔilibaiti ti ɔologolosu? Leeni ɔa a γε ga zabui, nii pagai, é lo naama vai va?

Gaazaɔagi naati ka ti wosu zaafaza. Naati ma ka Zenεze zεvei ɔilazuυε ma mɔungi gooɔaavotegi veezu, é lo ti va: zunui ta anzanui, GALA ná-kpeteaniiti saama (gaaɔwesυ mɔungi é zeeli felegɔi υɔ), ti yɔɔɔzuleve vai ta GALA (gaaɔwesυ savagɔ), Kayen ta Aɔele ta-vai (gaaɔwesυ naanigɔ), Nowe ná-foloi, undaavili tona wolai ma ziegi zu (gaaɔwesυ lɔzita é li taavugɔi υɔ), woiti supu voloi nuiti ta-zangaso velei lo siegi zu (gaaɔwesυ puugɔ maazu ɔila (11)).

E zo gaaɔwesυ puugɔ maazu felegɔi (12) ma, eyesu é li puulɔlugɔi (50) zu, ta bosu ti dεε

egvelei GALA ge vaa la ga kizogi nuɓuseiti pɔ, ta é Izelayele memewolai ma mɔungiti toli ná-botii ma: Abalaame nii é veteni ná-kidaalevei ta ná-woomenigi maavele ma, keeve sienɔpe su ga loɔɔ vago nu, nii nu a vokoɔɔ ma.

Ná-doun zunui Izaake, ta Zakɔbe, nii é ga ná-dounloin naa ɔa (gaafwesu 25:19--37:1 zu), é daaseigi zɔɔɔni ga: «Izelayele.» Zozefe, nii é ga Zakɔbe ná-doun zunui ta, koizeizu felegai ma ɔewolai, naa ɔa faiti kpein saamaɓe, toɔa é vaani ga Zakɔbe, ta ná-doin zɔiti é vee ta-veleyeɔeiti ba, ga ti li, ti zei Ezipete yooi zu.

Zenze zevai ɔa dee ga kalagi, é vile naa va, nii GALA ge kea. E tɔzeive ga boga ga GALA ka é eteai beta, naa ɔa é kulazu keɓema ga GALA boɔɔɓe, keɓe nii a ke ti pe ti ɔolo GALA be.

Sevai ɔa wooi ɔaabelazu ga GALA ná-minazegɛ gooi é boga ga: toɔa yeeye ná-nuɓuseiti ba ɔɔ. E zo tɔzeizu é li gaabelazu, GALA ka é ga sevai nii zu vaa biin golai: toɔa boɔɔ ɔulazu keɓema, é da tukpai ɔaaleve, toɔa losu ná-nuɓuseiti tuɔɔ, é da bo ti va, toɔa é ná-nuɓuseiti ta-etea ziei ɔevele betaɓe. Ma woɔɔaavote pagai ɔa ga: GALA betaɓe ɔa ba ga: nu la tɔun da, è la ná-minazegɛgiti da, nu ná-deveiti so, ta ná-tɔgiti.

ETEAI TA NUBUSEI TA-VAI LɔɔZEI VELEI

(1:1--11:32)

Geeɔɔɔlogi ta zooi betaɓe vai

¹ Tɔzeizu mɔunpa GALA ge geeɔɔɔlogi ta zooi betaɓe.

² Kevele g̃ila ge la g̃eni zooi va, supakai g̃eni de. Kpidii ṽeni zie wolai g̃a. GALA Zenvui g̃eni levetebesu ziei g̃a.

³ GALA ge g̃eni ma: «Wozakalagi g̃ula.» Wozakalagi ma ge g̃ula.

⁴ GALA ge kaani ga wozakalagi vage. GALA ge wozakalagi ta kpidii yeeḡaaḡṽeni.

⁵ GALA ge wozakalagi laasei p̃eni ga foloi, é kpidii laasei p̃e ga kuai. Kpidii ṽeni, geelaalao: naa g̃eni ga folo m̃ungi.

⁶ GALA ge g̃eni ma: «Zḡḡzu ḡe z̃iiti ba, é z̃iiti zeeḡaaḡṽe ta z̃iiti.»

⁷ GALA ge zḡḡzu ḡ̃eni z̃iiti ba, niiti ti bu velei, ta niiti ti maazu velei. Naa ḡ̃eni ḡana ñ.

⁸ GALA ge zḡḡzuṽe laasei p̃eni ga geeḡḡḡgi. Kpidii ṽeni, geelaalao: naa g̃eni ga foloi velesiei.

⁹ GALA ge g̃eni ma: «Z̃iiti ti geeḡḡḡgi wu, naati ti ḡaale ba ada g̃ila, ada ṽ̃i ḡula kelema.» Naa ḡ̃eni ḡana ñ.

¹⁰ GALA ge ma ṽ̃i laasei p̃eni ga zooi. Z̃iiti ti ḡaaleai ba, é naati daasei p̃e ga kpoloḡ̃iiti. GALA ge kaani ga naa vage.

¹¹ Naa volu GALA ge g̃eni ma: «Zooi p̃̃̃ba aniiti kula, eḡevelei ti-ma ziiti ti la: tufai nii ma waai su a ḡe ga ma zuwui, ta gwaa wuluiti, niiti ti-ma waai ti zu ta ḡe ga ma zuwui.» Naa ḡ̃eni ḡana ñ.

¹² Zooi p̃̃̃ba aniiti kulani, eḡevelei ti-ma ziiti ti la: tufai nii ma waai su a ḡe ga ma zuwui, ta gwaa wuluiti, niiti ti-ma waai ti zu ta ḡe ga ma zuwui. GALA ge kaani ga naa vage.

¹³ Kpidii ṽeni, geelaalao: naa g̃eni ga foloi zavasiiei.

14 GALA ge ɣeni ma: «Wozakalagiti ti ɣe geezuwe geei ɣaawe, ti foloi ta kuai yeeɣaaɣwe. Naati ti ɣe ga poogiti, é lo siegiti ba, ta foloiti, ta konagiti,

15 ti ɣe ga wozakalagiti geei ɣaawe, ti eteai zuɣala.» Naa ɣeeni ɣana nɔ.

16 GALA ge wozakala gola felegɔiti kpeteni, ma wola gelei da zeɪ foloi unda, ma go gelei da zeɪ kuai unda. E somideɣaiti balaa kpeteni.

17 GALA ge ti zeleni geei ɣaawe ga ti da eteai zuɣala,

18 ti zeɪ foloi ta kuai unda, ti wozakalagiti ta kpidii yeeɣaaɣwe. GALA ge kaani ga naa vage.

19 Kpidii vɛeni, geelaalao: naa ɣeni ga foloi naanisiei.

20 GALA ge ɣeni ma: «Zie wu ani vuluiti ti wola mɔin zieiti bu, wɔniiti ti da ɣove geezuwe, zoi maazu.»

21 GALA ge kpolode wu zua wolaiti kpeteni, eɣevelei ti-ma ziiti ti la, ta zenvu anii ma ziiti kpein, eɣevelei ti-ma ziiti ti la, niiti ti levetevesu zieiti bu. E wɔniiti kpeteni, eɣevelei ti-ma ziiti ti la. GALA ge kaani ga naa vage.

22 GALA ge tuya looni ti ve, é ɣe ma: «À buɣu, wo mɔin, wo kpolodeiti buulaave, wɔniiti ti mɔin eteai zu.»

23 Kpidii vɛeni, geelaalao: naa ɣeni ga foloi loolusiei.

24 GALA ge ɣeni ma: «Zoi fuluaniiti kula, eɣevelei ti-ma ziiti ti la: toganiiti, ta kpokpo ganiiti, ta dɔɔ zuaiti, eɣevelei ti ɣilagilagi ti-ma ziiti ti la.» Naa ɣeeni ɣana nɔ.

25 GALA ge dɔɔ zuaiti kpeteni, eɣevelei ti-ma ziiti ti la, toganiiti eɣevelei ti-ma ziiti ti la, ta kpokpo

ganiiti pe, egevelei ti-ma ziiti ti la. GALA ge kaani ga naa vage.

²⁶ GALA ge gēni ma: «Ade nubusei βete ga ade-maaniinigi, é gē ga de-vaagfulabai, é zeí kaleiti unda, ta wōniiti, ta toganiiti, ta eteai pe, ta aniiti kpein ti bokposu zooi ma.»

²⁷ GALA ge nubusei βetēni ga tō βogōi maaniinigi, é kpetēni ga GALA maaniinigi. E zunui ta anzanui βetēni.

²⁸ GALA ge tuya looni ti ve, é gē ti ma: «À buḡu, wo mōin, wo eteai laave, wo maagolo. A zeí kaleiti unda, ta wōniiti, ta suai kpein é yenvuzu zooi ḡa.»

²⁹ GALA ge gēni ma: «Wele, tufai nii ma waai su a gē ga ma zuwui, zooi ḡa ná pe, gè naa vea wo ve, ta gului nii ma waai su a gē ga ma zuwui, naa ḡa gē ga wo-laamianigi.

³⁰ Gè tufa undui vea ga daamianigi zou ḡa zuaiti pe be, ta wōniiti, ta nii kpein é bokposu zooi ma, nii nōpe zenvu viilei su.» Naa ḡēni ḡana nō.

³¹ GALA ge kaani ga nii kpein é kpetēai, ti wola vage. Kpidii veeni, geelaalao: naa ḡēni ga foloi lōzitasiei.

2

¹ Pele ḡana geegōlogi βete vai βeni la ta zooi, ta ti zu aniiti kpein.

² Foloi lōfelasiei, GALA kpegai ma ga ná-botii ḡaabela, é loogoni ná-botii pe ba, nii é keeni.

³ GALA ge tuya looni foloi lōfelasiei ve, é make βogō ve, tōzei naama voloi é loogoni, é lo ná-botii pe ba, aniiti kpete vai zu é keeni.

*Eteai ta nubusei
ti βete velei yogōzule vai*

⁴ Geegɔɔlɔgi ta zooi ti-lɔɔzeigi ɔa é ga nii, siegi zu ti beteni la.

Siegi zu Gɔɔɔɔ GALAGI zooi ta geegɔɔlɔgi beteni la,

⁵ dɔɔɔ ɔɔla kpala ge la ɔeni de eteai zu, tufa ɔɔla kpala ge la ɔeni de vɔnɔni, mazɔɔ Gɔɔɔɔ GALAGI la ɔeni de tona vuuni zooi ma, nu la ɔeni de ná ɔegelein, é va da boti ɔe zooi ma.

⁶ Kele bumugi ɔeni wuzegezu, é da zooi ma yebe.

⁷ Gɔɔɔɔ GALAGI zooi ma vɔlɔi zefeni, é kpete ga zunui, é zenvu viilei vu sokpayegeiti su, zunui ɔe ga zenvu su anii.

⁸ Naa volu Gɔɔɔɔ GALAGI kpelei leveni Eden yooi zu, folo ɔulazu velei. E zunui vileni su, nii é kpeteai.

⁹ E gului ma zii kpein pɔnɔni zooi ɔa, ti vetega maanai, ti-ma waaiti nai. Zenvu wului ɔeni loni kpelei zaamaue, naa veɛ gului va, nii é faa vagɔi ta faa ɔɔi yɔɔɔzuɔweɛ pelei leezu.

¹⁰ Zie wolai ɔeni ɔulazu Eden yooi zu, é da vu kpelei ma. Kulaai ma ná va, gaɔɔweɛni su ga ma beke naanigɔ.

¹¹ Ma mɔungi laaseigi ɔeni ga Pison, naa ɔa kakuɔakugai Gavila yooi ná pe su. Zanugi ɔa da ɔa zooi naa zu,

¹² zanugi nii pagai. Nu ɔa da gulu mana maku neɛnegi balaa ɔa ná, daa ga bedeliwume, ta kotu zongɔ baagi, daa ga wɔnikese.

¹³ Felesiei laaseigi ɔeni ga Giyon, naa ɔa kakuɔakugai Kuse yooi ná pe su.

¹⁴ Savasiei laaseigi ɔeni ga Tigele, naa ɔa é yeizu Asuul laai zu folo ɔulazu velei. Zie wolai naanisei ɔa é ga Ufelate.

15 Góogó GALAGI zunui zegeni, é pile Eden kpelei zu, ga é tii gɛ ná, ta é makɛ.

16 E devei nii veeni zunui ya, é gɛ ma: «Da zoo è guluiti kpein ma waaiti ta mi, niiti ti kpelei zu,

17 kɛɛ nii é faa vagɔi ta faa ɲɔi yóogózuɣwɛɛ pelei læezu, mina naama waai ta mi, mazɔɔɔ voloi da naa ta miina la, da za.»

18 Góogó GALAGI gɛni ma: «É la vani ga zunui gɪla ko ye de. Nà kpɔba nu vagɔ bɛtɛzu bɛ.»

19 Góogó GALAGI dɔɔɔ zuaiti ta wɔniiti kɛtɛni ga pɔɔi. E vaani ga tiye zunui vɔ, é pɛtɛ, velei a ti-laaseigiti pɛɛ la, naa gɪa a kɛ ti kpein ti daaseigi zɔɔɔ, nii zunui a pɛɛ ti va.

20 Zunui daaseigiti pɛɛni toganii pɛ ba, ta wɔniiti, ta dɔɔɔ zuaiti kpein. Kɛɛ zunui la gɛni kpɔba nu vagɔ zɔɔɔni.

21 Góogó GALAGI ɲiimɛni wolai lɔɔni zunui gɪaazu, é ɲi. E kaka gɪaegi gila segeni, é ma zuai laagulu pogi zu.

22 Góogó GALAGI anzanui bɛtɛni ga naama gɪaka gɪaegi, nii é segeni, é kula zunui gɪakai zu, é vaani la zunui vɔ.

23 Zunui gɛni ma:

«Niizu nii gɪa é ga kaei, nii é ga mà gɪaei,

kpusei nii é ga kpùsɛi.

Daaseigi gɪa vɛɛ ga anzanui,

mazɔɔɔ kulavɛ zunui zu.»

24 Naa gɪa é ba, zunui gɪa zegɛ kɛɛgɛ ta dee va, é gɪli anzai va, ti gɛ ga kpuse gɪla.

25 Zunui ta anzai ti felegɔ ti gɪabei gɛni de, kɛɛ ti la gɛni unfesu bɔgɔ gɪaazu.

3

Nui loo vai kotoi zu

¹ Kaalii gelegelega ɣeni de, é leve dɔbɔ zuaiti kpein ba, niiti Gɔogɔ GALAGI ti bɛteni. E ɣeni anzanui ma: «GALA ge boge nei ga ɣite, ga wo mina guluiti kpein ma waai mi, niiti ti kpelei zu?»

² Anzanui kaalii woɔɣaavoteni, é ɣe ma: «Gá zoo gi kpelei zu wuluiti ma waai mi.

³ Kεε nii é ga gului é loni kpelei zaamaue, naa ma waai, GALA ge ɣeni ma: «A mina ta mi, wo mina vɔɔɣu ba, naa ɣa a ke wo mina za.»

⁴ Kaalii ɣeni anzanui ma: «Wo la zaa neɣeɛin!

⁵ Kεε GALA ge kwεε ga foloi nɔpe wo ta miizu la, wo-ɣaazuveti ta zεge ma, wa ɣe eɣe GALA, wa faa vɔɔɣi ta faa noi yɔɔɣuzugwεε.»

⁶ Anzanui kaani ga gului naa ma waaiti peɛ ga maaneuve, ta page ga nu mi, fizoge ga é kelegelegi ve nu ya. E ma waai ta ɣulani, é mi. Naa volu é ta veeni sinigi ya, nii é ɣeni koba, naa balaa ge miini.

⁷ Ti felegɔ ti-ɣaazuveti ti zεgeni ma. Ti kwεeni ga ti ɣabei ve. Ti koolegɔole gului ma laaiti daɣani, ti gili bɔɔɣ ma.

⁸ Kpɔkɔ lɛilɛigi, ti Gɔogɔ GALAGI lugi menini, é da ziezie kpelei zu. Zunui ta anzai ti laɔɣuni poun Gɔogɔ GALAGI va kpele zu wuluiti saama.

⁹ Gɔogɔ GALAGI zunui lolini, é ɣe ma: «Mini ɣa è ná?»

¹⁰ E gooɣaavoteni, é ɣe ma: «Gè è-lugi menige kpelei zu. Dùave, mazɔbɔ kàbei ve, naa ɣa é kea gè laɔɣua.»

11 Gooḡo GALAGI ḡeni ma: «Be ḡa keai è ma, è ḡabei ve? E gulu waai naa ta mia ḡaa, nii gè ḡeni è ma, mina ta mi?»

12 Zunui gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Anzanui nii è fea zèa, ga gi eteai zie vɔɔma, naa ḡa é gulu waai vea zèa, gè ta mi.»

13 Gooḡo GALAGI ḡeni anzanui ma: «Leeni vaa zu è naa ḡeai?» E gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Kaalii ḡa é yàava, gè gulu waai ta mi.»

14 Gooḡo GALAGI ḡeni kaalii ma:
«Tei è naa ḡea, gè è ḡotoa,
toganiiti kpein ta dɔɔ zuaiti saama.
Da da bokpo è-ḡogi ma,
è da pɔlɔi mi, è-zii ma voloi pe su.

15 Nà kpaai lɔ wo yɔḡɔzu wa anzanui,
naa ḡa ḡe mavofodai ta dɔnɔi ti zɔḡɔzu.
Nɔnɔi ḡa dɔungi maawana,
dɔun da kɔḡo libiligi maawana.»

16 E ḡeni anzanui ma:
«Nà ta la da-bɔlɔi ma, kogi a ḡena è ma,
da bɔlɔ pe, da va dointi sɔlɔɔ.
E yiima vai ḡa è mɛɛn è-zinigi vɔ pelei,
toḡa zeì è unda.»

17 E ḡeni zunui ma:
«Tei è woiloga è-anzai wooi ma,
è gulu waai mi, nii gè ḡeni è mina mi,
zooi ḡa ḡoto è maavele ma.
Kenì è zuvikèi ḡula, è bɔlɔ pe,
é va leḡa è-laamianigi zɔlɔɔ, è-zii ma voloi pe su.

18 Toḡa ḡaingiti pɔnɔ è laalɔḡoma.
Da zooi ḡa lufaiti miizu.

19 Da è-laamianigi zɔlɔɔ,

kele keni fɔɔɔi ɔula è-lovalave,
 eyesu è gale ma zooi wu,
 ve è zefeni ná.
 Mazɔɔ è beteve ga pɔɔi,
 da gale ma pɔɔi zu.»

²⁰ Adama anzai laasei pɛɛni ga Eve,* mazɔɔ toɔa
 é ɔeni ga nu vuluiti kpein ti-lee.

²¹ Gɔɔɔ GALAGI sua ɔɔɔi beteni ga sefei Adama
 ta anzai ve, é too ti ɔɔba.

²² Gɔɔɔ GALAGI ɔeni ma: «Petɛ, zunui ɔea eɔe
 ade taɔila, faa vagoi ta faa ɔoi yɔɔɔzuɔwɛɛ fai zu.
 Ade pele leve tuɔɔ niina, é mina yeemaale, é va
 zenvu wului ma waai ɔula, a va mi, a va ye vulua
 ɔɔɔɔ.»

²³ Gɔɔɔ GALAGI zunui ɔulani Eden kpelei va, ga
 é da zooi woli, ve kulaai ná.

²⁴ E Adama beai ma, geezuɔeelaiti ti-laaseigi ga
 seeluβein, é naati toni Eden kpelei zu folo ɔulazu
 velei, ta boɔa zɔkpɔi nii abui ba, é da lati, ti da zenvu
 wului ma velei make.

4

Kayenni ta Abele ta-vai

¹ Zunui anzai Eve laani volu, naa kogi zefe, é
 sɔɔɔ ga Kayɛn, é ɔeni ma: «Gè zunu zɔɔɔga ga Gɔɔɔ
 GALAGI ná-kpɔbai maavele.»

² Naa volu, é defei Abele zɔɔɔni. Abele ɔeni ga
 baala make nui, Kayɛn ɔe ga tii ɔee nui.

³ Yeeɔeɔalari ta laawu, Kayɛn vaani ga zooi va
 lɔɔɔgi tanigaa, é ke ga veβanii Gɔɔɔ GALAGI ve.

* **3:20** Eve: daaseigi nii ti maabuɔai va ta «zenvu.»

4 Abele balaagi vaani ga ná-baala kpulugi ma yivo mɔungi tanigaa, é ti-ma zuai vasuveti kula ga zalaɣai. Gɔɔɣɔ GALAGI yeezeini Abele ta ná-vebeanii wu ga pagɔ.

5 Kεε é la ɣeni yeezeini Kayen ta ná-vebeanii wu. Kayen wola yiiɣaawanani, gaazuɣili.

6 Gɔɔɣɔ GALAGI ɣeni Kayen ma: «Lee vaa zu è yiiɣaawanaai, è ɣaazuɣili?»

7 Gaaɣalage ga ni da faa vagɔi ɣεena, da ɣaazuve wuzegε, kεε ni da faa ɲɔi ɣεena, kotoi ɣa laani da-velelavε. Ziima vai ɣa ɣε ga é zeɪ è unda, kεε dɔun, vɔni ma.»

8 Kayen bɔeni deɣei Abele vɔ, teɪ ti ɣeni dɔbɔi zu, Kayen valani Abele va, é paa.

9 Naa voluma, Gɔɔɣɔ GALAGI ɣeni Kayen ma: «È-leɣei Abele ɣa mini?» E gooɣaavoteni, é ɣε ma: «Gè la kwεε. Nà ɣa gè ga dèɣei make nui baa?»

10 Naa ɣeni ma: «Lee ɣa è keai? E-leɣei ma ɲamai bain gooi ɣa zeelizu mà, é zεɣe zooi ma.

11 Niizu è ɣotove zooi ɣa, nii é laalaoga, é è-leɣei ma ɲamai bɔle, è paai.

12 Siegi zu è boti ɣεεzu la zooi ma, é la mɔ ná-kulanuma vea è ya. Da ɣε ga pela nu, è da levetevε eteai zu.»

13 Kayen ɣeni Gɔɔɣɔ GALAGI ma: «Nà-faa ɲɔi ma bakɔi wola wuive ga gè va zie bu.

14 Welε, da kpεεzu za tii ɣεε yooi ma, gè maagooza, gè lɔɣu è va. Nà ɣε ga pela nu, gè da levetevε eteai zu. Ni nu a kàana, toɣa pàa.»

15 Gɔɔɣɔ GALAGI ɣeni ma: «Ba-o! Ni nui ta a Kayen vaana, Kayen nɔnɔi voto ka ɣula naama nui

ma, ná zeizu gɛ lɔfela.» Gɔogɔ GALAGI poogi vɛɛni Kayɛn va ga nu nɔpɛ ka kaana, ɛ mina paa.

¹⁶ Naa ɔɔlu, Kayɛn maagɔozani Gɔogɔ GALAGI va, ɛ li, ɛ zeɪ Nɔde yooi zu, Eɔɛn folo gɔlazu vɛlei.

Kayɛn mavofodai

¹⁷ Kayɛn anzai laani ɔɔlu, naa kogi zege, ɛ Geenɔke zɔɔɔ. E taai lɔni, ɛ ná-doun zunui laaseigi vɛɛ ba.

¹⁸ Geenɔke Iilade zɔɔɔni, Iilade Meguyayɛle zɔɔɔ, Meguyayɛle Metusayɛle zɔɔɔ, Metusayɛle Leemɛke zɔɔɔ.

¹⁹ Leemɛke anza felegɔ zeini. Gilagi laaseigi gɛni ga Ada, zɔi laaseigi gɛ ga Sila.

²⁰ Ada Yaɔale zɔɔɔni. Tɔ gɔa ɛ ga naati ti-mɛmɛwolai, niiti ti zeini sege gɔtaiti bu, ti da to-ganiiti makɛ.

²¹ Degei laaseigi gɛni ga Yuɔale. Tɔ gɔa ɛ ga naati kpein ti-mɛmɛwolai, niiti ti kɔnigi gɛinsu, ti da koolei vɛ.

²² Sila ɔalaagi Tuɔale-Kayɛn zɔɔɔni, naa gɔa ɛ gɛni ga kɔlu ɔɔigi ta kɔlu aniiti kpein gain nui. Tuɔale-Kayɛn dege anzanui gɛni ga Naama.

²³ Leemɛke gɛni anzaiti ma:

«Ada ta Sila, à woilo gɔoi ma,
Leemɛke anzaiti, à woilo ga pagɔ gɔoi ma.
Gɛ zunui vaani maaawana vai zu,
ta zunu lɔngoi nà-palai vaa zu.

²⁴ Potokulai a gɛna Kayɛn ma, ná zeizu gɛ lɔfela, Leemɛke nɔnɔi zeizu gɔa gɛ ga puulɔfela (70).»

Sete zɔɔɔ fai

²⁵ Adama anzai laani ɔɔlu mɔnɔ, naa kogi zege, ɛ doun zunu zɔɔɔ, ɛ daasei pɛɛ ga Sete, mazɔɔɔ ɛ gɛ

ma: «GALA ge doun zunu gili fea zèa Aðele votogi zu, nii Kayen paani.»

²⁶ Sete doun zunu zólóni balaa, é daasei pεε ga Enóse. Názuve gja ti tózeini la ga Góogó GALAGI valia.

5

*E zo Adama mavofodai ma,
é li Nowe nónoi vó
(1 Dóló Sevei 1:1-4)*

¹ Adama mavofodai ma zεvei gja. Siegi zu GALA ge nui βeteni la, é kpeteni ga GALA baafulabai.

² E zunui βeteni ta anzanui, é tuya looni ti ve, é ti-laasei pεε ga nuβusei, ti βete voloi ná.

³ Adama ná-konagi gjeai ma ga ungila puusavagó (130), é doun zunu zólóni, nii é gjeni ga baafulabai, ta maaniinigi, é daasei pεeni ga Sete.

⁴ Sete zólóga voluma, Adama kona undósava (800) gili keeni. E doun zunui ta doun anzanui tafigilaa zólóni.

⁵ Adama zii ma voloi kpein ge gjeni ga kona untaavuugó puusavagó (930), naa volu é zaani.

⁶ Sete ná-konagi gjeai ma ga ungila dólugó (105), é Enóse zólóni.

⁷ Enóse zólóga voluma, Sete kona undósava kona dáfela (807) gili keeni. E doun zunui ta doun anzanui tafigilaa zólóni.

⁸ Sete zii ma voloi kpein ge gjeni ga kona untaavuugó puugó maazu felegó (912), naa volu é zaani.

⁹ Enóse ná-konagi gjeai ma ga puutaavuugó (90), é Keenan zólóni.

10 Keenan zólóga voluma, Enóse kona undósava puugó maazu lólugó (815) ǵili kéeni. E doun zunui ta doun anzanui taǵiligaa zólóni.

11 Enóse zii ma voloi kpein ge ǵeni ga kona untaavuugó kona dólugó (905), naa volu é zaani.

12 Keenan ná-konagi ǵeai ma ga puulófela (70), é Maǵalaleyéle zólóni.

13 Maǵalaleyéle zólóga voluma, Keenan kona undósava puunaanigó (840) ǵili kéeni. E doun zunui ta doun anzanui taǵiligaa zólóni.

14 Keenan zii ma voloi kpein ge ǵeni ga kona untaavuugó kona puugó (910), naa volu é zaani.

15 Maǵalaleyéle ná-konagi ǵeai ma ga puulózita maazu lólugó (65), é Yeeléde zólóni.

16 Yeeléde zólóga voluma, Maǵalaleyéle kona undósava puusavagó (830) ǵili kéeni. E doun zunui ta doun anzanui taǵiligaa zólóni.

17 Maǵalaleyéle zii ma voloi kpein ge ǵeni ga kona undósava untaavuu maazu lólugó (895), naa volu é zaani.

18 Yeeléde ná-konagi ǵeai ma ga ungila puulózita maazu felegó (162), é Geenóke zólóni.

19 Geenóke zólóga voluma, Yeeléde kona undósava (800) ǵili kéeni. E doun zunui ta doun anzanui taǵiligaa zólóni.

20 Yeeléde zii ma voloi kpein ge ǵeni ga kona untaavuugó puulózita maazu felegó (962), naa volu é zaani.

21 Geenóke ná-konagi ǵeai ma ga puulózita maazu felegó (62), é Matuzaléme zólóni.

22 Matuzaléme zólóga voluma, Geenóke kona unsavagó (300) ǵili kéeni. E doun zunui ta doun

anzanui taḡiligaa zólóoni.

²³ Geenake zii ma voloi kpein ge ḡeni ga kona unsavagó puulózita maazu lólugó (365).

²⁴ Geenake zieni ga GALA ziimai, é la ḡeni yeni ná, tózei GALA ge seḡeni.

²⁵ Matuzaleme ná-konagi ḡeai ma ga ungila puulósava maazu lófela (187), é Leemeke zólóoni.

²⁶ Leemeke zólóga voluma, Matuzaleme kona undófela puulósava maazu felegó (782) ḡili kéeni. E doun zunui ta doun anzanui taḡiligaa zólóoni.

²⁷ Matuzaleme zii ma voloi kpein ge ḡeni ga untaavugó puulózita maazu taavugó (969), naa volu é zaani.

²⁸ Leemeke ná-konagi ḡeai ma ga ungila puulósava maazu felegó (182), é doun zunui ḡila sólóoni.

²⁹ E daasei pēeni ga Nowe.* E ḡeni ma: «Nii ḡa ade ḡaanēne ada-wotiiti ta ada-ólóiti kpein faa zu, é zólósu zóoi va, nii Ḡóḡḡ GALAGI foovoai.»

³⁰ Nowe zólóga voluma, Leemeke kona undólugó puutaavuu maazu lólugó (595) ḡili kéeni. E doun zunui ta doun anzanui taḡiligaa zólóoni.

³¹ Leemeke zii ma voloi kpein ge ḡeni ga kona undófela puulófela maazu lófela (777), naa volu é zaani.

³² Nowe ná-konagi ḡeai ma ga undólugó (500), é Seme ta Same ta Zafeteni sólóoni.

6

Nuiti moin vai

* **5:29 Nowe:** daaseigi nii ti maaḡuḡaai va ta «gaanēnei.»

¹ Siɛgi zu nuiti ti tɔɔzeini la ga mɔinda zɔoi ɔa, ti doun anzanuiti sɔlɔni,

² GALA doun zunuiti ti kaani ga nuiti ti-loun anzanuiti pagɛ, ti tanigaani seɣeni, ti ti ɔɛ ga ti-anzaiti, naati saama, niiti ti yiimazeɣeni ga tiye.

³ Názu ɔa Ɔɔɔɔ GALAGI ɣeni ma la: «Nà-zenvui la yeɣa nuɓusei zu ɔɔ, mazɔlɔ nui ɔa ga saa ani nɔ, sii ma voloi ɔa ɔɛ ga kona ungila puufelegɔ (120) nɔ.»

⁴ Kooza nuiti ti ɣeni eteai zu naama ziegiti su. Uele nɔ ɣana é ɣeni la, GALA doun zunuiti pileɣa vɔluma nuiti ti-loun anzanuiti polu. Naati ti dointi sɔlɔni ti vɛ, naama nu wolaiti ka ti-lɔɔ ɣulani wɔlɔwɔlɔ zu.

⁵ Ɔɔɔɔ GALAGI kaani ga nuɓuseiti ta-vaa nɔi wola wɔlɔni zɔoi ɔa, ti-yiimave ma ɣisiɛiti ti ɣeni losu nɔ faa nɔi va folo-o-folo.

⁶ Ɔɔɔɔ GALAGI yiiɣologoloni nuɓusei ɓete vai zu, é pile zɔoi ɔa, gola ɣaazuɣilini.

⁷ E ɣeni ma: «Nà nuɓusei ma zuwu ɣaalevezu zɔoi ɔa, nui nii gè kpetɛai, naa vɛɛ toganiiti ba, ta kpokpo ganiiti, ta wɔniiti, mazɔlɔ ziiɣologologɛ ga leeni vaa zu gè ti ɓeteai.»

⁸ Kele Nowe zaalai zɔlɔni Ɔɔɔɔ GALAGI ɣaazu.

Nowe ná-fai

⁹ Nowe mavofodai vete. Nowe ɣeni ga telebo nu ta sɔle nu ná-siɛgi zu nuɓuseiti saama. Nowe ɣeni ziezɔ ga GALA ziimai.

¹⁰ Nowe doun zunu savagɔ zɔlɔni: Seme, ta Same, naa vɛɛ Zafete va.

¹¹ Eteai ɣologoloni GALA gaazu, daave ga toomai.

12 GALA ge eteai vɛtɛni, ɛ ka ga ɛ ɟologologa, mazɔɔ nubusɛiti kpein ti zie velei ɟologoloni eteai zu.

13 GALA ge ɟɛni Nowe ma: «Gè devea ga gè kɛtɛanii kpein sii ɟaabelaa, mazɔɔ nuiti ti eteai laavega ga toomai. Naa ɟa ɛ ba, nà ti undaavilisu zoi ɟa.

14 Keingi bɛtɛ ga gulu vɔgɔi. Da teveleve su ga peɛ goiti, ɛ managi zie koozuve ta poluve.

15 Wele velei da ke la: keingi zakpai ɟa ɟɛ ga metele ungila puulɔlugɔ (150), kogi ɟɛ ga metele vuufelegɔ maazu lɔlugɔ (25), ta gaalɔgai ɟɛ ga metele puugɔ maazu lɔlugɔ (15).

16 Da fiile zosuve ɟɛ ba maazuve kavagi wu, ɛ ɟaku ma, nii tiegɔi a ɟɛ ga metele valisaamai liegɔi. Da daave ɟula kakamave. Da sangasoi lo suve, ma velei ɟɛ bɔɟɔ maazu ga savagɔ.

17 Nɔn nà, nà vaazu ga zieve golai zoi ɟa, ga ɛ fuluaniiti kpein koloɟolo, niiti kpein ti zoi ɟa, ti undaa ɟa vili.

18 Kele nà nà-minazɛɟɛgi ɟɛɛzu de yɔɟɔzu, da le keingi zu, da-o, è-loun zunuiti-yo, ɛ veɛ è-anzai ta è-loun anzaiti ba.

19 Da suai ma zii velefelegi le keingi zu balaa, ga è ti-ma vului make ɟoba. Da ke ga ma zine ɟila ta ma zaa ɟila.

20 Ma zine ta ma zaa, ma zii ɟilagilagi ɟa va è vɔ be, wɔniiti su, toganiiti balaa su, ta aniiti kpein ti bokposu zoi ma, ga ti pe ti yenvui make.

21 Da daamianigiti kpein seɟe, ɛ make ɟoba, naa ɟa a ke ɛ ɟɛ ga daamianigi è ve ta tiya balaa be.»

22 Naa ɟa Nowe keɛni. E naati kpein keɛni, nii GALA ge ma levei veeni zea.

7

*Nowe læ vai keingi zu
ta zieve golai vaa vai*

¹ Gooḡo GALAGI ḡeni Nowe ma: «Læ keingi zu, da-o, da-veleyeḡei-yo, mazoloo ḡè è vetegge ga telebo nu niima yeeḡeḡalai zu nubuseiti saama.

² Suai niiti ti ḡadegai, da ma zii ḡilagilagi zeḡe, ma zine lofela, ta ma zaa lofela, kee suai niiti ti ḡozḡai, da naama zii ḡe ga ma zine ta ma zaa no.

³ Wḡniiti balaa, da ma zii ḡilagilagi zeḡe, ma zine lofela, ta ma zaa lofela, naa ḡa a ke è ti-ma zuwui make eteai zu ná pe.

⁴ Mazoloo é yega ga folo lofela, ḡè tonai vu eteai zu, folo vuunaanigḡo (40) ta kpidi vuunaanigḡo (40) laawu, fuluaniiti kpein ḡè ti beḡeai, ḡè ti-ma zuwu ḡaaleve zooli ḡa.»

⁵ Nowe naa kpein keeni, nii Gooḡo GALAGI ma levei veeni zea.

⁶ Nowe kona undḡzita (600) zolḡoni niina, sieḡi zu zieve golai vaani la eteai zu.

⁷ Nowe læni keingi zu ta ná-doun zunuiti, ta anzai, ta ná-doun anzaiti, ga ti ḡizo zieve golai ma.

⁸ Suai niiti saama, ti ḡadegai, ta niiti ti ḡozḡai, naa veḡe wḡniiti kpein ba, ta suai niiti kpein ti bokposu zooli ma,

⁹ ti kpein ti zeelini Nowe ma keingi vo be ga felefelegi, ma zine ḡila ta ma zaa ḡila, eḡevelei GALA ḡe ma levei veeni la Nowe ya.

¹⁰ Folo lofela voluma, zieve golai eteai maabḡoleni.

¹¹ Nowe zii ma ḡona undḡzitai (600), ma alu felesiei, ma volo puugḡo maazu lofelasiei (17) ma,

naama voloi zooi wu de wolaiti ma deungiti kpein daaleveni, ta geegolagi ma vellelveti balaa daalaoni.

¹² Tonai tazeini ga vua eteai zu, eyesu folo vuunaanigo (40) ta kpidi vuunaanigo (40).

¹³ Naama voloi bogoi no ga Noweni ti leni la keingi zu, toun be, Seme ve, Same ve, ta Zafete, e bo anzai va ta na-doun anza savagoti,

¹⁴ naa ve dabo zuai ma zii kpein ba, ta toganiiti, ta aniiti kpein ti bokposu zooi ma, e bo waniiti kpein ba, ta kove ganiiti kpein.

¹⁵ Anii vului ma ziiti kpein, ma zine ma zaa, ti vaani ga felefelegi Nowe bo be, ga ti le keingi zu.

¹⁶ Ti gilagilagi leni ma zine ma zaa, ti ma ziiti kevelei, egevelei GALA ge ma levei veeni la Nowe ya. Naa volu Gogog GALAGI daagfuluni ma.

¹⁷ Zieve golai yeni leezu, e ke ga folo vuunaanigo (40) eteai zu. Ziei veni, e keingi wuzede zooi maazu.

¹⁸ Ziei veni, e wola le su eteai zu. Keingi geni zizu ziei ga.

¹⁹ Ziei geni leezu su no, eyesu e gize gaagoozagiti pe maaabole geegolagi wu eteai zu na pe.

²⁰ Ziei leni gizeiti maazu ga mete le lofela gefala, ti pe maalbofuni.

²¹ Nii kpein e geni ga fuluanii eteai zu, ti pe ti zaani, waniiti, toganiiti, dabo zuaiti, nii kpein e geni bokposu, ta nubusei kpein.

²² Nii kpein e geni yenvuzu zou vooi ma, naa pe ge zaani.

²³ GALA ge fuluanii kpein suwugaaleveni zooi ga: nubusei ta suaiti, naa ve kpokpo ganiiti ta

waniiti ba. Nowe no ɔa e yeni na, ta niiti ti ɔeni ba keingi zu.

²⁴ Zievgi yeni etei zu eyesu folo ungila folo vuuloolugo (150).

8

Nowe ɔula vai keingi zu

¹ GALA ge ɔizeni Nowe zu, ta doo zuaiti pe, ta toganiiti ti ɔeni ba keingi zu. GALA ge filei leveni etei zu, zievgi toozeini ga maa da yei.

² Zoi wu deungiti ta geegolgi ma velleaveti daagfuluni, tonai teve.

³ Ziei maa ɔeni yeizu vaa, e da zefe zoi ma, maalini folo ungila folo vuuloolugo (150) laawu.

⁴ Alu dofelasiei ma volo puugo maazu lofelasiei (17) ma, keingi loni gizei ma, nii daaseigi ga Alalate.

⁵ Ziei ɔeni ba maa da yei, eyesu alugi vuusiei. Naama alugi ma volo mungi, gizeiti tungiti ti ɔulani kelama.

⁶ Folo vuunaanigo (40) levegai ma, Nowe fenetelei laalaoni, nii e kpeteni keingi va.

⁷ E kalawonii vileni, naa ɔula, e da li, e da gaagale ma, na zeizu ge mainmain. E na maabunni, eyesu ziei vo zoi ɔa.

⁸ Naa volu e poopogi balaa vile, ga e pete, ni ziei maayei da zoi ɔa.

⁹ Kete poopogi la ɔeni zeizu zoloni, e galeni ma po be keingi zu, mazolo ziei ɔeni zoi ma na pe. Nowe yeeɔulani, e so, e te bogo ma keingi zu.

¹⁰ E folo lofela ɔiligaa maabunni mono, naa volu e yeebeni poopogi va, e ɔula keingi zu.

11 Kpəkəmaɓe, poopogi ɣaleni ma, é va pə bɛ. Pɛtɛ, wolive wului ɣaalaagi gila ge ɣeni dakulugi ɣa. Nowe kwɛɛni naazu ga ziei maalɔida ɣeni de niina zoi ɣa.

12 E folo lɔfela ɣiligaa maaɓɔunni mənɔ, naa volu é poopogi vileni. Kele naa la mɔ ɣeni ɣaleni ma volu pə bɛ.

13 Nowe zii ma ɣona undɔzita maazu ɣilagi (601) ma alu mɔungi ma volo mɔungi, ziei vɔɔni zoi ɣa. Nowe keingi lakulugi zɛɣeni da. E wɛleni, é ka ga zoi ɣaave vɔɔni niina.

14 Alugi velesiei ma volo uuufelegɔ maazu lɔfelasiei (27) ma, zoi vɔɔni niina kpaankpaan.

15 GALA ge ɓɔeni Nowe vɔ, é ɣɛ ma:

16 «Gula keingi zu, wa è-anzai, wa è-loun zunuiti, ta è-loun anzaiti.

17 Fuluanii ma zii kpein kula, niiti ti è ɣoba: wɔniiti, suaiti, ta kpokpo ganiiti, ti vaza eteai zu, ti buɣu, ti mɔin ná.»

18 Nowe ɣulani keingi zu, ta ná-doun zunuiti, ta anzai, ta ná-doun anzaiti.

19 Suai ma zii ɣilagilagi kpein ge ɣulani keingi zu, ani niiti ti ɓokposu, wɔniiti ta nii kpein é vulua eteai zu.

20 Nowe zalaɣa ɣulazuɓe ɓɛteni ɔɔɔɔ GALAGI vɛ. E ta zɛɣeni suaiti su, niiti ti ɲadegai, ta wɔniiti su, niiti ti ɲadegai, é ti ɣɛ ga gala zalaɣai, zalaɣa ɣulazuɓe.

21 ɔɔɔɔ GALAGI zalaɣai naama maku nɛɛnɛgi mɛnigai ma, é boni yiimave, é ɣɛ ma: «Gè la mɔ eteai ɣotoa nui maavele ma, anɛɛ ɓalaa nui yiimave ma ɣisieiiti togɛ faa ɲai va, é lɔzei ma loungo ziegi zu

ma. Gè la mɔ fuluanii kpein kologologa, egevelei gè keai la.

²² Ni nɔ eteai ɔa de ná,
anii vaza fai ta teve vai,
diegi ta kɔlei,
fofoi ta samai,
foloi ta kpidii,
naati ti la bega negelein.»

9

GALA ná-minazefegi Nowe ve

¹ GALA ge tuya looni Nowe ve ta ná-doun zunuiti, é ɔeni ti ma: «À buɔu, wo mɔin, wo eteai laave.

² Fuluaniiiti kpein ta lua wo va, ti zasu da bali, é zo suaiti ma ti eteai zu, é li wɔniiti pɔ, ta kpokpo ganiiti, ta kaleiti: ti pe feeve wo ya.

³ Gè fuluaniiiti kpein fea wo ve ga daamianigi. Egevelei gè tufa letai veai la wo ve, gè ti pe fea wo ve ɔana.

⁴ Anee naa ve, à mina suai mi, ma namai va ye su, naa ɔa é ga zenvui.

⁵ A suɔwee balaa ga wo-ma namai ɔa é ga woyenvui, ná maɔaazaɔabo. Ná maɔaazaɔabo naa ma, nii nɔpe a nu namai vu, é ɔeni ga suai, baa é ɔeni ga nui. Ná nui ɔilagilagi ɔaazaɔa keeɔeloin ma namai ma.

⁶ Zɔi a nu nama vu,
tɔ balaa nu ɔili ka ma namai vu,
mazɔɔ GALA ge nui beteve
ga maaniinigi ɔevele.

⁷ Wɔun wa, à buɔu, wo mɔin eteai zu.»

⁸ GALA ge ɔɔeni Nowe ɔɔ ta ná-doun zunuiti, é ɔɔe ti ma:

⁹ «Wɛɛ, gè minazeɔɔea wo ɔɔe, wa wo-mavofodai,

¹⁰ naa ɔɔe nii kpein ba é vulua wo ɔɔoba, wɔniiti, toganiiti, ta dɔɔɔ zuaiti, wa niiti kpein wo ɔɔulaai keingi zu ɔɔɔma, ti ɔɔaazu yenvuzu eteai zu.

¹¹ Gè minazeɔɔea wo ɔɔe ga: fuluanii pɛ undaa la mɔ viliga ga zieve golai, zieve gola la mɔ ɔɔea ná, é ɔɔa eteai ɔɔoloɔolo.»

¹² GALA ge ɔɔeni ma mɔnɔ: «Nii ɔɔa é ga minazeɔɔegi ma ɔɔogi eyɛsu ɔɔɔ, gè keɛzu ade yɔɔɔzu, ná-o, wa-o, ta anii kpein ti yenvuzu wo ɔɔoba.

¹³ Gè ná-kpazamanamanagi zeida tonabiingi zu, toɔa ɔɔe ga minazeɔɔegi ma ɔɔogi gi yɔɔɔzu gá eteai.

¹⁴ Siɛgi zu gè tonabiingiti gaalɛɛzu ba la, é zɛɛ zɔoi maazu, kpazamanamanagi a ɔɔulana keɛma tonabiingi zu,

¹⁵ ná ɔɔize ná-minazeɔɔegi zu, é ade yɔɔɔzu, ná-o, wa-o, ta nii kpein é vulua. Ziei la mɔ vega, é ɔɔa fuluanii kpein koloɔolo.

¹⁶ Kpazamanamanagi ɔɔa ɔɔe tonabiingi zu, ná wɛɛna ba, ná ɔɔize ɔɔoɔɔ minazeɔɔegi zu, nii é gi yɔɔɔzu gá fuluaniiti kpein ti eteai zu.»

¹⁷ GALA ge ɔɔeni Nowe ma mɔnɔ: «Naa ɔɔa é ga minazeɔɔegi ma ɔɔogi, nii gè kea gi yɔɔɔzu gá fuluaniiti kpein ti eteai zu.»

Nowe ná-doun zunu savagɔiti ta-vai

¹⁸ Nowe ná-doun zunuiti ti ɔɔulani keingi zu, ti ɔɔeni ga niiti: Seme, Same, ta Zafete. Kanaan keɛɔɔe ɔɔeni ga Same.

¹⁹ Naati ka ti ga Nowe ná-doun zunu savagɔiti, ti-mavofodai ɔɔa é eteai laavegai.

20 Nowe ɣeni ga tii ɣεε nu mɔungi, nii é leezen belei leveni.

21 E ma lɔi bɔleni, naa so, é la ga ɣabei ná-sege ɣotai wu.

22 Same, nii é ga Kanaan keεɣε, naa keεɣε ɣabei ɣaani, é liini eteave, é bo dieni felegɔ ma.

23 Seme ta Zafete ti tookɔba wolai zegeni, ti pεε ɣɔma, ti zie ga volu velei, ti pεε ti-ɣεε ma, kabei lɔɣu. Tei ti voluavega ɣeni de, ti la ɣeni ti-ɣεε ɣabei ɣaani neɣεlin.

24 Siegi zu Nowe wuunni da, é ɣula ná-dɔɔzodai zu, é naa menini, nii ná-doun zunu ɣaabelagi keeni la,

25 é zεba é ɣε ma: «Kanaan ɣotove! Toɣa ɣε ga keεɣεleaiti ta-luɔiti tɔnɔ ma luɔi!»

26 Naa volu é ɣeni ma: «Mamagi ɣa ɢɔɔɣɔ GALAGI ve, Seme ná-GALAGI, Kanaan ɣa ɣε ga Seme ná-duɔi!

27 GALA ge Zafete zeizuve maawɔɔɔ, é zei Seme ná-sege ɣotaiti bu, Kanaan ɣa ɣε ga ná-duɔi!»

28 Zieve golai voluma, Nowe keeni ga kona unsavagɔ puulɔlugɔ (350).

29 Nowe zii ma voloi kpein ge ɣeni ga kona untaavuugɔ puulɔlugɔ (950), naa volu é zaani.

10

Ziiti tɔɔzei velei (1 Dɔɔ Sεveɪ 1:5-23)

1 Zieve golai levega voluma, Nowe ná-doun zunuiti, Seme, Same ta Zafete, ti dointi sɔɔni. Timavofodaiti daaseigiti ti ɣeni ga:

2 Zafete mavofodaiti ti ɣeni ga: ɢɔmεel, Magɔge, Madayi, Yavan, Tubale, Meesεke, ta Tilase.

³ Γομελ mavofodaiti ti ɣeni ga: Asekeenaze, Lifate, ta Tɔgaalema.

⁴ Yavan mavofodaiti ti ɣeni ga: Elisa, Taalesise, Kitime, ta Dɔdanime.

⁵ Ti-mavofodaiti kaa, ti zeini zιε zaama yooiti su, ta zielave yooiti. Ti vazage zooiti su, eɣevelei ta-velयेgeiti, ta ti-laawooiti ta ti-ma ziiti ti la.

⁶ Same mavofodaiti ti ɣeni ga: Kuse, Miselayime, Pute, ta Kanaan.

⁷ Kuse mavofodaiti ti ɣeni ga: Seba, Gavila, Sabeta, Layema, ta Sabeteeka. Layema mavofodaiti ti ɣeni ga: Saβa ta Dedan.

⁸ Kuse Nimelɔde zɔlɔni, naa ɣa é ɣeeni ga zebesu nu wola mɔngi zooi ɣa.

⁹ E ɣeni ga doso wola Ɔɔɔɔ GALAGI ɣaazu, naa ɣa é ba, a da wo da ga: «Doso wolai Ɔɔɔɔ GALAGI ɣaazu, eɣe Nimelɔde.»

¹⁰ Ná-masadai ma laa wola mɔngiti ti ɣeni ga Baβeleni ta Eleke, naa vEE Akade va, ta Kalenee, niiti ti Sineyaal yooi zu.

¹¹ Naama yooi voluma, Nimelɔde liini Asiili yooi zu, é Ninive laa wolai lo, ta Legɔɔte-Iil, ta Kala,

¹² naa vEE Leesɛn va, nii é Ninive ta taa wolai Kala ti yɔɔzuve.

¹³ Miselayime mavofodaiti ti ɣeni ga: Lude nuiti, Aname nuiti, Legabe nuiti, Nafetu nuiti,

¹⁴ Pateluse nuiti, Kaselu nuiti, ta Kafetɔɔl nuiti. (Kaselu nui naati ka Filiseti nuiti kulaai ti zu).

¹⁵ Kanaan ná-doun zunu mɔngi é sɔlɔni, naa ɣa é ɣeni ga Sidɔn, naa volu gelei ɣe ga Ɔete.

¹⁶ Kanaan mavofodaiti ti ɣeni ga: Yeebuse nuiti, Amɔɔl nuiti, Giilegase nuiti,

17 Geeve nuiti, Aaleke nuiti, Sine nuiti,

18 Aalevade nuiti, Semaal nuiti, ta Gamate nuiti. Naa voluma Kanaan nuiti ta-veleyegeiti ti vazani.

19 Kanaan nuiti ta-you gwegi liini eyesu Sidon, Geelaal letema velei, eyesu é zeeli Gaza, ta Sodom vele, é ve Gómool vele va, é li Adema ta Sebomyime, eyesu é gaabela Leesa yooi ma.

20 Same mavofodaiti kana, egevelei ta-veleyegeiti ti la, ta ti-laawooiti, ta ti-ma ziiti ta-yooiti su.

21 Seme doun zunuiti balaa zoloni, toga é geni ga Ebel lointi kpein ti-memewolai, Zafete nono lii.

22 Seme mavofodaiti ti geni ga: Elame, Asuul, Aalepakesade, Lude, ta Alame.

23 Alame mavofodaiti ti geni ga: Use, Gule, Geetel, ta Mase.

24 Aalepakesade Seela zoloni, ta Seela Ebel zoloni.

25 Ebel zunu loun felego zoloni: Gilagi laaseigi geni ga Peelege, tozei ná-siegi zu ga zoi ga nubuseiti zeeagaagwenni la, ta keegeloin laaseigi geni ga Yoketan.

26 Yoketan mavofodaiti ti geni ga: Alemdade, Seeleefe, Gasaalemavete, Yeela,

27 Gadolame, Uzale, Dikela,

28 Wobale, Abimaye, Saaba,

29 Wofil, Gavila, ta Yaba. Niima nuiti pe ti geni ga Yoketan mavofodaiti.

30 Ti zeini Meesa ta Sefaal gize yooi yagzu, nii é folo fulazu velei.

31 Seme mavofodaiti kana, egevelei ta-veleyegeiti ti la, ta ti-laawooiti, ta ti-ma ziiti ta-yooiti su.

32 Nowe ná-doun zunuiti ta-veleyegeiti keveleiti

kana, egevelei ti-mavofodaiti ti la, ti-ma ziiti saama. Tiya ga ziiti kpein kulaai ti zu, ti vazagai eteai zu zieve golai levega volumna.

11

Nubusei gaka fai Babel

¹ Eteai pe ge geni zii woo gilagi wosu, ti geni boezu ga woo gilagi.

² Ti zegeni ga folo gulazu velei, ti neme wola gila kaani Sineyaal yooi zu, miná ga ti zeini ná.

³ Ti geni bofo ma: «Ade li, ade bilikiiti dogá, ade ti gála abui zu.» Bilikii geni ti ve ga pele lo kotui, ti da sei ga managi.

⁴ Ti geni bofo ma mɔnɔ: «Ade li, de taai ta lo bofo ve, ta pele gaafoozagi nii nɔungi a zei geei va. Ade bofo lofo gula, naa ga a ke ade mina vaza zooi ga ná pe.»

⁵ Goofo GALAGI yeini taai vetesu ta pele gaafoozagi, nii nuiti ti geni tosu.

⁶ Goofo GALAGI geni ma: «Wele, ta ga zii gilagi nɔ, woo gilagi nɔ ga é ti-la. Ni ta tɔzeina gani, ani nɔpe ge la mɔ pele besaga ti lufo naa gee vai zu, nii a ge ti gisu.»

⁷ Ade yei, de li, de ti-laawooi zupu, naa ga a ke, ti mina bofo laawooiti meni.»

⁸ Goofo GALAGI ti zuvazani, ti maafoozá ná va, ti li eteai zu ná pe. Ti loogoni taai lo fai va.

⁹ Naa ga é keai taai naa laasei peai ga Babel,* mazɔlɔ miná ga Goofo GALAGI eteai kpein gooi

* **11:9 Babel:** daaseigi nii ti maaɔugaai va ta «faazupui.»

zupuai ná. Ná ɔa Gooɔ GALAGI ti zuvazani ná, ti li eteai zu ná kpein.

*Mεμεwolaiti daaseigiti é zo Seme ma,
é zeeli Abalame ma
(1 Dolo Sevei 1:24-27)*

¹⁰ Seme mavofodai ɔaa: Zieve golai levegai ma, é ɔe ga kona felego, Seme ná-konagi ɔeni ga ungi (100), é Aalepakesade zoloni.

¹¹ Aalepakesade zolonga voluma, Seme kona undolugo (500) ɔili keeni. E down zunui ta down anzanui taɔiligaa zoloni.

¹² Aalepakesade ná-konagi ɔeai ma ga puusavago maazu lolugo (35), é Seela zoloni.

¹³ Seela zolonga voluma, Aalepakesade kona unnaanigo kona savago (403) ɔili keeni. E down zunui ta down anzanui taɔiligaa zoloni.

¹⁴ Seela ná-konagi ɔeai ma ga puusavago (30), é Ebeel zoloni.

¹⁵ Ebeel zolonga voluma, Seela kona unnaanigo kona savago (403) ɔili keeni. E down zunui ta down anzanui taɔiligaa zoloni.

¹⁶ Ebeel ná-konagi ɔeai ma ga puusavago maazu naanigo (34), é Peelege zoloni.

¹⁷ Peelege zolonga voluma, Ebeel kona unnaanigo puusavago (430) ɔili keeni. E down zunui ta down anzanui taɔiligaa zoloni.

¹⁸ Peelege ná-konagi ɔeai ma ga puusavago (30), é Leyu zoloni.

¹⁹ Leyu zolonga voluma, Peelege kona unfelego kona taavuugo (209) ɔili keeni. E down zunui ta down anzanui taɔiligaa zoloni.

²⁰ Leyu ná-konagi g̃eai ma ga puusavagō maazu felegō (32), é Seluge zōbōni.

²¹ Seluge zōbōga vōluma, Leyu kona unfelegō kona dōfela (207) g̃ili k̃eni. E doun zunui ta doun anzanui taḡiligaa zōbōni.

²² Seluge ná-konagi g̃eai ma ga puusavagō (30), é Naḡōal zōbōni.

²³ Naḡōal zōbōga vōluma, Seluge kona unfelegō (200) g̃ili k̃eni. E doun zunui ta doun anzanui taḡiligaa zōbōni.

²⁴ Naḡōal ná-konagi g̃eai ma ga puufelegō maazu taavuuḡō (29), é Teela zōbōni.

²⁵ Teela zōbōga vōluma, Naḡōal kona ungila puugō maazu taavuuḡō (119) g̃ili k̃eni. E doun zunui ta doun anzanui taḡiligaa zōbōni.

²⁶ Teela ná-konagi g̃eai ma ga puulōfela (70), é Aḡalameni sōbōni ta Naḡōal ta Ḡalan.

²⁷ Teela mavofodai ḡaa: Teela Aḡalameni sōbōni ta Naḡōal, ta Ḡalan. Ḡalan Lōte zōbōni.

²⁸ Ḡalan zaani k̃eēḡe Teela luḡō, sōbō zōoi zu, ṽe ná ga Uul, Kaledēe yōoi zu.

²⁹ Aḡalame ta Naḡōal ti anzaiti seini. Aḡalame anzai laaseigi ḡeni ga Salayi. Naḡōal anzai laaseigi ḡe ga Mileka. Mileka ta Yisekani ti-ḡeē ḡeni ga Ḡalan.

³⁰ Salayi maaloni, doun la ḡeni be neḡelein.

³¹ Teela ná-doun zunui Aḡalame zeg̃eni, ta ná-doun loin Lōte, Ḡalan ná-doun zunui, ta Salayi, ná-doin Aḡalame anzai. Ti ḡulani ṽōma Uul va Kaledēe yōoi zu, ti li Kanaan yōoi zu ṽele. Ti zeelini Ḡalan, ti zei ná.

³² Teela zii ma voloi k̃pein ge ḡeni ga kona unfelegō kona dōlugō (205), naa vōlu Teela zaani Ḡalan.

ABALAME NA-FAI

12

(12:1--25:18)

Abalame loli fai

¹ Gooḡo GALAGI ḡeni Abalame ma: «Zegē da-yooi zu, da-wolodai zu, è ḡula è-ḡee vɛlei wu, li zooi naa zu, vɛ gè ná lɛɛzu ga ḡe.

² Nà vaazu zii wola ḡulazu è zu, nà tuya loo è vɛ, gè è-laaseigi wɔɔɔ. Nà tuya loo zɔiti bɛ ga è maavele.

³ Nà tuya loo naati bɛ, niiti ta tuya loo è vɛ, nà naati foovo, niiti ta è voovo, etea vɛleyegēi kpein ka tuyai zɔɔɔ è maavele ma.»

⁴ Abalame liini, eḡvɛlei Gooḡo GALAGI boni ma la, Lɔte vileni polu. Abalame ná-konagi ḡeni ga puulɔfela maazu lɔɔlugɔ (75), siegi zu è ḡulani la Galan taai va.

⁵ Abalame anzai Salayi zegēni ta Lɔte, nii é ḡeni ga deḡe loin, é vɛɛ zeaḡɔligiti kpein ba, ta botiḡe nuiti, é ti zɔɔɔni Galan. Ti wuzegēni, ti li Kanaan yooi zu. Ti zeeliai ma Kanaan yooi zu,

⁶ Abalame ná zubiḡeni, eyɛsu é li adavɛ ná laaseigi ga Sikeme, eyɛsu é zeeli Mɔlee, sene gului vɔ bɛ. Kanaan nuiti ka ti ḡeni naama yooi zu názu.

⁷ Gooḡo GALAGI ḡulani keɛma Abalame vɛ, é ḡe ma: «Nà zooi nii veezu è-mavofodai ya.» Abalame zalaḡa ḡulazuve bɛteni ná Gooḡo GALAGI vɛ, nii é ḡulani bɛ keɛma.

⁸ Naa volu, é zegēni ná, é li ga gize yooi zu vɛlei, Beetele folo ḡulazu vɛlei. E ná-seḡe ḡotai loni Beetele folo liizu vɛlei ti yɔḡozuve ta Ayi, nii é folo

ɣulazu velei. E zalaɣa ɣulazuve βeteni ná Gooɣɔ GALAGI ve, é woogula Gooɣɔ GALAGI ma.

⁹ Aɓalame ɣeni liizu βekpe ga lekpeɓaɓe nu yeezazu velei.

*Aɓalame yeeɣɣɣala go ɣee vai
Ezipete yooi zu*

¹⁰ Pului looni zooi zu, Aɓalame yeini Ezipete ga é lago zei ná, mazɔɔɔ pului wola wɔɔɔɔni zooi zu.

¹¹ Siegi zu é ɣeni vaazu maabuɣazu la Ezipete va, é ɣeni anzai Salayi ma: «Wele, gè kwee da ga anzanui nii pagai.

¹² Siegi zu Ezipete nuiti ti è ɣaazu la, ta ɣe ma: «Anzai ve!» Ta paa, ti è ye vulua.

¹³ Da ɣe ti ma mu, da ga baazeelai, naa ɣa a ke ti so ga pagɔ è maavele ma, zènvui ye zèa è-zaalai zu.»

¹⁴ Siegi zu Aɓalame zeelini la Ezipete yooi zu, Ezipete nuiti ti kaani ga anzai wola vage.

¹⁵ Falagɔn ná-nu wolaiti ti kaai ma, ti maa-museni Falagɔn ɣaazu. Ti liini ga anzanui masagi ná-pelei wu.

¹⁶ E Aɓalame zoni ga pagɔ anzanui maavele ma. Aɓalame togani goiti ta togani wolaiti sɔɔɔni, naa vee soovalegiti ba, ta botigɣe zunuiti ta botigɣe anzanuiti, ta soovale saaiti ta nɔmeiti.

¹⁷ Kele Gooɣɔ GALAGI maanɔɣɔ vaa wolaiti peeni Falagɔn ta ná-peleyeɣei va, Salayi maavele ma, nii é ga Aɓalame anzai.

¹⁸ Falagɔn zeba é Aɓalame loli, é ɣe ma: «Leeni ɣa è keai ga ze? Lee vaa zu è la boni mà ga è-anzai ve?

¹⁹ Lee vaa zu è ɣeai mà: «Baazeelai ve?» Naa ɣa é keai gè seɣeai ga ànza. E-anzai ɣaa niina, seɣena, è li!»

²⁰ Falaḡon devei veeni ná-nuiti zea ga ti ze ná, é li, ta anzai, é veé naati kpein ba, ti ḡeni ga nḡnḡ.

13

Aḡalame ḡale ma vai Kanaan yooi zu

¹ Aḡalame zegeni Ezipete yooi zu, é le volu Kanaan yooi zu, lekpeḡave nu yeezazuve, toun be-o, anzai ve-o, ta niiti kpein ti ḡeni ga nḡnḡ. Lḡte ḡeni ba.

² Aḡalame wola ḡeteni, toganiiti su, ta walii, ta zanugi.

³ E yeni læezu ḡekpe, é zo lekpeḡave nu yeezazuve yooi zu, eyesu é li Beetele, ve ná-seḡe ḡotai ḡeni ná mounpa, Beetele ta Ayi ti yḡḡḡzuve,

⁴ ve é zalaḡa ḡulazuve loni ná mounpa. Miná ḡa Aḡalame woḡulani ná, ḡḡḡḡ GALAGI ma.

Aḡalame ta deḡe loin Lḡte ti vali fai ma

⁵ Lḡte, nii é ḡeni Aḡalame maazaasu, baalagiti ti ḡeni zea ḡalaa, naa veé boliiti ba, ta nikeiti, ta seḡe ḡotaiti,

⁶ zooi la ḡeni kula ḡea ti va, ga ti va zeii ada ḡila, mazḡḡḡ ti-yeaḡḡligiti ti wola mḡinni gola, ti la ḡena zoo ti va zeii ada ḡila.

⁷ Naa volu ḡalaa, Kanaan nuiti ta Feeleeze nuiti ti ḡeni zeini ma yooi zu naama zieḡi zu. Kpḡei leveni Aḡalame ná-togani make nuiti zḡḡḡzu ta Lḡte ná-togani make nuiti.

⁸ Aḡalame ḡeni Lḡte ma: «Nà è maanenezu, maḡaali mina ḡe de yḡḡḡzu da de, ḡaa nà-togani

make nuiti ta dɔnɔiti zɔɔɔzu. Mazɔlɔ da ga keɛɛɛlointi.

⁹ Zooi kpein ka è ɔakala. De ɔaagwɛɛna ma mu, ni da liina ga nu ɔɔɔɔɔɔ velei, na li ga nu yeezazu velei, ni da liina ga nu yeezazu velei, na li ga nu ɔɔɔɔɔɔ velei.»

¹⁰ Lɔte ɔaazuwuzegeni, é wɛɛ, é Zuludɛn nɛmɛ wolai ɔa, nii zɛɛɛa ɔeni de nɛɛɛɛɛin. ɔɔɔɔɔ GALAGI ɔɛɛɛɛ é va Sɔɔɔɔɔ ta ɔɔmɔɔ ɔoloɔolo, na ɔeni eɛɛ ɔɔɔɔɔ GALAGI ná-kpelei, eyɛsu é zeeli Sɔɔɔɔɔ, kulaai ga Ezipete yooi ɔɛɛɛɛ.

¹¹ Lɔte yiimazegeni ga Zuludɛn ma nɛmɛ wolai kpein, é liini ga folo ɔulazu velei. Uele ɔana ti felegɔ ti ɔaagwɛɛni ma la.

¹² Aɔalame zeini Kanaan yooi zu, Lɔte ze nɛmɛ zu laaiti su, é ná-seɛɛ ɔotaiti toni Sɔɔɔɔɔ letema velei.

¹³ Sɔɔɔɔɔ nuiti ti wola zupɔuni, ti ɔeni ga kotoba nu wolaiti ɔɔɔɔɔ GALAGI laalɔɔɔma.

ɔɔɔɔɔ GALAGI ná-minazegɛgi

Aɔalame vɛ

¹⁴ ɔɔɔɔɔ GALAGI ɔɔɛni Aɔalame vɔ, Lɔte zɛɛɛa voluma polu, é ɔɛ ma: «Aɔavɛ é ná loni, ɔaazuwuzegɛ, é wɛɛ, nu ɔɔɔɔɔɔ velei ta nu yeezazu velei, folo ɔulazu velei ta folo liizu velei.

¹⁵ Mazɔlɔ, zooi nii kpein è pɛɛsu, na vaazu feezu è vɛ, wa è-mavofodai, eyɛsu ɔɔ.

¹⁶ Na è-mavofodai ɔɛ eɛɛ zooi ma vufiligi, nii nu la zooga é va gaalu, eɛɛ pelegi nu la zooga la é va zooi ma vufiligi ɔaalu.

¹⁷ Wuzegɛna vɛ, è zooi zubiɛ, è zie sakpai ta kogi ma, mazɔlɔ na vaazu feezu è vɛ.»

18 Abalame ná-seje ɔ̄otaiti sejeni, é li, é ze
Mamelee ná-sene guluiti bu, Geebelon ɔ̄obave. E
zalaɔa ɔ̄ulazuve loni ná ɔ̄ooɔ̄ GALAGI ve.

14

Abalame Lote unmoɔ fai

1 Naama ziegi zu, Sineyaal masagi Amelafele, ta
Elazaal masagi Aliyoke, ta Elame masagi Kedool-
Lawomel, ta ɔ̄oyime masagi Tideyale,

2 yeeta naati ti kooi veeni Sodom masagi Beela
va ta Gomool masagi Biilesa, ta Adema masagi
Sineyabe, ta Seboyime masagi Seemeyebel, ta
Beela masagi (taai naa laa ɔ̄a ga balaa Sowaal).

3 Naati kpein ti ɔ̄aaleni ba Sidime nemε wolai
zu, nii maaboollegai za ga Kpolode Wanai.

4 Kona puugo maazu felego (12) laawu, ti ɔ̄loa
ɔ̄eni de Kedool-Lawomel ve, keke kona puugo
maazu zavasiei (13) ma, ti bakani.

5 Kona puugo maazu naanisiεi (14) ma, Kedool-
Lawomel ta masagiti ti ɔ̄eni polu, ti vaani, ti
zobo soloo Leefa mavofodaiti ma Asetelote-
Kaalenyime, ta Zuze mavofodaiti ti Game, ta
Eme mavofodaiti ti Savee-Kiliyatayime,

6 ta ɔ̄ool nuiti ti ta-ɔ̄izeiti su Seyiil, eyesu é zeeli
Palan sene guluiti po be, nii é tevebai ɔ̄obave.

7 Naa volu, ti ɔ̄aleni ma, ti li En-Misepate, nii é ga
Kadese, ti zobo solooni Amaleke nuiti ma, ta-yooi
ná pe su, é veε Amool nuiti ba, ti ɔ̄eni zeini Gasason-
Tamaal.

8 Názuve ɔ̄a Sodom masagi, ta Gomool masagi,
ta Adema masagi, ta Seboyime masagi, ta Beela

masagi nii é ga Sɔwaał, naati ti kooi ɣeɓele ɓeteni la ti laalɔɣɔma Sidime neme wolai zu.

⁹ Elame masagi Kedɔɔł-Lawɔmɛɛł, ta Goyime masagi Tideyale, ta Sineyaal masagi Amelafɛle, ta Elazaal masagi Aliyɔke, ti ɣeni ga masa naanigo, dɔɔlugɔi laalɔɣɔma.

¹⁰ Mana zefei wola moinni Sidime nemei zu, Sɔdɔme masagi ta Gɔmɔɔł ɓele geleiti ti ɣeni ɓelazu, ti ɗa li, ti ɗa loo zefei naati su. Mɔtaiti ti ɓelani, ti li gizei ma.

¹¹ Niiti ti zobogi zɔɓɔni, naati ka ti Sɔdɔme ta Gɔmɔɔł naavoloiti kpein segeni, ta daamiani makegaiti, naa ɓolu ti li.

¹² Ti Aɓalame deɣe loin Lɔte ta kɔligiti soni, ti li ga tiye, mazɔɓɔ Lɔte ɣeni zeini Sɔdɔme.

¹³ Pela nu ɣila ge ɓaani, é daazeeli Eɓulu nui Aɓalame ma, nii é ɣeni zeini Amɔɔł nui Mamelee ná-sene guluiti saama. Mamelee ɣeni ga Esekɔleni ta Anɛɛł ti-ɣɛɛłoin, niiti ti minazefeni Aɓalame ɓe.

¹⁴ Aɓalame menigai ma ga deɣe loin zogɛ, é ná-botigɛ nu unsavagɔ nu puugɔ maazu ɓsava (318) maɗɗilini, niiti ti zuzeeliai kooɣɔ vai ma, ti zɔɓɔgai ná-pɛɛi wu, naati ti ɓilɛni masagiti polu, eyɛsu ti zeeli Dan.

¹⁵ E ná-botigɛ nuiti balini su, é sili nuiti so kpidii. E zobo sɔɓɔni ti ma, é ye ti ɓolu, ti zeeli Gɔɓa, nii é Damase ɣɔɓɛzu ɓelei.

¹⁶ E ɣaleni ma ga koozoganiiti kpein. E ɣaleni ma ɓalaa ga deɣe loin Lɔte, ta zeaɣɔligiti, ta anzanuiti ɓalaa, ta koo luɔiti.

¹⁷ Naa ɓoluma, Aɓalame ɣaleni ma, é zobogi zɔɓɔgai ma Kedɔɔł-Lawɔmɛɛł ma, ta masagiti ti

ḡeni polu. Sɔdɔme masagi ḡulani, é daaḡomi Savee nemei zu, nii é ga Masa Nemei.

¹⁸ Melekizeedeke, Salame masagi vaani ga bului ta dɔɔi. E ḡeni ga GALA nii é Anii-Pɛ-Unda, naa ná-zalaḡa ḡula nui.

¹⁹ E tuya looni Aḡalame ve, é ḡe ma: «GALA ge tuya loo Aḡalame ve, GALAGI nii é Anii-Pɛ-Unda, é geeḡɔlɔgi ta zɔɔi betɛai!

²⁰ Mamagi ḡa GALA be, nii é Anii-Pɛ-Unda, nii é vaa bu, è zobogi zɔlɔ è zili nuiti ma!» Aḡalame kɔɔzɔganiiti pe ma vuusiei veeni zea.

²¹ Sɔdɔme masagi ḡeni Aḡalame ma: «Nuiti fe zèa, è naavoloiti ta sɔlɔiti seḡe ve.»

²² Aḡalame ḡeni Sɔdɔme masagi ma: «Gè ḡonaa Ḣɔḡḡ GALAGI ma, nii é Anii-Pɛ-Unda, é geeḡɔlɔgi ta zɔɔi betɛai,

²³ nii dɔin é ga dɔnɔi, gè la ani nɔpe seḡea naa va, anɛɛ geze ḡaali ḡilagi ba a savala galu ḡilagi, naa ḡa a ke è mina ḡe ma: «Gè Aḡalame ḡeeve ga kpete nu.»

²⁴ Gè la ani nɔpe makesu nà bɔḡɔi bè, keni niigi zunu lounḡoiti ti miai, ta zunui naati tɔnɔi, niiti gi ḡea sisi zu, Anɛl ta Esekɔle ta Mamelee, naati ta tɔnɔ zɛḡe.»

15

GALA ná-minazɛḡeḡi *Aḡalame ta mavofodai ve*

¹ Naama vaiti poluma, Ḣɔḡḡ GALAGI bɔeni Aḡalame vɔ seḡi zu, é ḡe ma: «Aḡalame, mina lua meḡelɛin, nà ḡa gè ga è make nui, da-ḡulanumai ḡa wɔlɔ.»

² Aḅalame gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Màliḡii, Ḣooḡo GALAGI, lee ḡa è feezu zèa? Tḡozei doun la zèa, nà-pèlei wu vogani zeḡe nui ḡa é ga EliyezeeI, Damase nui.»

³ E ta laani ma mḡno, é ḡe ma: «È la màvofoda beḡeni, zoi sḡḡogai nà-pèlei wu, naa ḡa é ḡeezu ga nà-pogani seḡe nui.»

⁴ Ḣooḡo GALAGI bḡeni pḡ, é ḡe ma: «Ba-o, naa laade, é va ḡe ḡeezu ga ḡa-vogani zeḡe nui, keIe keni zoi é ḡulazu è ḡoozu, naa ḡa a ḡe ga ḡa-vogani zeḡe nui.»

⁵ Naa volu GALA ge ḡulani la eteave ná-seḡe ḡotai voluve, é ḡe ma: «Geegḡḡogi ḡaave veḡe, è somideḡaiti gaalu, ni ḡa zoo è ti ḡaalu.» E ḡeni ma mḡno: «Zekana è-mavofodaiti tieḡai a ḡe la.»

⁶ Aḅalame laani Ḣooḡo GALAGI la, naa naa leveni be ga telebodai.

⁷ E ḡeni ma: «Nà ḡa ge ga Ḣooḡo GALAGI, nii é è ḡula Uul taazuve Kaledde yooi zu, ge niima yooi ve è ya ga ḡno.»

⁸ Aḅalame gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Màliḡii, Ḣooḡo GALAGI, nà kwee ḡale ḡiteḡite ga nà sḡḡosu?»

⁹ GALA ge ḡeni ma: «Li, è kona savago nike beai zo, ta kona savago woli zaai, ta kona savago vaala sine wolai, è kpḡ kpumagoi va, ta poopogi, è ti ḡula ga zalaḡai.»

¹⁰ Aḅalame naama zuaiti kpein seḡeni, é ti valivali su, é ma zeveti gaavote bḡḡo ma, ma nekpe ga fele, keIe é la ḡeni wḡniiti balivalini su.

¹¹ Sua mii wḡniiti ti ḡeni vuuzu ti-ma voomaiti ma, keIe Aḅalame ti beeni.

¹² Foloi liizuve, niimeni wolai leveni ga Aḅalame, dualuagi so, kpidi bḡii ve ma.

13 Gɔɔɔ GALAGI ɣeni Aɔalame ma: «Suɔwεε ga è-mavofodaiti ta ɣε ga seikɔɔma nuiti zooi taɣili su, ta ɣε ná ga duɔiti, ti ti zopele ɲou kona unnaanigo (400) laawu.

14 Keε ná zii naa lukpɔɔaaleve, nii ta duɔlai ɣε zeezu, naa voluma, naavolo wolaiti ta ye tiya, ti ɣula zeezu.

15 Doun da, da li è-mεmεwolani pɔ ziileigi zu, è maa ɣa ɣulu, è vɔɔzaɣaga voluma, undaanεi zu.

16 È-mavofodai ma yamanii naanisiei ɣa va volu ve, mazɔɔ Amɔɔl nuiti ta-vaagaaza golai laa la de zeelini.»

17 Siεgi zu foloi liini la, kpidi ɔii veeni, digii nii é duului ɣulazu, ta sɔmɔgi é zosu, naati ti leveni sua ɣaagwεaiti zɔɔzuvε.

18 Naama yee ná, Gɔɔɔ GALAGI minazegeni Aɔalame ve, é ɣε ma: «Gè niima yooi kpein fea è-mavofodai ve, é zo Ezipete de wolai ma, é zeeli zie wolai Ufelate ma,

19 Ken nuiti ta-yooi, Keenize nuiti, Kademɔn nuiti,

20 ɔete nuiti, Feeleeze nuiti, Leefa mavofodaiti,

21 Amɔɔl nuiti, Kanaan nuiti, Giilegase nuiti, ta Yeebuse nuiti.»

16

Agaal ná-fai ta Isemayele zɔɔɔ fai

1 Aɔalame anzai Salayi la ɣeni doun zɔɔɔni be ɲεgelein. Keε duɔ anzanui ta ɣeni zea, daaseigi ɣeni ga Agaal, é ɣeni ga Ezipete yooi zu nu.

² E ɣeni Aɓalame ma: «È kaa ga Ɔooɣɔ GALAGI la vaani bu ga gè doun zɔlɔɔ. Li, è vile nà-duɔ anzanui ɔolu, tanisu nà doun zunu zɔlɔɔ ga maavele.» Aɓalame ziɛni ga anzai Salayi ná-tenɛ gooi.

³ Aɓalame anzai Salayi ná-duɔ anzanui, Ezipete nui Agaal zeɣeni, é fe sinigi Aɓalame ya ga anza. Aɓalame zeini niina Kanaan yooi zu, é ke ná ga kona puugɔ.

⁴ E vileni Agaal ɔolu, naa kogi zeɣe. Siegi zu é ɓoɣɔ ɣaai ma ga kogi ɣa ma, é ɣeni beɓelala weɓei wosu ná-duɔ deei va.

⁵ Salayi ɣeni Aɓalame ma: «Poomugi é zeelizu mà, da ɣa è unma ɣasɔ ve. Nà ɓoɣɔi ɣa gè nà-duɔ anzanui zeɣea, gè da è ɔolu, siegi zu é kaa la ga kogi ɣa ma, é da beɓelala weɓei wo ga ze. Ɔooɣɔ GALAGI ɣe ga tukpɔɣaaleve nui de yɔɣɔzu.»

⁶ Aɓalame Salayi woɣaavoteni, é ɣe ma: «Da-luɔ anzanui ɣa è yeezu. So, eɣevelei neai la è ve.» Salayi zeba é da sopele jɔu, eyesu naa vela ba.

⁷ Ɔooɣɔ GALAGI ná-geezuɣeelai kaani zieuŋgi ɣɔbauɛ tevebai zu, nii é Suul velei zu.

⁸ E ɣeni ma: «Salayi ná-duɔ anzanui Agaal, mini ɣa è zeɣeai ná, mini ɣa è liizu ná?» E gooɣaavoteni, é ɣe ma: «Nà velazu nà-duɔ deei Salayi va.»

⁹ Ɔooɣɔ GALAGI ná-geezuɣeelai ɣeni ma: «Ɔale ma da-luɔ deei ɔɔ be, è ɓoɣɔ unmaayei be.»

¹⁰ Ɔooɣɔ GALAGI ná-geezuɣeelai ɣeni ma mɔno: «Nà è-mavofodai mɔinzu, toɣa mɔin gola, nu nɔpe ge la zooga é va gaalu.»

¹¹ E ɣeni ma mɔno: «Weɓe, da doun zɔlɔɔsu, toɣa ɣe ga zunu loun. Da daasei peɛ ga Ise-

mayele,* mazɔɔ Gɔɔɔ GALAGI è woomenini da-foozuviligi zu.

¹² Toɔa ɔe ga dɔɔi zu zoovalegi, toɔa ɔe ese pe daalɔɔma, ese pe ge ɔe daalɔɔma, toɔa zede keeɔelointi pe ba, é zeɪ ye.»

¹³ Agaal bɔɔɔ ɔaazaɔani, é ɔe ma: «Gè GALA bɔɔɔi ɔaave nei baa, nii é nɔun kaazu?» Gɔɔɔ GALAGI nii é bɔeni tɔun pɔ, é naa laasei peeni ga Ata-Ɛle-Lɔyi.†

¹⁴ Naa ɔa é ba, ma ɔɔɔyeɔei laasei peai ga, Laɔayi-Lɔyi ɔɔɔyeɔei,‡ Toɔa Kaɔeseni ta Beelɔde zɔɔzuve.

¹⁵ Agaal doun zunu zɔɔɔni Aɔalame ve, naa daasei peeni ga Isemayele.

¹⁶ Aɔalame ná-konagi ɔeni ga puulɔsava maazu lɔzita (86), siegi zu Agaal Isemayele zɔɔɔni la be.

17

Minazeɔegi ma voogi

¹ Aɔalame ná-konagi ɔeai ma ga puutaavuu maazu taavuu (99), Gɔɔɔ GALAGI ɔulani be keɔema, é ɔe ma: «Nà ɔa gè ga GALA Zebei-Pe-Maliɔii. Da-eteai zie ɔazu ga pagɔ, zelilomazu mina ɔe è va.

² Nà minazeɔezu è ve, nà è-mavofodai mɔinzu gola.»

³ Aɔalame maaveeni, é nɔkɔ zoi ma, GALA ge ɔeni bɔezu pɔ, é ɔe ma:

* **16:11 Isemayele:** daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «GALA ge menige.» † **16:13 Ata-Ɛle-Lɔyi:** daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «ɔa ga GALAGI nii é kàazu.» ‡ **16:14 Laɔayi-Lɔyi ɔɔɔyeɔei:** daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «nii é vulua, é ɔa kà, naa ná-kɔɔyeɔei.»

4 «Wεε, nà-minazefegi ɣaa, gè keεzu è υε: da ɣεεzu ga zii mɔinmɔingaa ti-ɣεε.

5 Za vɔluma, è la mɔ loliga ga Aɔalame,* keε è-laaseigi ɣa ɣε ga Aɔalaame,† mazɔɔ nà è ɣεεzu ga zii mɔinmɔingaa ti-ɣεε.

6 Nà è-mavofodai ɣaawɔɔɔ gola, da ɣε ga zii mɔinmɔin tɔzeizu, masagiti ta ɣula è-mavofodai zu.

7 Nà nà-minazefegi zo è letema eyesu ɣɔ, nà ke ɣana nɔ è-mavofodai kpein bε. Niima minazefegi maavele ma, nà ɣε ga da-GALAGI, ta è-mavofodai nɔnɔ è zεɣea vɔluma ná.

8 Nà Kanaan yooi kpein fe è υε, da-o, è-mavofodaiti-yo, υε è ná ga seikɔɣɔma nui niizu. Toɣa ɣε ga wɔnɔ eyesu ɣɔ. Nà ɣε ga è-mavofodai ná-GALAGI.»

9 GALA ge ɣeni Aɔalaame ma mɔnɔ: «Dɔun, da nà-minazefegiti make, wa è-mavofodaiti kpein.

10 Nà-minazefegi ɣa é ga nii, nii wa so kpaan ade yɔɣɔzu, da-o, è-mavofodaiti-yo: zunuiti kpein ti wo zaama, ti lati pεεvɔlu.

11 Wa-latipεεvɔlui ɣa ɣε ga minazefegi ma vooigi ade yɔɣɔzu.

12 Zunuiti kpein ta ɣε wo zaama, wa da ti lati pεεvɔlu foloi lɔsavasiεi ma, é ɣε ɣana wo-mavofodaiti kpein su, é zɔɔɔni pεεi wu, ɔaa é ɣeyani ga walii, wεεin é ga duɔi, niiti ti la ga è-mavofoda.

13 Ti pε, zεεɣaaɣwεεzu la ba, ta lati pεεvɔlu, é zɔɔɔni da-vεεi wu, ɔaa é ɣeyani ga da-walii, nà-

* **17:5 Aɔalame:** daaseigi nii ti maaɔuɣaai va ta «ɣεεɣei unfemai bε.» † **17:5 Aɔalaame:** daaseigi nii ti maaɔuɣaai va ta «nu mɔinmɔin keεɣε.»

minazefegi ma voogi ɔa ɔe wo-busei ma zuai va. Naa ɔa é ga ɔoɔɔ minazefegi.

14 Zunui nii é la latini pɛɛvolu kpusei zu, naa ɔe ka leve ná-nubuseiti ba, tɔzei é nà-minazefegi ɔologologa.»

15 GALA ge ɔeni Abalaame ma: «È la mɔ è-anzai Salayi loliga ga Salayi, keɛ daaseigi ɔa ɔe ga Sala.

16 Nà tuya loo be, nà doun zunu ve è ya ga toun maavele, nà tuya loozu be, toɔa ɔe ga zii moinmɔingaa ti-lee, nubuseiti ma moinmɔingaa tamasagiti ta ɔula toun su.»

17 Abalaame maaveeni, é nɔkɔ zooni ma, é neei wo, é ɔe yiimave: «Doun zunu ɔa zɔɔ nei zunu va, nii é kona ungila (100) keai na? Ta ànzai Sala é kona vuutaavuugo (90) ɔeai na, naa ɔa zoo é doun zɔɔ ɔaa?»

18 Abalaame ɔeni GALA ma: «Nii gè falizu è ma, naa ɔa é ga Isemayele ɔula su, è make ma kpaan.»

19 GALA ge ɔeni ma: «Ba-o, è-anzai Sala ɔa doun zunu zɔɔsu è ve, ɔa daasei pɛɛ ga Izaake. Nà-minazefegi ɔa ɔe ga ɔoɔɔ faa, gi yɔɔzu gá tɔ, ta gi yɔɔzu gá mavofodaiti.

20 Isemayele letemazu, gè ɔa-vali wooi menige ná-faa zu. Ungo, nà tuya loo be. Toɔa buɔu, nà mavofodai ɔaawɔɔ gola. Masa puugo maazu felegɔ (12) ɔa ɔula toun su, toɔa ɔe ga zii wola ma memewolai.

21 Keɛ nà nà-minazefegi ɔe gi yɔɔzu gá Izaake, doun zunui nii Sala sɔɔsu è ve, niima yeegɛɔalai nɔ zu, konagi nii é vaazu.»

22 Siɛgi zu GALA ge beni la ga ɔɔe Abalaame vɔ, é zefeni ná, é li.

²³ Aḅalaame ná-doun zunui Isemayeḅe zefeni, ta nii kpein é zḅḅḅni ná-peḅei wu, ta nii kpein é geyani ga walii, zunuiti kpein ná-peḅe wu nuiti saama, é ti latini peḅevolu naama voloi, eḅevelei GALA ge devei veeni la zea.

²⁴ Aḅalaame ná-konagi ḅeni ga puutaavuu maazu taavuu (99), siḅgi zu é latini da peḅevolu.

²⁵ Ná-doun zunui Isemayeḅe ná-konagi ḅeni ga puugḅ maazu savagḅ (13) niina, siḅgi zu é latini da peḅevolu.

²⁶ Aḅalaame ta ná-doun zunui Isemayeḅe ti latini peḅevolu naama voloi nḅ zu.

²⁷ Zenḅ ḅana é ḅeni la ga ná-peḅe wu zunuiti kpein, niiti ti zḅḅḅni ná-peḅei wu, ta weḅinti ti ḅeyani ga walii, ti pe ti latini peḅevolu ta tiye.

18

Izaake zḅḅ fai laazeeli vai

¹ Gḅogḅ GALAGI ḅulani keḅema Aḅalaame ve Mamelee ná-sene guluiti kobave. Aḅalaame ḅeni zeini ná-seḅe ḅotai laave. Folo kpaai ḅeni de.

² E ḅaazuwuzefeni, é weḅe. E zunu savagḅiti kaani loni, ti ligo maagḅoozaai ba. E ti ḅaai ma, é zo ná-seḅe ḅotai laave, é biḅeni, é ti laagomi, é maaveeni, é nḅkḅ zḅoi ma.

³ E ḅeni ti ma: «Màliḅii, nà è maanḅḅḅzu, nḅi gè ga da-wotigḅe nui, nii gè zaalai zḅḅḅge è ḅaazu, mina leve, è va maagḅooza bà.

⁴ A va bu ga gè va ga zḅi tago, wo ḅḅḅiti maagba, wo ligo loogḅo gulu wolai tei bu.

⁵ Nà liizu, gè va ga ḅulu go wo vḅ, wo zḅḅe zḅḅḅ volu, naa volu wa li niina, naa ḅa a ke wo mina

leve gana nɔ pɔ bɛ, nɛi gɛ ga wa-wotigɛ nui.» Ti googʼaavoteni, ti gɛ ma: «Ungo, ke, egevelei ɛ bogai la.»

⁶ Abalaame liini gaamago nɔ nɔ́-sege gɔtai wu, ɛ gɛ Sala ma: «Suvile, ɛ kɔgɔ ganii jɛ savagɔ zege bulu vukɔi zu, ɛ gaayɔ, ɛ bulu velevelegiti kpetɛ.»

⁷ Abalaame bizeni nɔ́-togani bulugi vɔ bɛ, ɛ nike yivoi yɔbugi zege nii pagai, ɛ fe botigɛ nui ta ya, naa suvile ga kpetɛa.

⁸ E nike jiimi dɛi ma wulɔi ta nɔnɔi zegeni, ɛ pɛɛ nike yivoi va, ti kevele beteni, ɛ vaa la ti vɔ. E loni ti goba tɔ bɔgɔi, gulu wolai wu, ti gɛai ma laamiizu.

⁹ Naa volu ti gɛni ma: «Mini gɔ ɛ-anzai Sala nɔ́?» E ti woogʼaavoteni, ɛ gɛ ti ma: «Togɔ ve sege gɔtai wu.»

¹⁰ Gila ge gɛni ma: «Konagi nii ɛ vaazu, niima yeegɛgalai zu, nɔ́ vaazu volu ɛ vɔ bɛ, ɛ-anzai Sala gɔ doun zunu zɔlɔ.»

Sala yɛni poluve sege gɔtai wu, ɛ niima wootti meni.

¹¹ Abalaame ta Sala ti vɔlɔzɔgaga gɛni de niina, ti kona mɔinmɔin kula. Sala budɛni niina doun zɔlɔ siɛgi maazu.

¹² Sala jɛɛi woni goozu, ɛ gɛ ma: «Niizu gɛ vɔlɔzɔgaga, zini pɛɛ wu wɔin gɔ gɛ mɔ́nɔ baa? Mɔ́ligɛi balaa vɔlɔzɔgaga.»

¹³ Gɔogɔ GALAGI gɛni Abalaame ma: «Lee vaa zu Sala jɛɛi wogai, ɛ dɔ́ gɛ: «Gaama ve nɛi baa, ga nɔ́ doun zunu zɔlɔsu, nɛigi pɔlɔzɔgagai na?»

¹⁴ Faa gɔ nɔ́ nɛi baa, nii Gɔogɔ GALAGI la zooga keɛzu? Konagi nii ɛ vaazu, niima yeegɛgalai nɔ́ zu, nɔ́ vaazu volu ɛ vɔ bɛ, Sala gɔ doun zunu zɔlɔ.»

15 Sala luani, é zεεi wo, é gε ma: «Gè la ηεε woni.»
Kεε Γοογῶ GALAGI gεni ma: «Ga gίte, è ηεεi wogε.»

Abalaame ná-GALA fali vai

Sῶdῶme ve

16 Zunuiti ti wuzegeni ga ti li, ti wεε ga Sῶdῶme vele. Abalaame ti vuuni ga pele, é vali ti ma.

17 Γοογῶ GALAGI gεni ma: «Gè la naa lῶoguzu Abalaame va, nii gè vaazu kεεzu.

18 Zii wolai nii zeeḡaabaai, toḡa gεεzu ga naa memewola. Eteai zu zii kpein ka tuyai zῶῶ maavele ma.

19 Mazῶῶ gè yiimazegεve la, nii a kε, é devei ve ná-dointi zea, ta mavofodaiti, ga ti Γοογῶ GALAGI yiimai gε, ti ye sῶledai ta telebodai gεεzu, naa ḡa a kε gè minazegεgiti daazeeli, niiti gè ti woni bε.»

20 Γοογῶ GALAGI gεni Abalaame ma: «Sῶdῶme ta Gῶmῶl ti maalῶ beε wooi zuwῶῶba, ta-ḡotoi baagḡa gola.

21 Naa ḡa é ba, nà yeizu, gè pεε, ni ti gεεve eḡevelei ma wooi vaa la, é zeeli mà, ba ni é la ḡana, nà kwεε.»

22 Zunui naati ti liini ga Sῶdῶme vele, siegi zu Abalaame gεni loni la de Γοογῶ GALAGI ḡaazu.

23 Abalaame maabugani ba, é gε ma: «Da telebo nui bῶ nu ηῶi va, è ti undaavili baa?

24 Tanisu telebo nu vuulῶlugῶ (50) ḡa taai zu, da naati balaa undaavilisu, è la taai zuvaayεga telebo nu vuulῶlugῶi (50) maavele ma, ti ti zaama?

25 E la zooga è va naa ḡe! E la telebo nui ta nu ηῶi zoga ga gεvele, è va telebo nui bῶ faa ηῶu gε nui va, è va ti vaa! E la zooga è va naa ḡe! Deí è eteai kpein tukpḡaalevezu, è la telebodai ḡea baa?»

26 Ğooḡo GALAGI ḡeni ma: «Ni nà telebo nu vuuloolugo (50) ḡaana Sodoḡe taazuwe, nà taai kpein suvaaye ti maavele ma.»

27 Abalaame kpɔei zegeni volu, é ḡe ma: «Wele, nà zoosu gè boe Malignii bo, nei gè ga poloi no, ta zuvui.

28 Tanisu telebo nu vuuloolugo (50) ḡaagfaavoola ga doolugo, doolugo vai zu, da taai kpein sugologolo baa?» Ğooḡo GALAGI ḡeni ma: «Gè la taai zugologologa, ni nà telebo nu vuunaanigo maazu loolugo (45) ḡaana ná.»

29 Abalaame kpɔei zegeni volu mɔno, é ḡe ma: «Tanisu telebo nu vuunaanigo (40) no ḡa é ná.» Ğooḡo GALAGI ḡeni ma: «Gè la sugologologa naama nu vuunaanigo (40) maavele ma.»

30 Abalaame ḡeni ma: «Malignii, soma kae è mina yiiḡaawana, tozei nà ḡilizu faa ḡilagi va. Tanisu telebo nu vuusavago (30) ḡa é ná.» Ğooḡo GALAGI ḡeni ma: «Ni nà telebo nu vuusavago (30) ḡaana ná, gè la taai zugologologa.»

31 Abalaame ḡeni ma: «Wele, nà zoosu gè boe Malignii bo. Tanisu telebo nu vuufelego (20) ḡa é ná.» Ğooḡo GALAGI ḡeni ma: «Gè la taai zugologologa nu vuufelego (20) maavele ma.»

32 Abalaame ḡeni ma: «Malignii, soma kae è mina yiiḡaawana, gè la mo kpɔe ḡili nope bosu, é ḡula nii volu. Tanisu telebo nu puugo ḡa ḡe ná.» Ğooḡo GALAGI ḡeni ma: «Gè la Sodoḡe zugologologa naama nu puugoti maavele ma.»

33 Siegi zu ti beni la ga yepe ta Abalaame, Ğooḡo GALAGI liini. Abalaame balaagi ḡaleni ma seizuwe.

19

Sɔdɔme ta Gɔmɔɔl ɔloɔlo fai

¹ Geezuɔeela felegɔiti ti zegeni Sɔdɔme kpɔkɔmave. Lɔte ɔeni zeini Sɔdɔme taa zigɔdave. Siegi zu Lɔte ti ɔaani la, ɛ wuzegeni, ɛ ti laaɔomi, ɛ maaveeni, ɛ nɔkɔ zooli ma.

² E ɔeni ti ma: «Nà wo maanɛɛɛzu, mɔligiiti, à ɔale ma, wo ni nà-pelei wu, nɛi gè ga wa-wotigɛ nui. Wa zoo wo wo-ɔɔɔiti maagba ná, wo ni piin, sobui wo wuzegɛ, wo da li wo-liizu velei.» Ti ɔeni ma: «Ba-o, gá niizu koi zaamave nɔ.»

³ Kɛɛ Lɔte ɔilini ti ma gola, ti vaani bu, ti li ná-pelei wu. E daamianigi ɔeteni ti ve, ɛ pee bului va, nii leve la su. Ti laamiini.

⁴ Aisa ti va la, Sɔdɔme taazuve zu nuiti kpein ti vaani, ti ɔaku pelei ma, zunuiti kpein ti vaani, ɛ zo zunu loungoiti ma, ɛ li kɛwolaiti pɔ, ti pe negelein ti vaani ná.

⁵ Ti Lɔte lolini, ti ɔe ma: «Zunuiti ta mini, niiti ti vaai ɛ vɔ be kpidi? Ti ɔula, ɛ va ga tiye gi vɔ, gi ɔede ɔula ga tiye.»

⁶ Lɔte ɔulani pelevave, ɛ daaɔulu ga volu velei.

⁷ E ɔeni ti ma: «Ba, kɛɛleaiti, nà wo maanɛɛɛzu, à mina faa ni ɔe.

⁸ A woilo, dɔun anzanu felegɔiti ti ná, ti la vɔlɔ zunu vaa ɔwee. Nà vaazu ga naati wo vɔ eteave, wo naa ɔe ga tiye, nii neai wo ve. Kɛɛ à mina vɔɔɔu zunui niiti ba, tɔɔzei ti vaave, ti laazuve nà-pelei wu.»

⁹ Ti ɔeni ma: «Zegɛ lee ve!» Ti ɔeni ma mɔnɔ: «Dɛi ɛ ga seikɔɔma nu nɔ, ɛ vaai, da pɔ ɛ ɔe ga tukpɔaaleve nu! Be nɔ, nii gi keezu ga de, naa

ɔa ɔu tɔnɔi va.» Ti Lɔte bakpani ga ɔuda, ti maabuɔani kpogi va, ga ti kologolo.

¹⁰ Zunu felegɔiti ti ɔeni Lɔte vɔ be, ti soni, ti mɛɛn pɛɛi wu, ti pɛɛi laaɔulu.

¹¹ Ti yeeziɛni nuiti gaazu, niiti ti ɔeni loni pɛɛlavɛ, ti ɔaazuɔole, ɛ zo zunu loungoiti ma, ɛ li kɛwolaiti pɔ, naa ɔa ɛ kɛɛni ti la mɔ ɔeni pɛɛlavɛ ɔaazu.

¹² Zunu felegɔiti ti ɔeni Lɔte ma: «Begele ɔa ɛ ɛ ya vɛ mɔnɔ? E-nɛkoiti, ɛ-loun zunuiti, ɛ-loun anzanuiti, nii kpein ɛ ga ɔnɔ taazuve vɛ, ti pɛ kula niima adavɛ va.

¹³ Mazɔɔ ɔa ga va niima laai ɔologolosu, tɔzei maalɔ beɛ wooi wɔɔɔvɛ, ɛ zeelizu ɔɔɔɔ GALAGI ma. Naa ɔa ɛ ba, ɔɔɔɔ GALAGI gi levege ga gi taai tɛi kologolo.»

¹⁴ Lɔte ɔulani, ɛ li, ɛ ɔɛ naati pɔ, niiti ti nɔ-doun anzanuiti maazoni, ɛ ɔɛ ti ma: «À wuzegɛ, wo ɔula niima adavɛ va, mazɔɔ ɔɔɔɔ GALAGI ɔana va taai ɔologolosu!» Kɛɛ naati ti naama wooiti kaani ga ɔɛvɛ faa nɔ.

¹⁵ Geelaalao siɛgi zu, geezuɔɛelaiti ti ɔilini Lɔte ma, ti ɔa ɔɛ ma: «Wuzegɛ, ɛ-anzai zegɛ ta ɛ-loun anzanu felegɔiti niiti ti vɛ, naa ɔa a kɛ ɛ undaa mina vili taai nɔ-undaaviligi zu.»

¹⁶ Tɛi ɛ ɔeni nɛkɛsu, zunu felegɔiti ti soni zeei va, tɔun be-o, anzai vɛ-o, ta nɔ-doun anzanu felegɔiti be-o, mazɔɔ ɔɔɔɔ GALAGI ɔeni pɔ ga ɛ ɔaa ti maazu, ti liini ga tiye, ti ti yɛ taa voluvɛ.

¹⁷ Ti ɔulaai ma taai va, geezuɔɛelai gila ge ɔeni ma: «Bize, ɛ ɛ-yɛnvui ɔizo! Mina wɛɛ volu, mina lo

nemei zu ada nɔpe! Uela, è le gizei ma, ni da pɔ ga è undaa mina vili.»

¹⁸ Lɔte ɣeni ma: «Ba-o, màligii!

¹⁹ Nèi gè ga da-wotigɛ nui, gè zaalai zɔɔɔge è ɣaazu, è ɣeeve ga nu vago wola bè, è zènvui ɣizo fai zu. Gè la zooga gè va vela, gè va le gizei ma, nà ɣe gè za, undaavili.

²⁰ Welɛ, taai tei tago maaɓuɣave, ga gè bize gè zeeli ná. Dɔive, nà zoo gè vela, gè li ná, zènvui ɣizo! Taai naa la lɔini ɓaa?»

²¹ Geezuɣeelai ɣeni ma: «Welɛ, gè vaa naa wu, ga gè ke è ve ga faaɓɔɔɔ, gè la taai tɔna koloɣologa, nii è ná-fai wosu.

²² Suvilɛ, è vela, è li ná, mazɔɔɔ gè la zooga gè va faa nɔpe ke, eyesu è zeeli ná.» Naa ɣa é kea, ti taai naa laasei peai ga Sɔwaal.*

²³ Folo tee ziegi zu ɣa Lɔte zeelini la Sɔwaal.

²⁴ Názu ɣa ɢooɔɔ GALAGI timini abui vuuni la Sɔɔme ta Gɔmɔɔl, eɣe tonai, é ɣulazu geezuve.

²⁵ E taai naati koloɣoloni, naa vee maaɣoolii ma nemei kpein ba, ta ma nubuseiti, naa vee siinziin ganigiti ba.

²⁶ Lɔte anzai weleni ga volu vele, é voteni ga kpolo zigiigi.

²⁷ Abalaame wuzegeni ga sobuzobui, ga é li naama adave, ve é ɣeni loni ná ɢooɔɔ GALAGI ɣaazu.

²⁸ E ɣaazuzieni Sɔɔme ta Gɔmɔɔl letema vele, ta nemei maaɣoolii ma yooi kpein su, peɛ, é duului ɣaani, é da wuzegɛ zooi ma, eɣe abu zulugi ma luului.

* **19:22 Sɔwaal:** daaseigi nii ti maaɓuɣaai va ta «ɔii.»

29 Siegi zu GALA ge neme zu laaiti sugolofoloni la, é gizeni Abalaame zu, é Lote gula faabaagi zaama, nii é taaiti tokani da, ve Lote gfeni zeini ná.

Lote ta ná-doun anzanuiti ta-vai

30 Lote zegeni Sowaal, é li, é zei gizei ma, ta ná-doun anzanu felegaiti, mazolo é luani ga é mina ye Sowaal. E zeini pugi zu ta ná-doun anzanu felegaiti.

31 Yeeta, nu gite gelei gfeni loungo gelei ma: «De-geé volozafaga, zunu la zou yofozuve ve, nii a vile de volu, egvelei de gula de ka la etea.

32 De li, de dooi vu de-geé la. De la koba, naa ga a ke, de-geé mavofodai ge ná.»

33 Ti dooi vuuni ti-geé la kpidii naa, nu gite gelei liini, é la keege goba. Naa la looni ga daa la koba, ta buzege la.

34 Naa volu zobui, nu gitei gfeni loungo gelei ma: «Wele, daave kèe goba kpoko ná. De dooi vu da mono za kpokoi, è li, è la koba, naa ga a ke de-geé mavofodai ge ná.»

35 Ti dooi vuuni ti-geé la mono kpokoi tona. Loungo gelei liini, é la koba. Naa la looni ga daa la koba, ta buzege la.

36 Lote ná-doun anzanu felegaiti ti kogi zegeni ti-geé va.

37 Nu gite gelei doun zunu zoloni, é daasei pee ga Moabe.† Zaaqaza toga é ga Moabe nuiti timemewolai.

38 Loungo gelei balaagi doun zunu zoloni, é daasei pee ga Bene-Ami.‡ Zaaqaza toga é ga Amon

† 19:37 **Moabe**: daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «nii kulaai keege zu.»

‡ 19:38 **Bene-Ami**: daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «detoj ná-doun zunui.»

nuiti ti-memewolai.

20

Abalaame lii vai Geelaal *Abimeeleke vɔ be*

¹ Abalaame zefeni niima yooi zu, é li ga lekpemane nu yeezazu velei, é zeini Kadɛseni zɔɔzuvɛ ta Suul, é lago zeini Geelaal.

² Abalaame a la ɣɛna bɔɛa, é lo anzai Sala va, é ɣɛni ɣɛɛzu ma: «Toɣa ga bàazeelai.» Geelaal masagi Abimeeleke Sala zefeni.

³ Naazu, GALA ge ɣulani kelɛma segi zu Abimeeleke vɛ kpidii, é ɣɛ ma: «Wele, da vaazu zaazu, tɔɔzei anzanui naa ná-faa zu, nii è seɣeai, mazɔɔ zini ka be.»

⁴ Abimeeleke la ɣɛni dɛ daani volu, é gooɣaavoteni, é ɣɛ: «Màliɣii, da sɔbalala nuiti paa baa?»

⁵ Sinigi bɔɣɔi lei keai mà: «Bàazeelai ve?» Ta anzanui bɔɣɔi balaa bogɛ ga: «Dìei ve?» Gè keɛvɛ kisie vagoi zu, ta sɔbalalai zu.»

⁶ GALA ge ɣɛni ma segi zu: «Gè kwɛɛ gè ɣɛ è keɛvɛ zii vagoi zu, naa ɣa é kea gè pele besagai è luɣɔ ga è mina koto ɣɛ dàalɔɣɔma. Naa ɣa é ba, gè la vaani bu ga è va da volu.

⁷ Niizu zunui nii anzai ve zea, mazɔɔ toɣa ga GALA goo wo nui. Toɣa maanɛɛni wo è vɛ, da ye vulua. Kelɛ ni è la teveni pɔ, suɣwɛɛ ga da za, da-o, da-nubuseiti-yo.»

⁸ Abimeeleke wuzefeni sobuzobui, é ná-botigɛ nu wolaiti toli, é naama vaiti pɛ bo ti ma, ti wola luani.

9 Aḅimeelēke Aḅalaame ḅalaa tolini, é ǵe ma: «Lee ǵa è keai ga giye? Kotoi ḅegele ǵa gè keai è laalǵoma, nà-o, nà-masadai-o, è gi laai kotoi nii zu? E zie velei é lo nḅun ba, nu maa la neeni ga é va naa ǵe.»

10 Aḅimeelēke ǵeni Aḅalaame ma: «Leeni ǵa é ǵea è ǵisu, è niima vai ǵeai?»

11 Aḅalaame goǵaavoteni, é ǵe ma: «Gè ǵeni ǵisiēzu, gè da ǵe ḅǵǵ ma, zefema nǵpe ge la ba, ta vaazu pǵazu ànzai vai zu, tǵzei GALA gaazuluaba ǵila kpalaa ge la niima yooi zu.

12 Gaama ve, toǵa ga ḅàazeelai, é ga kèe ná-doun anzanui, kee dèe ná-doun anzanu laade. Toǵa ga ànzai.

13 Siēgi zu GALA ge kèeni la ga teveteve nu, gè ǵula kèe ná-peleyeǵei wu, gè ǵeni Sala ma: «Ue nǵpe de liizu ná, keni è da màalobo, è da ǵe ti ma: Dīei ve.» »

14 Aḅimeelēke toganii tanigaa zoni baalagiti saama, ta boliiti, ta nikeiti, é ti ve Aḅalaame ya, é pee botiǵe zunuiti ba, ta botiǵe anzanuiti. E anzai Sala ḅalaa teveni pǵ.

15 E ǵeni ma: «Nà-zooi laalaoge è luǵǵ, zei ve nǵpe ná neezu è ve.»

16 E ǵeni Sala ma: «Gè wali ǵaei waagila (1 000) fea è-liē ya, é ǵe ga poogi ga è la ga sǵba nu niima vaiti su, è-maǵfoolii zu nuiti gaazu.»

17 Aḅalaame GALA falini. GALA ge Aḅimeelēke ǵedeni, ta anzai, ta ná-botiǵe anzanuiti, ti zooni ti da dointi sǵlǵ volu.

18 Mazǵlǵ Gǵǵǵ GALAGI Aḅimeelēke ná-peleyeǵei wu anzanuiti pe keeni ga doun zǵlǵtala nuiti, Aḅalaame anzai Sala ná-faa zu.

21

Izaake zɔɔ fai

¹ Gɔɔgɔ GALAGI Sala maawɔingɔaani, é naa laazeelini be, nii é minazegeni la.

² Aɔalaame ɔɔɔzaɔɔagai ma, anzai Sala kogi zegeni, é doun zunu zɔɔ be, naa ɔɔɔni é zoloo GALA ná-ku logai ma, nii é boni ma.

³ Doun zunui nii Sala ɔɔɔni be, Aɔalaame daasei pɔɔni ga Izaake.*

⁴ Aɔalaame ná-doun zunui Izaake latini pɔɔɔɔɔɔ, ɔɔɔ foloi ɔɔɔɔɔɔɔɔ ma, eɔɔɔɔɔ GALA ge ma levei veeni la zea.

⁵ Aɔalaame ná-konagi ɔɔni ga ungila (100), siɔgi zu ná-doun zunui Izaake ɔɔɔni da.

⁶ Sala ɔɔni ma: «GALA ge zobo fea ga gè ɔɔni wo ga koozunɔni, nu-o-nu nii a nii menina, naa ɔɔ da ɔɔ nɔ kpaain.»

⁷ E ɔɔni ma: «Be ɔɔ a la ɔɔ Aɔalaame ma, Sala ɔɔ ɔɔni ve dounɔ ya? Tama gè zunu loun ɔɔɔga be ɔɔɔzaɔɔ siɔgi zu.»

Aɔalaame Agaal ta ná-doun zunui

Isemayɔɔni kɔɔ vai

⁸ Dounɔni wɔɔɔni, Sala daaɔɔɔ ɔɔni va. Aɔalaame feti wolai ɔɔni naama voloi.

⁹ Ezipete anzanui Agaal ná-doun zunui é ɔɔɔni Aɔalaame va, Sala naa ɔɔni, é da ɔɔni wo.

¹⁰ Sala ɔɔni Aɔalaame ma: «Duɔ anzanui nii be ta ná-doun zunui, mazɔɔ niima luɔ anzanui ná-doun zunui ti la ɔɔga poganii ma, ta doun zunui Izaake.»

* **21:3 Izaake:** daaseigi nii ti maaɔɔɔni va ta «toɔ ɔɔni.»

11 Niima wooi wanani A6alaame ma gola, ná-doun zunui maavele ma.

12 Kεε GALA ge ɣeni A6alaame ma: «Mina nii wana ɓɔɣɔ ma ɗa-luɔ anzanui ná-doun zunui vaa zu. Naa pe ke Sala ve, nii é bosu è ma. Mazɔlɔɔ Izaake ɣa è-mavofodai a ɣula su.

13 Anεε naa ve, nà ɗa-luɔ anzanui ná-doun zunui ɣε ga zii ta memεwola, mazɔlɔɔ tɔ ɓalaa ɣulave è zu.»

14 Poluma zobui, A6alaame wuzεɣeni ga sobu-zobui, é ɓului zeɣe ta kɔlɔ woolei ziei su, é seε Agaal ɓaki ba, é zunu loungoi ɓalaa ve zea, é vali ma. E liini, é levetεε Beel-Seeɓa teɓebai zu.

15 Siεgi zu kɔlɔ woolei zu ɗei ɓeni da, é zunu loungoi yeni laani gulu goi ta wu,

16 é li, é zei tɔ ɣila ɣoozama, ná tago maaɣoozaai nɔ fɔen, mazɔlɔɔ é ɣeni ɣεεzu ma: «Gàazu la yεsu doin va, é va ɗa za.» E zeini tɔ ɣila ɣoozama, é ɗa ɓalakpala, é ɗa wɔlɔ.

17 GALA ge zunu loungoi wooi mεnini, GALA ná-geezuɣeelai yeni geezuve, é Agaal loli, é ɣε ma: «Agaal, leeni ɣa é è ya? Mina lua, mazɔlɔɔ ve è doungoi yεgai ná, GALA ge goomenigε ná.

18 Wuzεɣe, è zunu loungoi zeɣe, è gaanεεnε. Mazɔlɔɔ nà zii wola ɓεεzu ba.»

19 GALA ge gaazuzεɣeni ma, é kɔlɔyεɣei ɣa, é li, é kɔlɔ woolei laave ga ziei, é ta ve zunu loungoi ya, é ɓɔle.

20 GALA ge ɣeni zunu loungoi va, é ɗa wɔlɔ. E zeini teɓebai zu, é ɣeni ga kilε pili nu vaɣɔi.

21 E zeini Palan teɓebai zu. Dee anzanui ta ɣaizieni ɓε, é sei, naa ɣeni ga Ezipete yooi zu nu.

A6alaame ná-minazεɣegi A6imeeleke ve

22 Naama zięgi nɔ zu, Aɓimeeleke nά-kɔɔgfulubai Pikɔle vileni polu, ti va, ti Aɓalaame ɔa, ę ɔe ma: «GALA ka naa pe subetezu, nii ę keezu.

23 Gona bę niina ga GALA daaseigi, ga ę la yάava, ɓaa dɔinti, ɓaa māvofodaiti, kee da ye da-woogęfiladai ɔilagi nɔ volu nɔn be, ta niima yooi nii ę lago zeizu su, egevelei gę ɔea la ę ve.»

24 Aɓalaame ɔeni ma: «Gę konai naa woga.»

25 E ɓaazaɔani Aɓimeeleke ma kɔɔyegei nά-fai zu, nii naa nά-botige nuiti ti segeni ga zeeɔaɓaai.

26 Aɓimeeleke googaaɔoteni, ę ɔe ma: «Gę la kwee be ɔa ę naa ɔea. Da ɓɔɔi ę la ɔeni naa woni mą, za ɔa gę meniga da.»

27 Aɓalaame baalagi tanigaa zegeni, ta boliiti, ta nikeiti, ę ti ve Aɓimeeleke ve, ti felegɔ pe ti minazegęgi ɔeni ɓɔɔ ve.

28 Aɓalaame baala zivo zaa ɔfela makeni ye ma ɓulugi zu.

29 Aɓimeeleke ɔeni Aɓalaame ma: «Leeni vaa zu ę niima vaala zivo zaa ɔfelaiti makegai ye?»

30 E googaaɔoteni, ę ɔe ma: «Yeezei baala zivo zaa ɔfelai niiti bu, gę feezu ę ya, naa ɔa ɔe bę ga zeele wooi ga ną ɔa gę niima ɔɔyegei wɔa.»

31 Naa ɔa ę ba, ti naama adave laaseigi veeni la ga Beel-Seeɓa (nii poluve ga «minazegę kɔɔyegei»), tɔzei miną ɔa ti felegɔ ti minazegeni nά ɓɔɔ ve.

32 Ti minazegeni ɓɔɔ ve Beel-Seeɓa. Naa voluma Aɓimeeleke wuzegeni ta nά-kɔɔgfulubai Pikɔle, ti ɔale ma Filiseti nuiti ta-yooi zu.

33 Aɓalaame gului ta ziinni Beel-Seeɓa, nii ti ɔeezu ma tamalise, nάve ɔa ę Gɔogɔ GALAGI valini nά, GALA nii ę nά eyesu ɔɔ.

34 E lebini zeini Filiseti nuiti ta-yooi zu.

22

A6alaame zufofo fai

¹ Niima vaiti pe poluma, GALA ge A6alaame zufofooni, e ge ma: «A6alaame!» Naa goofaavoteni, e ge ma: «Na gaa!»

² GALA ge ge ma: «È-loun zunu gila kpegi Izaake zefe, nii e nai ve, e li Moliya yooi zu, e kula ga gala zalaƒai gizei naa ma, nii na yeelo ba.»

³ A6alaame wuzefeni ga sobuzobui, e na-soovalegi gasogili, e na-botigē nu felego zefeni ta na-doun zunui Izaake. E kovii valivalini gala zalaƒai vaa ma, e li naama adave, ve GALA ge yeeloni na va.

⁴ Foloi zavasiei ma, A6alaame gaazuwuzefeni, e naama adave ga goozama.

⁵ E geni na-botigē nuiti ma: «À ye ve soovalegi goba. Na-o, zunu loungoi-o, ga liizu munu, gi noko GALA bu, naa volumna gi va wo goba.»

⁶ A6alaame gala zalaƒai ma govii zefeni, e na-doun zunui Izaake laale bu, e abui ta boƒai zefe. Ti felego ti da zie voma, ti da li.

⁷ Izaake boeni keefē A6alaame vo, e ge ma: «Kèè!» E goofaavoteni, e ge ma: «Na gaa, don zunu.» Izaake ge ma: «Abui ta kovii kaa, kee mini ga baala zivoi na, gala zalaƒai vaa zu?»

⁸ A6alaame goofaavoteni, e ge ma: «Don zunu, GALA bofofoi ga va ga baala zivoi, gala zalaƒai vaa zu.» Ti felego ti geni zizu voma, ti da li.

⁹ Ti zeelii ma naama adave, ve GALA ge na leni, A6alaame zalaƒa gulazuve beteni, e kovii la maazu

ga pagɔ. E ná-doun zunui Izaake yeeiti ta kɔɔɔiti sugilini, é da zalaɔa ɔulazuve kovii maazu.

¹⁰ Naa voluma Abalaame boɔai zegeni ga é ná-doun zunui ɔɔdaaleve.

¹¹ Gaamago nɔ, Ɔɔɔɔ GALAGI ná-geezuɔeelai yeni geezuve, é toli, é ɔe ma: «Abalaame! Abalaame!» E gooɔaavoteni, é ɔe ma: «Nà ɔa!»

¹² Geezuɔeelai ɔeni ma: «Mina yeevɔɔɔɔ zunu lounɔi va, è va faa nɔpe ke la. Mazɔɔɔ gè kwɛeni niina ga ɔa luazu GALA ba, è la kòmani ga è-loun zunu ɔila kpegi.»

¹³ Abalaame ɔaazuwuzegeni, é baala sine wolai ɔa voluve, mineiti sogai ɔɔɔɔ goi zu, é bata. E baala sine wolai zoni, é kula ga gala zalaɔai ná-doun zunui votogi zu.

¹⁴ Abalaame naama adave laasei peeni ga Adɔnayi-Yiileyee (nii poluve ga «Ɔɔɔɔ GALAGI nii é nu ɔulazu faa zu»). Naa ɔa é ba, zaaɔa ti ɔeezu ná ma: «Ɔɔɔɔ GALAGI ná-gizei ma, ɔa ɔula su.»

¹⁵ Ɔɔɔɔ GALAGI ná-geezuɔeelai yeni geezuve, é Abalaame loli ná zeizu velesiéi,

¹⁶ é ɔe ma: «Ɔɔɔɔ GALAGI laawooi ɔaa: nà ɔonazu nà ɔɔɔɔi ma, tei è naa ɔea, è la kòmani ga è-loun zunu ɔila kpegi,

¹⁷ nà tuya loozu è ve, gè è-mavofodai ɔaawɔɔɔ, eɔe pelegi somideɔaiti ti mɔindai la geezuve, ta eɔe naɔaegi nii é kpolodei ɔobave. E-mavofodai ɔa zobo sɔɔɔ sili nuiti ma.

¹⁸ Ziiti kpein ti eteai zu, ta tuyai zɔɔɔ è-mavofodai maavele ma, tɔzei è ɔɔɔi zoge.»

¹⁹ Abalaame ɔaleni ma ná-botige nuiti pɔ pelei, naa volu ti vileni pelei ma, ti ɔa li vɔɔma Beel-Seeba.

Miná ɔ́a Aɔ́alaame ɔ́eni zeini ná.

²⁰ Naama vaiti pɛ poluma, Aɔ́alaame menini ga, Mileka ɔ́alaagi doun zunua zɔ́ɔ́ni keɛɔ́eloin Naɔ́ɔ́l vɛ.

²¹ Use ɔ́a é ga ná-doun mɔ́ungi, naa deɔ́eiti ti ɔ́e ga Buze, ta Kemuwɛle nii é ga Alame keɛɔ́ɔ́,

²² Keeseede, Gazo, Piledase, Yidelafe, ta Betuwɛle.

²³ Betuwɛle ɔ́a é Eleɔ́eka zɔ́ɔ́ni. Naama loun ɔ́savaiti ka Mileka ti zɔ́ɔ́ni Aɔ́alaame keɛɔ́eloin Naɔ́ɔ́l vɛ.

²⁴ Anza ɔ́iligi nii é la ɔ́eni vuluni ga zɔ́i ɔ́vele, nii daaseigi ɔ́eni ga Leyuma, naa dointi sɔ́ɔ́ni, ti-laaseigiti ti ɔ́eni ga: Teeba, Gaɔ́ame, Taɔ́ase, ta Maaka.

23

Sala zaa vai

¹ Sala zii ma voloi kpein ge ɔ́eni ga kona ungha puufɛle maazu ɔ́fɛla (127).

² E zaani Kiliyate-Aaleɔ́a, nii é ga Geebelɔ́n, Kanaan yooi zu. Aɔ́alaame ná-saa vai ɔ́ɛni, é ma wɔ́ɔ́i wo.

³ Naa ɔ́olu Aɔ́alaame wuzɛɔ́eni, é anzai ma ɔ́omai yɛ laani, é li, é ɔ́ɛ Gɛte nuiti pɔ́,

⁴ é ɔ́e ti ma: «Nà ga wɛɛin, gɛ zeini wo zaama. A maagulu bosu ve zɛa, gɛ ànzai maagulu, nii saai.»

⁵ Gɛte nuiti ti goɔ́aavoteni, ti ɔ́e ma:

⁶ «Woilo gi-woo ma, málígíi. GALA ge è ɔ́ɛvɛ ga nu wola gi zaama. È-anzai maagulu gá-ɔ́abayɛɔ́eiti ma ɔ́agɔ́i zu. Gi tanɔ́pɛ ge la è ɔ́oma ga ná-kabayɛɔ́e ve vaa è ya è-anzai maagulu vai zu.»

7 Abalaame wuzegeni, é maavεε zou nuiti βε, Γετε mavofodaiti.

8 E βδε ti υδ, é γε ti ma: «Ni wo vaa bu ga gè ànzai maagulu, à Sogaaal ná-doun zunui Efelon maanενε bε,

9 ga é Makepeela vugi ve zèa, toga nɔnɔ ve, nii é ná-kpala kpelamave. E ze zèa ga sangɔ gitei nɔ wo gaazu, naa ga a ke é γε zèa ga maagulu bosuve.»

10 Efelon geni zeini Γετε nuiti saama. E Abalaame woogaaavoteni Γετε nuiti gaazu, ta niiti kpein ti geni λεεzu taazu ga sigida velei.

11 E γε ma: «Ba-o, màligii, woilo mà! Gè nà-kpalagi vea è ve, ta pugi nii é ná. Gè fea è ve ga faanεε, nà-nuβuseiti gaazu, ga è è-anzai maagulu ná.»

12 Abalaame maavεεni zou nuiti βε.

13 E Efelon woogaaavoteni, nii a ke ti pe ti gooi meni, é geni ma: «Woilo δεε gòoi ma, da balaagi. Va bu gè kpalagi zɔngɔi ve è ya. Yeezei bu bε, nà ànzai maagulu ná niina.»

14 Efelon Abalaame woogaaavoteni, é γε ma:

15 «Màligii, woilo gòoi ma, leeni ga a γε ga naa de yɔgɔzu da de, zooli naa vaa zu nii sangɔi ga wali gae unnaanigɔ (400)? E-anzai maagulu ná.»

16 Abalaame vaani naa wu, nii Efelon boni, é wali gaei gaaluni, nii naa boni ma Γετε nuiti gaazu, é lo wali gae unnaanigɔi (400) va, egevelei falibogi laave geni la yaagoiti zea.

17 Zekana Efelon ná-kpalagi é Makepeela, Mamelee letemave, kpalagi ta pugi é ná, guluuti ti kpalagi zu, kwεpelemave maagoolii zu,

¹⁸ naati pe ti gɛɛni niina ga Aɓalaame nɔnɔ, Gɛte nuiti gaazu, naati kpein gaazu, niiti ti gɛni lɛɛzu taazu ga sigida velei.

¹⁹ Naa voluma Aɓalaame anzai Sala maagɔluni Makepeela balagi ma vugi zu, Mamelee letema velei, nii ɛ ga Geebelɔn, Kanaan yooi zu.

²⁰ Kpalagi ta pugi nii ɛ nɔ, ti gɛni ga Aɓalaame nɔnɔ, naa gɛ ga kabamave, ɛ geyani Gɛte nuiti ma.

24

Izaake anza ze vai

¹ Aɓalaame wola volɔzaɗaga gɛni de na, ta Gooɗɔ GALAGI tuya looni be faiti kpein su.

² Aɓalaame nɔ-botigɛ zunui lolini, nii pɔlɔzaɗagai ɛ leve ti pe ba nɔ-pelei wu. Toɗa ɛ gɛni zeagɔligiti kpein unda, ɛ da make. E gɛni naa ma: «Yeelo kpɔlai wu,

³ da gɔnazu bɛ Gooɗɔ GALAGI gaaazu, geegɔlɔgi ta zooi ma GALAGI, ga ɛ la anza gaiziaa dɔun zunui ve Kanaan anzalopɔiti saama, ve gɛ zeini nɔ.

⁴ Kele da liizu nɔ-zooi zu, nɔ-bolodai zu, ɛ anzai zɛge nɔ dɔun zunui Izaake ve.»

⁵ Botigɛ zunui gooɗaavoteni, ɛ gɛ ma: «Tanisu anzanui la kea, ɛ va vile pɔlu, ɛ va va niima yooi tei su, keni mu gɛ li ga ɛ-loun zunui zooi naa zu, ve ɛ gɔlaai nɔ baa?»

⁶ Aɓalaame gooɗaavoteni, ɛ gɛ ma: «Dama, ɛ mina li ga dɔun zunui nɔ.

⁷ Gooɗɔ GALAGI, ɛ ga geegɔlɔgi ma GALAGI, nii ɛ kɔla kɛɛ velei wu, ta kɛɛ nɔ-zooi va, nii ɛ bɔɛni pɔ, ɛ gɔnani bɛ, ga toɗa zooi nii ve mɔvofodai ya, to bɔɗɔi

ɔa ná-geezugeelai leve è luɔɔ, è anzai zefɛ ná dɔun zunui ve.

⁸ Ni anzanui la pɔ, é va vile è volu, da vie naazu konai vaa zu, nii è bogai bè. Kεε anεε naa ve, mina li ná nɔ ga dɔun zunui.»

⁹ Botiɔe nui yeei lɔɔni maliɔii Abalaame balai wu, é ɔona be ga toɔa ná-deveiti so.

¹⁰ Botiɔe nui nɔme puugɔ zefeni maliɔii ná-nɔmeiti saama, é liini ga maliɔii yeaɔɔligi ma zii mɔinmɔin. E wuzefeni, é li Meezɔpɔtami, Naɔɔol ná-taazuve.

¹¹ Seeliai ma ná, é nɔmeiti pileni niibiɔa taa voluve zieyefei ɔobave, kpɔkɔmave ma ziegi zu, yeedeɔɔalalɔɔ zu nii anzanuiti ta da ɔula la, ti li zie zaɔazuve.

¹² Naa volu é ɔeni ma: «Gɔɔɔɔ GALAGI, maliɔii Abalaame ná-GALAGI, va bu, è da-woodeɔɔɔiladai ɔula keɔema maliɔii Abalaame ve za, ga gè ɔomi ga naa, nii gè gaiziezu.

¹³ Nà ɔa, gè loni ve zieungi ɔobave, taa nuiti ti-loun anzanuiti ta vaazu ɔulazu ga ti va ti ziei zaɔa.

¹⁴ Anzalopoi nɔpe gè ɔeezu ma: «Nà è maanεεnezu, da-de liɔii yei lee, gè bɔɔle,» a gooɔaavotena ga: «Bɔɔle, nà zie veezu balaa nɔmeiti zea, ti bɔɔle,» naa ɔe ga naama anzanui, nii è devea da-wotiɔe nui Izaake ve. Nà kwεε ga naa maavele ga è da-woodeɔɔɔiladai ɔula keɔema maliɔii ve.»

¹⁵ E ɔeezu é be ga bɔε, Elebeka vaani, ná-zie liɔii zeini kɔma. E ɔeni ga Betuwele ná-doun anzanui, Abalaame keeɔeloin Naɔɔol ta anzai Mileka ti-lounloun.

¹⁶ E ɔeni ga anzalopoi nii gola vani gola, kpea ɔeni de na, zunu nɔpe ge la ɔeni kwεε. E yeini

zиеungu zu, é ná-zie ligii laave, é le volu.

¹⁷ Botigé nui bizeni, é daagomi, é gе ma: «Nà è maanεενεzu, da-de ligii zu dei ta ve zèa, gè bòole.»

¹⁸ E googaaavoteni, é gе ma: «Bòole, màligii!» E ná-zie ligii maayeini gaazuvilei zu, é ziei ve zea, é bòole.

¹⁹ Siegi zu é beni la ga ziei ve zea ga é bòole, é gени ma: «Nà vaazu ziei zaгazu balaa da-пomeiti бe, eyesu ti bòole gola ga pago.»

²⁰ E gaazuvileni, é ná-zie ligii zuwo toganiiti ta-bòole wosuve, é bizeni zieyegеi va бe mоnо, é ziei zaгa пomeiti kpein бe.

²¹ Zunui la gени faa nоpe boni, é gени nо bоgо gaazaгasu, é da wele, ni Gоogо GALAGI ga ná-siei nεεzu, baa ni é la nεεzu.

²² Siegi zu пomeiti ti beni la ga bòole, zunui zanu balaгae gila segeni, nii buyegi a la gе ga galamu lозita, ta zanu bala felegо ti gилagilagi wuyegi ga galamu ungila (100) keгala maazu ba, é ti veeni zea ga é ti lo yeegodaveti.

²³ E gени ma: «Be ná-doun anzanu ga é ga de? Bo deε mà, nà è maanεενεzu. Gá laazu zоlо nei è-gеε ná-pelei wu, ga gi ni ná?»

²⁴ Elebeka googaaavoteni, é gе ma: «Nà ga Betuwele ná-doun anzanui, Mileka ta Naгol ti-loun zunui.»

²⁵ E gени ma mоnо: «Suaiti daazuve lufai ta ti-laamianigi ga gi va бe ga bòoba, nu laazuve ga ná balaa.»

²⁶ Zunui nоkоni Gоogо GALAGI wu,

²⁷ é gе ma: «Mamagi ga Gоogо GALAGI ve, màligii Abalaame ná-GALAGI, nii é la beni ná-nuбоgоlai va ta ná-woogegiladai màligii letegi! Nà-siei nii zu,

Gɔɔɔɔ GALAGI lia ga ze màligii keegɛlointi ta-velei wu.»

28 Anzalopoi bizeni, é li dee ɔɔ be, é naama vaiti kpein sugula ma.

29 Eleɛka diɛi ta ɣeni ná, daaseigi ga Laɓan. Laɓan bizeni, é ɣula eteave, é li zunui ɔɔ be zieungi ɣoba.

30 E balaɣaegi ɣaani, ta balaiti baazeelai Eleɛka yeeɣɔdaveti, é naa kpein menini, nii zunui boni ma. E vaani zunui tei pɔ be, nii é ɣeni loni jɔmeiti kobave, zieungi ɣoba.

31 E ɣeni ma: «Va, dei Gɔɔɔɔ GALAGI tuya loai è ve! Lee vaa zu è yesu eteave? Gè pelei wu ɣevele beta, ta adave ve jɔmeiti ta ɣe ná.»

32 Botiɣe nui leeni pelei wu, Laɓan jɔmeiti daayeini, é suaiti daazuve lufai ta ti-laamianigi ve ti ya, é ziei ve zunui ya ga ti ɣɔɣɔiti maagba ta maazaa nuiti.

33 Naa volu ti daamianigi veeni zea. Kele é ɣeni ma: «Gè la daami wosu pe, keni nà naa wona, nii é bè ga gè bo.» Laɓan ɣe ma: «Doluvaawona.»

34 E ɣeni ma: «Nà ga Abalaame ná-botiɣe nui.

35 Gɔɔɔɔ GALAGI tuya loove gola màligii ve, é ɣea ga zebesu nu. Gɔɔɔɔ GALAGI baalagiti feeve zea, boliiti ta nikeiti, walii ta zanugi, botiɣe zunuiti ta botiɣe anzanuiti, jɔmeiti ta soovalegiti.

36 Màligii anzai Sala ɔɔɔɔɔɔɔɔ ma, é zunu loun zɔɔɔɔɔɔ màligii ve. E ɔɔɔɔ ganiiti kpein feeve doun zunui naa ya.

37 Màligii ɣeni mà: «Gonana, è ɣe mà, è la anzanu zeɣea doun zunui ve Kanaan anzalopoitii saama, niiti gè zeini ti zaama ta-yooi zu.

³⁸ Kεε da liizu kεε vεleyegei wu, nà-bolodai zu, miná ga da anzai zege ná doun zunui vε.>

³⁹ Gè gɛni màligii ma: <Tanisu anzanui la kea, é va vile pòlu.>

⁴⁰ E gòɔgaavoteni, é gɛ mà: <Gòɔɔ GALAGI nii gè ziaa gaazu ga pagɔ, naa ga ná-geezuɔeelai vile é volu, toɔa da-ziei nεε, da anzai zege doun zunui vε nà-bolodai zu, kεε vεleyegei wu.>

⁴¹ Siεgi zu è liizu la nà-bolodai zu, ni ta gɛlena, ti la anzalopo veeni è ya, da vie minazεgegi vaa zu, è bosu bè.>

⁴² «Sèeliai ma zιεungi ma, kèεve ma: <Gòɔɔ GALAGI, màligii Abalaame ná-GALAGI, va bu, è nà-siei nεε, nii gè ma gani.>

⁴³ Nà ga gè loni zιεungi gɔbave, anzalopoi nii é vaazu ga é ziei zaɔa, nii nà gɛ ma é ná-zie liɔii zu dei tago ve zèa, gè bɔɔle.

⁴⁴ Ni a gòɔgaavotena ga: Bɔɔle da bɔɔɔi, nà zoo balaa gè ziei zaɔa da-ɲɔmɛiti be, naama anzalopoi gɛ ga anzanui naa, nii Gòɔɔ GALAGI devea màligii ná-doun zunui vε.>

⁴⁵ Gè gɛεzu gè be ga bɔε zɔimave, Elebeka ganu é vaazu, ná-zie liɔii zeini kɔma, é yei zιεungi zu, é ziei zaɔa. Kèεve ma: <Nà è maanεnεzu, ziei ve zèa, gè bɔɔle.>

⁴⁶ E gaazuvileve ga é ná-zie liɔii maayei, nii é gɛni zeini kɔma, é gɛ mà: «Bɔɔlena, nà ziei veezu balaa da-ɲɔmɛiti zea, ti bɔɔle.> Gè bɔɔleve, é ta ve ɲɔmɛiti zea, ti bɔɔle balaa.

⁴⁷ Gè gaazaɔage, gè gɛ ma: <Be ná-doun anzanu ga ga de?> E gòɔgaavotegε ga: <Nà ga Betuwele ná-doun anzanui, Naɔɔol ta Mileka ti-lounloin.> Gè balaɔagegi lɔɔve sokpai va, gè balaiti dɔ zeeiti ba.

48 Naa voluma, gè maavεευε, gè nəkō Gōogō GALAGI wu, gè Gōogō GALAGI mama, nii é ga m̀alig̀ii Aḅalaame ná-GALAGI, nii é loga t̀ugō woogεg̀iladai zu, naa g̃a a ke gè m̀alig̀ii keεg̃eloin ná-dounloin zege ná-doun zunui ve.

49 Niizu, ni wa nubog̃olai g̃εεzu ta woogεg̀iladai m̀alig̀ii ve, à naa wo mà, ni m̀onō naa laade, wo naa ḅalaa bo mà, gè li ada g̀ili.»

50 Laḅan ta Betuwele ti goog̃aavoteni, ti g̃ε ma: «Niima vai zegeve Gōogō GALAGI vō, gi la zooga gi va ḅōε é vō ga taali g̀ili.

51 Eleḅeka vεε, é è g̃akala, sege, è lii la, é g̃ε ga è-malig̀ii ná-doun zunui anzai, eg̃evelei Gōogō GALAGI bogai la.»

52 Siεgi zu Aḅalaame ná-botig̃ε zunui ti-wooit̃i menini da, é nəkōni zōoi ma Gōogō GALAGI g̃aazu.

53 Botig̃ε zunui wali zōlait̃i kulani ta zanu sōlait̃i, ta segeiti, é ti ve Eleḅeka ya, é faanεε wolait̃i keeni diε ve ta dee ḅalaagi.

54 Naa voluma, tō-o, maazaa nuiti-yo, ti daamii woni, ti ḅōale, ti ji ná.

Sobui, siεgi zu ti wuzeg̃eni la, botig̃ε zunui g̃eni ma: «À yeeḅe ḅà niina, gè g̃ale ma m̀alig̀ii vō be.»

55 Eleḅeka diε ta deeni ti g̃eni ma: «ḅede anzalopoi ye gi va yeεg̃εg̃ala laawu, folo puugō g̃εg̃ala, naa volu wa li niina.»

56 Keε é ti woog̃aavoteni, é g̃ε ma: «À mina mà volo li, tōzei Gōogō GALAGI nà-siεi nea. A yeeḅe ḅà, gè li, gè g̃ale ma m̀alig̀ii vō be.»

57 Ti g̃eni ma: «Ade anzalopoi lolina, ade gaazaḅa tō ḅog̃oi.»

58 Ti Elebeka lolini, ti ge ma: «Da po wo li, wa zunui nii?» E ti woogaavoteni, e ge ma: «Ungo, ga li.»

59 Ti vaani bu ga ti-vaazeelai Elebeka li ta anzanui nii e geni sosu, ta Abalaame na-botige zunui, e ve na-nuiti ba, ti geni polu.

60 Ti tuya looni Elebeka ve, ti ge ma: «Dei e ga gi-vaazeelai, da ge ga waawaagiti ti-lee! E-mavofodai zobo soloo silihogoti ma faan!»

61 Elebeka wuzegeni ta na-botige anzanu loun-goiti, ti zei hogemiti koma, ti vile zunui volu, ti da li. Botige zunui Elebeka zegeni, e lii la.

62 Izaake vaani, e zege Lagayi-Loyi gloyegei vo be, lekpehave nu yeezavu yooi zu.

63 Kpokomave ta, Izaake gulani, e da ziezie doboi zu, e gaazuwuzegeni, e wele, e hogemiti kaa, ti da va.

64 Elebeka gaazuwuzegeni balaa, e Izaake ga, e zege hogemiti goma, e vile.

65 E geni botige zunui ma: «Be ga e ga zunui tei, e doboi zu, e vaazu ade laagomisu?» Botige zunui googaavoteni, e ge ma: «Maligii ve.» Gaamago no, e na-bazai veni gaazu.

66 Botige zunui faiti kpein boni Izaake ma, niiti e ti geni.

67 Naa volu, Izaake loni Elebeka lufo, e lii la dee Sala na-sege gotai wu. E Elebeka zegeni, naa ge ga anzai, e neni ve. Pele gana Izaake gaaneni zoloni da, balaga voluma dee ma.

25

*Abalaame zaa vai
ta mavofodai e soloni Ketula va
(1 Dolo Seve 1:32-33)*

¹ Aḅalaame anzai ta zegeni mənə, nii daaseigi ḡeni ga Ketula.

² Dointi é ti zəḅəni be ti-laaseigiti ti ḡeni ga: Zimelan, Yəkəsan, Medan, Madiyan, Yiseḅake, ta Sua.

³ Yəkəsan Saḅa ta Dedanni səlḅəni. Dedan mavofodaiti ti ḡeni ga: Asuul nuiti, Letuse nuiti, ta Leyume nuiti.

⁴ Madiyan mavofodaiti ti ḡeni ga: Efa, Efεεl, Ğeenəke, Aḅida, ta Eledaa. Niima nuiti pe ti ḡeni ga Ketula mavofodaiti.

⁵ Aḅalaame yeaḡḅligiti kpein feeni Izaake ya.

⁶ Anza ḡiligiti niiti ti la ḡeni vuluni ga zəiti kevele, é vebεaniiti feeni ti-loun zunuiti be. Keai ma vulua de, é ti leveni folo ḡulazu velei, é ti maaḡooza ná-doun zunui Izaake va.

⁷ Aḅalaame zii ma voloi kpein ge ḡeni ga kona ungila kona vuulḅfela maazu ləḅlu (175).

⁸ Aḅalaame yii looni, é zaani pəḅzaḡaga volumna undaanεei zu, é leḅini gola sii zuḡooza, naa volu é liini memewolani pə, ti zaai.

⁹ Ná-doun zunuiti Izaake ta Isemayeḷe ti maaḡuluni Makepeela ugi zu, Efelon ná-kpalagi zu, Ğete nui Səḡaal ná-doun zunui, Mamelee letemaυε.

¹⁰ Naama ḅalagi ḡa Aḅalaame geyani Ğete nuiti ma. Miná ḡa Aḅalaameni ta anzai Sala ti maaḡuluni ná.

¹¹ Aḅalaame zaa volumna, GALA ge tuya looni ná-doun zunui Izaake υε, é ḡeni zeini Laḡayi-Ləyi ḡəḅyeḡei ḡobaυε.

Isemayeḷe mavofodai
(1 Dəḅə Sevei 1:28-31)

12 Abalaame ná-doun zunui Isemaye le mavofodai gaa, to ga Agaal, Ezipete anzanui é ga Sala ná-duo anzanui soloni Abalaame ve.

13 Isemaye le ná-doun zunuiti daaseigiti kaa, egevelei ti-mavofodaiti ti la: Nebayote, Isemaye le ná-doun zunu mungi, ta Keedaal, Adebeyle, MiBesame,

14 Misema, Duma, Masa,

15 Gadade, Teema, Yetuul, Nafise, ta Keedema.

16 Isemaye le ná-doun zunuiti ta ti-laaseigiti kana, egevelei ta-gwepelegiti ta ti vuu veleiti ti la. Kundiji puugo maazu felegiti (12) kaa, ti geni ta-nubuseiti unda.

17 Isemaye le zii ma voloi kpein ge geni ga kona ungila puusavago maazu lafela (137). Zii looni, é za, é li memewolani po ti zaai.

18 Isemaye le mavofodaiti ti zeini, é zo Gavila, eyesu é zeeli Suul, Ezipete yooi letema vele, nu da gena lia ga Asiili vele. Ti zegeni ti-gelointi pe ba, ti zei ye.

ZAKOBE NA-FAI

(25:19--36:43)

Izaake mavofodai

19 Abalaame ná-doun zunui Izaake mavofodai gaa: Izaake kege geni ga Abalaame.

20 Izaake ná-konagi geni ga puunaanigo (40), siegi zu é Laban baazeelai Elebeka zegeni la ga anzai, Alame nui Betuwele ná-doun anzanui, nii é Padan-Alame.

21 Izaake Gogó GALAGI maaneneni anzai ná-faa zu, mazolo é geni ga doun zolotala nu. Gogó GALAGI googaavoteni, anzai Elebeka kogi zegeni.

22 Dointi ti ɣeni zigazu boɣo va koozu, é ɣeni ma: «Leeni ɣa é ɣeezu ga ze?» E liini, é ɔooɣo GALAGI ɣaazaɣa.

23 ɔooɣo GALAGI ɣeni ma:
«Zii felego ɣa é è ɣoozu,
nuɓuseiti ma zii felego ɣa ɣaagweezu,
ta ɣena zolooɣa, ti ɣula é ɣoozu.
Gilagi zebai ɣa woolo é leve zai va,
nu ɣitei ɣa lo loungoi yeezu.»

24 Doun zoloo foloi zeelii ma, ti kaani ga yoogiti ka ti ɣeni koozu.

25 Ma mounɣi é vaani, maaɓoikpɔini, deɣai ɣe ma eɣe sua ɣolo. Ti daaseigi veeni ga Ezawu.*

26 Naa voluma, deɣei zolooɣi, zeei Ezawu ɣoɣo libiligi zogai. Ti daaseigi veeni ga Zakobe.† Kona vuulozita (60) ɣa Izaake keeni kpein, ti zoloo siegi zu.

*Ezawu doun moun tosuve vadi vai
Zakobe ma*

27 Doun zunu felego niiti ti kulasui woni. Ezawu ɣeni ga dosoi zeeletegai, ta doɓo zie nui, keɣe Zakobe ɣeni ga zunui ná-fai ɣaaleidai, é neeni be ga é ye no seɣe ɣotaiti bu.

28 Izaake Ezawu neeni ve, toozei doɓo zuai neeni be. Keɣe Elebeke Zakobe neeni ve.

29 Foloi ta, Zakobe ɣeai ma toɣai boɓo zu, Ezawu zegeni doɓo zu, gola boɓo.

30 Ezawu ɣeni Zakobe ma: «Tooɣo boi kpɔlo ni ta ve zèa, gè mi, mazoloo kpɔlo ve gola.» Naa ɣa é keeni ti Edome‡ laaseigi veeni la Ezawu va.

* **25:25 Ezawu:** daaseigi nii ti maaɓuɣaai va ta «deɣaleɣagi.»

† **25:26 Zakobe:** daaseigi nii ti maaɓuɣaai va ta «tibiligi» ɓaa «yaavai ɣe.» ‡ **25:30 Edome:** daaseigi nii ti maaɓuɣaai va ta «ma boigi.»

³¹ Zakōbe gooḡaaṽoteni, é ḡe ma: «Da-loun moun tosuṽe ṽodi mà de.»

³² Ezawu ḡeni ma: «Wεε, nà ga ṽa zaazu ga pului, naama loun moun tosuṽe ḡa leeni ḡe bè?»

³³ Zakōbe ḡeni ma: «Ḡonana de bè.» Ezawu ḡonani be, é ná-doun moun tosuṽe ṽodi Zakōbe ma.

³⁴ Nàzu ḡa Zakōbe bului ta tōḡo bōḽiti feeni la Ezawu ya. E daamii woni, é bōḽe. Naa ṽolu é wuzegeni, é li. Zekana Ezawu doun moun tosuṽe ṽeḽeḽeni da.

26

Izaake ta Aḡimeeleke ta-vai

¹ Pului taḡili ge looni zooi zu, é ḡula zoi ṽolu, é looni Aḡalaame ná-siegi zu. Izaake liini Geelaal, Filiseti nuiti ta-masagi Aḡimeeleke ṽo be.

² Ḡooḡo GALAGI ḡulani be keḽema, é ḡe ma: «Mina yei Ezipete yooi zu, keḽe zei zooi naa zu, nii ḡe deezu ga de.

³ Yeegḡgala ḡe niima yooi zu. Nà ye è ṽa, ḡe tuya loo è ṽe, mazōḽo nà niima you yōḡozuṽeti kpein feezu è ṽe, wa è-mavofodai. Nà nà-minazegegi zo kpaan, nii ḡe keeni è-ḡee Aḡalaame ṽe.

⁴ Nà è-mavofodai mōin su, egḡe geegḡḽgi ma zomideḡaiti, nà niima you yōḡozuṽeti kpein fe è-mavofodai ya. Eteai zu zii kpein ka tuyai zōḽo è-mavofodai maavele ma.

⁵ Tōzei Aḡalaame ḡoi zoni, é nà-deveiti so, ta tenḡiti ḡe ti woni la, ta nà-tōḡiti.»

⁶ Naa ḡa é keeni, Izaake zeini la Geelaal.

⁷ Siegi zu naama adave nuiti ti ḡeni gaazaḡagi wosu da, é lo anzai ṽa, é ḡeni ḡeezu ti ma: «Bàazeelai ṽe.» E ḡeni luazu ga a ḡeena anzai ṽe,

náve nuiti ti mina paa Elebeka ná-faa zu, tózei gola vani.

⁸ Tei ná-sei yeedegalai zu feni goozazu náve, foloi ta feni de Filiseti nuiti ta-masagi Abimeelake weleni feneteli la, é Izaake ga ta anzai Elebeka, ti da zeevoegi ge.

⁹ Abimeelake Izaake lolini, é ge ma: «Gaamai zu, è-anzai ve! Lee vaa zu è feni ma: «Bàazeelai ve?» » Izaake goodaavoteni, é ge ma: «Kpòve gana, nii a ke gè mina za maavele zu.»

¹⁰ Abimeelake feni ma: «Lee ga è kai ga giye? Ná tago nò gea de nubuseiti saama, zunui tagila ge va la ga è-anzai, è gea vaazu gi geezu ga saba nuiti.»

¹¹ Abimeelake niima levei veeni nubuseiti kpein zea ga: «Nu nòpe a faa nòu gena ga zunui tei baa anzai, ta naama nui vaa.»

¹² Izaake tii feni zoi naa zu, é bete, é ma veda ungilagi (100) zòlòni naama fonagi, mazòlò Gòogò GALAGI tuya looni be.

¹³ Zunui nii beteni, é feni liizu nò ga beta, eyesu é ge ga kpete nu wola.

¹⁴ Togani bulugiti ti feni zea, niketi, baalagiti, boliiti, ta botige nu moinmoingiti. Filiseti nuiti ti feni toloi gulazu la.

¹⁵ Kobyegeiti kpein keege Abalaame ná-botige nuiti ti ti wòni ná-siegi zu, ti naati daaveni ga poloi.

¹⁶ Abimeelake feni Izaake ma: «Liina, è zefe gi vò be, mazòlò é yeedaaba, é leve gi va.»

¹⁷ Izaake zefeni ná, é li, é vuuzuve ge ga Geelaal nemei zu, miná ga é zeini ná.

¹⁸ Izaake zieygeiti bòni volu ga niine, niiti ti wòni keege Abalaame ná-siegi zu, niiti Filiseti nuiti

ti ti laaveni Abalaame ná-saai voluma. E naama laaseigiti nɔ ʋeeni ti ʋa, niiti keegɛ ti ʋeeni ti ʋa.

¹⁹ Izaake ná-botigɛ nuiti ti ta wɔɔni mɔnɔ nemei zu, ti zieungi ɣaani ná.

²⁰ Baala make nuiti ti ɣeni Geelaal, ti kpɔei ʋeeni Izaake ná-baala make nuiti ba, ti ɣe ma: «Ziei ɣa ga ɣɔnɔ!» E zieyegɛi laasei pɛeni ga Eseke (nii poluʋe ga «maagfaalii»), tɔɔzei ti kpɔei ʋeeni ba zieyegɛi ná-faa zu.

²¹ Ná-botigɛ nuiti ti zieyegɛ ɣili bɔɔni, nii ti sakpeni mɔnɔ ná-faa zu, é daasei pɛeni ga Sitena (nii poluʋe ga «sakpegi»).

²² E zegeni miná, é li, é zieyegɛi taɣili bɔ, niigi kpɔe vaa la ɣeni wuzegɛni, é ʋa lo ba. E naa laasei pɛeni ga Legɔbɔte (nii poluʋe ga «suwɔɔla»), mazɔlɔ é ɣeni ma: «Niizu, Ɔɔɔɣɔ GALAGI suwɔɔla gi ʋe, gi undaa ɣa nɛe zɔoi zu niina.»

²³ E zegeni ná, é le ga Beel-Seeba vele.

²⁴ Ɔɔɔɣɔ GALAGI ɣulani be keɛma naama bidii, é ɣe ma: «Nà ɣa gè ga è-ɣee Abalaame ná-GALAGI. Mina lua, mazɔlɔ nà è ʋa. Nà tuya loozu è ʋe, gè è-mavofodai mɔinzu su nà-botigɛ nui Abalaame maavele ma.»

²⁵ Izaake zalaɣa ɣulazuʋe lɔni náʋe, é woɔɣula Ɔɔɔɣɔ GALAGI ma. E ná-seɣe ɣotai lɔni ná balaa. Ná-botigɛ nuiti ti zieyegɛ ɣila bɔɔni ná.

²⁶ Abimeeleke ʋaani pɔ be, é zegɛ Geelaal, ta ná-tɛnɛ bo nui Afuzate, ta Pikɔle, nii é ɣeni ga ná-kɔɔɣɔ ɣfundigii.

²⁷ Izaake ɣeni ti ma: «Lee vaa zu wo ʋaazu pɔ, tama wo da wɔinzeɣe, wo da kpè wo ʋɔ bɛti?»

²⁸ Ti gooɣaavoteni, ti ɣe ma: «Gá petɛsu ga Ɔɔɔɣɔ GALAGI ɣa è ʋa. Naa ɣa é ba, gi ɣeezu, minazegɛgi

ge ade yagobzu, ga-o, da-o, ade minazegfe bogob ve.

²⁹ Da gonazu ga e la faa nou nape kea ga giye, egvelei gi la e zopele nouni la neglein, keni faa vagoi no ga gi kea e ve, gi e yeni na, e li ziileigi zu. Dei e tuyai zolobgai Gobob GALAGI ya.»

³⁰ Izaake daamii gvele beteni ti ve. Ti laamiini, ti boble.

³¹ Ti wuzegeni sobuzobui, ti gona bogob ve. Naa volu Izaake valini ti ma, ti li ziileigi zu.

³² Naama voloi no zu, Izaake na-botigfe nuiti ti vaani, ti voluvaawo ma, e lo koloyegfei va, ti geni bobzu, ti ge ma: «Gi ziei gaave.»

³³ Izaake daasei peni ga Siba (nii poluve ga «minazegfe»). Naa ga e ba, ti taai laasei peai ga Beel-Seeba (nii poluve ga «minazegfe koloyegfei»), eyesu zaafaza.

Ezawu na-vulu gfe vaiti

³⁴ Ezawu na-konagi geai ma ga puunaanigo (40), e Gete nui Beeli na-doun anzanui Zudite zegeni ga anza, ta Gete nui Elon na-doun anzanui Basemate.

³⁵ Ti felego pe ti geni Izaake ta Elebekani ziiobobzu ti goozu.

27

Tuyai lati fai e ge ga Zakobe nono

¹ Izaake geni volozafasu, gaazuveti maa geni bidizu, e la mo geni wozafaaazu neglein. E na-doun zunu moungi Ezawu lolini, e ge ma: «Doun zunu!» Naa googaavoteni, e ge ma: «Na gaa!»

² Izaake geni ma: «Na gaa, ge volozafaga, ge la zaa volo gwee.»

³ Da-losò zòlaiti ti ga ða-meen vuu bòlò, ta ða-
fìlegiti, ti zegena, è li ðòbò zu, è sua gáizie bè.

⁴ Daamiani neene kpete bè, egvelei neai la bè, è
vaa la pò, gè mi, naa gá a ke gè tuya loo è ve pe, gè
va lefa za.»

⁵ Elebeka gèni naa menisu, nii Izaake gèni bosu
ná-doun zunui Ezawu ma. Ezawu liini ðòbò zu sua
gáiziezuvè, é va vaa la.

⁶ Elebeka gèni ná-doun zunui Zakòbe ma: «Wèlè,
gè è-gèe woomenige, é ða bòe è-liè Ezawu vò, é gè ma:

⁷ «Va bè ga sua, è daamiani neene kpete bè, nii ná
mi, ná tuya loozu è ve Gòogò GALAGI gáazu pe, gè
va lefa za.»

⁸ Woilo dee gòoi ma, dòn zunu, nii gè bosu è ma,
è naa nò gè.

⁹ Li bè togani bulugi zaama, è boli yivo vagò
felegò zo, è vaa la, ná ti bétèzu è-gèe ve ga daamiani
neene gi, egvelei neai la be.

¹⁰ E lii la è-gèe vò, é mi, nii a ke é tuya loo è ve pe,
é va lefa za.»

¹¹ Zakòbe dee woogáavoteni, é gè ma: «Ungo, kelè
dìè Ezawu gá ga defalefa nu, nòn ná, gè la ga
naama nu.

¹² Tanisu kèe gá yeevepepe bà, ná gè gaazu ga
woya nu, náma su, ná foovooi maaloli bógò ma,
tuyai votogi zu.»

¹³ Dee gèni ma: «Dòn zunu, naama voovooi ye
ga ze! Woilo nò gòoi ma, è li, è va ga tiye pò.»

¹⁴ Zakòbe liini, é ti zegè, é va ga tiye dee vò. Naa
daagolii woni, egvelei neai la keegè ve.

¹⁵ Naa volu, Elebeka ná-doun zunu mǎungi
Ezawu ná-segeiti segeni, niiti ti wola vaga gèni de,

ti gɛni pɛlɛi wu, ɛ ti loo n-doun zunui loungo gelei Zakbe gba.

16 E zeeiti ta kgi maavelevele ga boli yivoi ma gliti, tzei degai la gɛni nti ma.

17 Daamiani nɛɛnɛgi ta bului niiti ɛ ti bɛtɛni, ɛ naati feeni n-doun zunui Zakbe ya.

18 Naa liini kɛɛgɛ v bɛ, ɛ gɛ ma: «Kɛɛ!» Izaake gɛ ma: «N ga! Bɛ ga ɛ ga dɛ, dun zunu?»

19 Zakbe kɛɛgɛ woogavoteni, ɛ gɛ ma: «N ga Ezawu, ɛ-loun zunu mungu. G naa ga, nii ɛ bogai m. N ɛ maanɛnɛzu, wuzegɛ, ɛ ze, ɛ n-sua bɛtɛai mi, naa ga a kɛ ɛ tuya loo b.»

20 Izaake gɛni n-doun zunui ma: «È kɛvɛ gale, dun zunu, ɛ suai ta zlogai gaaman?» Zakbe googavoteni, ɛ gɛ ma: «Gog GALAGI d-GALAGI ga ɛ vaa la p.»

21 Izaake gɛni Zakbe ma: «Maabua lɛ b, dun zunu, g yeevogu ɛ va, g gɛ kwɛɛ, ni d ga dun zunui Ezawu, baa ni ɛ la ga tun.»

22 Zakbe maabuani kɛɛgɛ Izaake va, naa yeevɛpɛɛ ba, ɛ gɛ ma: «Kpɛ vɛlei ga ga Zakbe bɛ vɛlei, kɛɛ zeeiti ta ga Ezawu yeeiti.»

23 E la gɛni gwɛɛsu gani ba, tzei degai gɛni zeeiti ma, egɛ diɛ Ezawu yeeiti. E tuya looni bɛ.

24 E gaazaani dɛ, ɛ gɛ ma: «Da ga nɛi ɛ ga dun zunui Ezawu baa?» Zakbe googavoteni, ɛ gɛ ma: «N vɛ.»

25 Izaake gɛni ma: «Dun zunu, d-zuai ta veena za, naa ga a kɛ g mi, g tuya loo ɛ vɛ.» Zakbe feeni zea, ɛ mi, ɛ va p ga di balaa, ɛ kple.

26 Naa volu kɛɛgɛ Izaake gɛni ma: «Dun zunu, maabua b, ɛ nɛnɛ ga daavɛ komagai.»

27 Zakɔbe maabuɕani ba, é neene ga daave koma-gai. Izaake ná-segeiti makugi menini. Naa voluma, é tuya looni be, é ge ma:

«Ungo, doun zunui makugi geeve ege kpalagi makugi,

nii Gooɔ GALAGI tuya loai be.

28 GALA ge geeɕɔlɔgi ma nɔdai ve è ya, ta zoi ma ɕulanumai, é moloi ta dɔi ve ga mɔinda.

29 Nubuseiti ti ɔlo è ve, ziiti ti boti ge è ve.

E ge ga è-geeleaiti ti-maliɕii, è-leelointi ti boti ge è ve.

Zoi a è voovo, naa ɕa voovo,

zoi a tuya loo è ve, tuya ɕa naa ve.»

30 Izaake beni nɔ ga tuya loo Zakɔbe ve, Zakɔbe zeezevuve nɔ feya keeɕe Izaake vɔ be, die Ezawu da unkula, é zeeze doso zie bosuve.

31 To balaagi é daamiani neenegei gevele beteni, é vaa la keeɕe vɔ be, é ge keeɕe ma: «Kèe, wuzegena, è è-loun zunui ná-suai ta mi, naa ɕa a ke è tuya loo bè.»

32 Keeɕe Izaake ge ma: «Be ɕa é ga de?» E gooɕaavoteni, é ge ma: «Nà ga è-loun zunu mɔungi Ezawu.»

33 Izaake ɕeni wola unga wuulee, é da wola bali, é ge ma: «Be ɕa ga naa deɕemu, nii é suai zogai, é vaa la pò? Gè ti pe ta mii, è geezu è va, gè tuya loa be. Toɕa tuyai zɔlɔ.»

34 Siegi zu Ezawu keeɕe woosti menini da, é bainni ga woo wola, é ziiɕaawana beei wola looni, é ge keeɕe ma: «Kèe, tuya loo bè, nà balaagi!»

³⁵ Izaake gɛni ma: «È-legei vaave ga yaavai, é dɔ-luyai zege.»

³⁶ Ezawu gɛni ma: «Tei daaseigi veai ga Zakɔbe, naa gɔ é yàavaai la ná zeizu gɛ fele baa? E nà-doun moun tosuve zegea, é vaa mɔnɔ niizu, é nà-tuyai zege!» E gɛni keege ma: «È la tuyai ta makeni bè baa?»

³⁷ Izaake gɛni Ezawu ma: «Wɛɛ, gè seida ga è-maliɣii, gè keegɛlointi kpein kea ga ná-botigɛ nuiti, gè moloi ta dɔɔi vea zea. Lee gɔ degɛmu nà zoo gè ke è ve, dɔun zunu?»

³⁸ Ezawu keege woogaaɔoteni, é gɛ ma: «Naama luya gɛlagi nɔ gɔ é è ya baa, kèè? Nà balaa tuya loo bè, kèè!» Ezawu tɔɔzeini ga bainga, é da wɔɔɔ.

³⁹ Keegɛ Izaake googaaɔoteni, é gɛ ma: «Pete, è-zeizuve gɔ vala zooi ma gɛlanumai ma, ta geegɔɔɔgi ma nɔɔagi ma.

⁴⁰ Da-woɣa zɔkpɔi gɔ a gɛ ga è-gɔnɔ gaizie anii, da gɛ ga è-gɛɛloin ná-botigɛ nui, keɛ da gɛna zieziega bɔɔ yeema, da ná-unbawului galegale, è kula bɔɔ gɔba.»

Zakɔbe vela vai

⁴¹ Ezawu Zakɔbe wɔinzegeni, tɔɔzei tuyai va keege boni be, é da gɛ yiimave: «Kèè zaa voloi maa gana buɣa, nà dègei Zakɔbe vaa naama yeei.»

⁴² Ti Elebeka ná-doun zunu mɔungi Ezawu woiti boni ma. E ná-doun zunui lounɔ gelei Zakɔbe lolini, é gɛ ma: «Wɛɛ, è-liɛ Ezawu gɔ gɛezu é potokulai gɛ, é è vaa.

⁴³ Woilo gɔoi ma niizu, dɔun zunu! Wuzegɛ, è vela, è li dɛ Laban vɔ be Galan yooi zu.

⁴⁴ E ye koba yeedegfala laawu, eyesu è-lie yi-imaalei.

⁴⁵ Siigi zu è-lie ná-ziiḡaawanai buḡzu la è maazu, é yeema naa ma, nii è keai la, ná è ḡaafale ma naazu niina. Leeni vaa zu ná vala wo felego ma uoḡma, folo ḡilagi zu?»

⁴⁶ Elebeka ḡeni Izaake ma: «Zenvui woinzegfa mà, Ḣete ná-doun anzanui niiti ta-vaa zu. Ni Zakobe balaa ka zooi niizu anzanui ta zegena, zenvui ḡa bè ga leeni názu?»

28

¹ Izaake Zakobe lolini, é tuya loo be, é devei nii ve zea, é ḡe ma: «Mina anzanu zegḡ Kanaan anzanu lointi saama.

² Wuzegena, è li Padan-Alame è-lee keegḡ Betuwele uo be, è anza ḡaizie è-ḡeke Laban ná-doun anzanuiti saama, è sei.

³ GALA Zebai-Pe-Maliḡii tuya loo è ve, é è ḡe ga kpuḡu nu, da ḡa ga nubuse moimoin memewola.

⁴ E Abalaame ná-tuyai ve è ya, é uεε è-mavofodai va, nii a ke zooi è zeini su ga seikogoma nui, è naa zoloo, zooi nii GALA ge feeni Abalaame ya!»

⁵ Izaake Zakobe leveni ga è li Padan-Alame, Alame nui Betuwele ná-doun zunui Laban uo be, Zakobe ta Ezawu ti-lee Elebeka diei.

⁶ Ezawu kaani ga Izaake tuya looni Zakobe ve, é teve Padan-Alame ga é anza zegḡ ná. E menini balaa ga keai ma tuya loozu be, é devei nii veeni zea ga: «Mina anza zegḡ Kanaan anzanu lointi saama.»

⁷ E kwεeni balaa ga Zakobe ḡoloni keegḡ ta dee ve, é li Padan-Alame.

⁸ Ezawu gaaɗaani ga Kanaan anzanu lointi maayo ge la ɗeni keɛɗe Izaake ve.

⁹ Ezawu liini Aɗalaame ná-doun zunui Isemaye ve be. E Isemaye ná-doun anzanui Maɗalate zegeni ga anzai, nii é ga Nebayote baazeelai, zooma anzaiti poluma ti ɗeni zea.

Zakobe ná-segi, é boni Beetele

¹⁰ Zakobe zegeni Beel-Seeba, é li Galan.

¹¹ E zeelini adave ta, ve é niini ná, mazoloo foloi liini niina. E náve ɗotui ta zegeni, é da unbu, é niini naama adave.

¹² Ná-segi zu, é kaɓagi ɗaani loni zooi ma, nɔungi zedai geei va. Peɗe, GALA ná-geezuɗeelaiti ti ɗeni leezu, ti da yeei kaɓagi naa zu.

¹³ Peɗe, Ɔooɗo GALAGI ɗeni loni kaɓagi unsuve, é ɗe ma: «Nà ga Ɔooɗo GALAGI, è-ɗee Aɗalaame ná-GALAGI, ta Izaake ná-GALAGI. Zooi nii è laani ma, nà feezu è ve, wa è-mavofodai.

¹⁴ E-mavofodai ɗa ɗe eɗe zooi ma vufigi, ná-zooi zu ɗa baɗo, é zo folo ɗulazu velei, é li folo liizu velei, é zo nu ɗuvezu velei, é li nu yeezazu velei. Eteai ma velayegaiti kpein ta tuyai zoloo è maavele ma, ta è-mavofodai maavele ma.

¹⁵ Wele, nà ɓoɗi nà è va, nà è make, ve kpein è liizu ná, nà vaazu ga ɗe volu niima yooi zu, mazoloo gè la ɗeɗa è va negelein, eyesu naa kpein daazeeli, nii gè boga è ma.»

¹⁶ Zakobe wuunni, é ɗula ná-niimenii zu, é ɗe ma: «Gaamazu Ɔooɗo GALAGI ɗa niima adave, nɔun gè la ɗea suɗwee!»

¹⁷ E luani, é gɛ ma: «Aɛ, niima adave maayikiɔe! Uɛ ɟa ná ga GALA ná-pɛlei, geegɔlɔgi ma vɛlelavɛ ve.»

¹⁸ Zakɔbe wuzɛɟeni ga sobuzobui, kɔtui nii é daani unbu, é naa zɛɟeni, é gaalɔ ga ɟizesui, é gulɔi vu unsuve.

¹⁹ E naama adave laasei pɛɛni ga Beetɛle (nii poluve ga «GALA ná-pɛlei»), kɛɛ taai naa laaseigi ɟeni ga Luze mɔungi zu.

²⁰ Zakɔbe minazɛɟeni, é gɛ ma: «Ni GALA ka yɛna bà, é màkɛ sɛi nii zu, gè bosu, ni a daamianigiti ta seɟeiti feena zèa,

²¹ ta ni nà ɟalena ma kèɛ vɛɛi wu ziileigi zu, Gɔɔɟɔ GALAGI ɟa ɟɛ ga nà-GALAGI naazu.

²² Kɔtui nii gè gaalɔgai ga ɟizesui, naa ɟa ɟɛ ga GALA ná-pɛlei. Nii kpein è feezu zèa, nà naama vuusɛi ve è vɛ.»

29

Zakɔbe zeeli vai Laban vɔ bɛ

¹ Zakɔbe sɛi lɔzeini volu, é li folo ɟulazu vɛɛi yooi zu.

² E wɛɛni yeeta, é kɔɔyɛɟei ɟa dɔɔi zu, pɛɛ, togani bulu seizu savagɔ ɟeni ná, ti da looɟo, mazɔɔ naama ɟɔɔyɛɟei ɟa togani bulugiti ti ɟeni bɔɔlezu la. Kɔtu wolai ɟa é ɟeni ga kɔɔyɛɟei lakulugi.

³ Sɛigi zu togani bulugiti kpein ti bɛna ɟaale ba la ná, ti bɛna kɔtui ɟilikili, ti seɟe zɛyɛɟei laave, ta la zɛi veena togani bulugiti zea, ti kɔtui la daazuve zɛyɛɟei la.

⁴ Zakɔbe ɟeni togani make nuiti ma: «Kèɛleaiti, mini nu ɟa ga woye?» Ti gooɟaavoteni, ti ɟɛ ma: «Gá ga Galan nuiti.»

⁵ E ɣeni ti ma: «Wo Laban ɣwεε nei ɓaa, nii é ga Naɗɗɔl ná-doun zunui?» Ti gooɗaavoteni, ti ɣe ma: «Uun, gi kwεε.»

⁶ E ɣeni ti ma: «Kedεge nei ɓaa?» Ti gooɗaavoteni, ti ɣe ma: «Kedεge, weε nuu, ná-doun anzanui Lasele va, é vaazu ga togani goiti.»

⁷ Zakɔbe ɣeni ma: «Weε, foloi wɔɔlɔve de, yeεɣɣala la ga nii, ga nu togani ɓulugiti gaale ba. A ziei ve togani goiti zea, naa ɓolu, wo li ga tiye ga ti daami wo.»

⁸ Ti gooɗaavoteni, ti ɣe ma: «Gi la zooga, keni togani ɓulugi kpein gaa ɗa leena ba, názu ɗa gá ɗa kɔtui ɗilikili da, é zeɣe zieyeɣei laave, gi ziei ve togani goiti zea.»

⁹ E yeni nɔ ɓɔezu de ti ɓɔ, Lasele ɗa unkula ga keεɣe ná-togani goiti, mazɔɔ é ɣeni ga togani make nui.

¹⁰ Siegi zu Zakɔbe keke Laban ná-doun anzanui Lasele ɗaani la, ta Laban ná-togani ɓulugi, é maabuɗani ba, é kɔtui ɗilikili, é seɣe zieyeɣei laave, é ziei ve keke Laban ná-togani ɓulugi ya.

¹¹ Naa ɓolu, Zakɔbe Lasele neɛneni ga daave ko-magai, é woɗɗula, é wɔɔ.

¹² Zakɔbe boni Lasele ma ga toɗa ga keεɣe ná-nu, é ga Eleɓeka ná-doun zunui. Lasele ɓizeni, é li, é bo keεɣe ma.

¹³ Laban baazeelai ná-doun zunui Zakɔbe vaa vai ma wooi menini nɔ feya, é ɓizeni, é daaɗomi, é velevele da, é neɛne. E loni tuɗɔ, é lii la ná-pelei wu. Faiti ti zieni, Zakɔbe naati kpein gaaleeni la.

¹⁴ Laban ɣeni ma naazu: «Gaamazu, ɗa ga màvofoda ɓɔɗɓɔɗɓɔgi.» Zakɔbe alu gila keeni Laban ɓɔ be.

Zakɔbe Lea ta Lasele vulu vai

15 Naa voluma, Laban gɛni Zakɔbe ma: «Nà-nui gɛ ga de, da yesu boti gɛɛzu bè gɛna nɔ baa? Nii a gɛ ga è-zalai, naa le ga ze.»

16 Tama anzanu loun felegɔ gɛni Laban ya. Ma mɔngi laaseigi gɛni ga Lea, loungo gelei laaseigi gɛ ga Lasɛle.

17 Lea la gɛni wola vɔni, keɛ Lasɛle wola vɔga gɛni de.

18 Lasɛle maayo ge gɛni Zakɔbe ve. E gɛni Laban ma: «Nà boti gɛ è ve ga kona dɔfɛla, è-loun anzanui loungo gelei ná-faa zu.»

19 Laban gɛni ma: «Ye pɔ be, neɛve bè ga gè fe è ya, gè va ve liizu feezu zunu gɛli zea.»

20 Uele gɛna Zakɔbe boti gɛni la kona dɔfɛla zu Lasɛle ná-faa zu, keɛ ti gɛni gaazu, egɛ foloi tanigaani nɔ, tɔzei maayo ge gɛni be.

21 Naa volu Zakɔbe gɛni Laban ma: «Ànzai veena zèa, mazɔɔ nà-botigɛ voloi laazeelia, nà pɔ ga gè vilɛ polu.»

22 Laban náve nuiti kpein gaalɛni ba, ti daamii gɔozunɛi wo.

23 Kpɔkɔi zeeliai ma, é ná-doun anzanui Lea zegeni, é lii la Zakɔbe vɔ, naa vilɛni polu.

24 Laban botigɛ anzanui Zilepa zegeni, é fe ná-doun anzanui Lea ya, ga naa gɛ ga ná-botigɛ anzanui.

25 Ma gɛelaalaogai ma, Zakɔbe da wɛɛ, é Lea gɛ, é gɛ Laban ma: «Lee gɛ è keai ga ze? Lasɛle ná-faa gɛ gè boti gɛai ma è vɔ be. Lee vaa zu è yàavaai?»

26 Laban gɛni ma: «Naa la da ga gɛa gi vɔ be pɔlmazu, ga è loungoi ve zini be, nu gɛitei luɔɔ.»

27 A dɔɔɔɔi ɔaabelaa wa nii, na zɔi balaa ve è ya, è botii ɔe mɔnɔ pɔ be kona dɔfela ɔiligaa laawu.»

28 Zakɔbe vaani bu, ti dɔɔɔɔi ɔaabelaa ta Lea. Naa volu Laban ná-doun anzanui Lasele zegeni, é fe Zakɔbe ya ga anza.

29 Laban botiɔe anzanui Bileɔa zegeni, é fe ná-doun anzanui Lasele ya ga ná-botiɔe anzanui.

30 Zakɔbe Lasele balaa daani volu, nii gola neeni be, é leve Lea va. E botii ɔeɛni mɔnɔ Laban vɔ be kona dɔfela ɔiligaa laawu.

Zakɔbe ná-dointi sɔlɔ fai

31 Tei ɔɔɔɔ GALAGI kaani ga tiba la ɔeni Lea va, é naa ɔeɛni ga kpuɔu nu, Lasele ma ge ɔeni ga doun zɔlɔtala nu.

32 Lea kogi zegeni, é zunu loun zɔlɔ. E daasei peeni ga Luɔen,* tɔzei é ɔeni ma: «ɔɔɔɔ GALAGI ná-bɔɔɔmaayeei veteɔa, sɔnigi ɔa nɛvɛ niina niizu.»

33 E kogi zegeni mɔnɔ, é zunu loun zɔlɔ, é ɔe ma: «ɔɔɔɔ GALAGI menige ga tiba la bà, é nii balaa fea bè.» E naa laasei peeni ga Simiyɔn.†

34 E kogi zegeni mɔnɔ, é zunu loun zɔlɔ, é ɔe ma: «Sɔnigi ɔa ɔili bà niina niizu, mazɔlɔ gè zunu loun savagɔ zɔlɔga be.» Naa ɔa é keeni ti daasei peeni ga Leevi.‡

35 E kogi zegeni mɔnɔ, é zunu loun zɔlɔ, é ɔe ma: «Nà ɔɔɔɔ GALAGI lebizu niina niizu.» Naa ɔa é keeni, é daasei peeni ga Zuda.§ E beni niina doun zɔlɔgi va.

* **29:32 Luɔen:** daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «à doun zunui vete.» † **29:33 Simiyɔn:** daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «menige.»

‡ **29:34 Leevi:** daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «gilibai.» § **29:35 Zuda:** daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «lebiyai.»

30

¹ Tɛi Lasele kaani ga é la doun zɔlɔɔsu Zakɔbe ve, é toloi ɔulani ga baazeelai, é da ɔe Zakɔbe ma: «Dounɔa ve bɛ, ni naa laade, kɛni gɛ za!»

² Zakɔbe yiɔgaawanani Lasele ma, é ɔe ma: «Nà ɔa gɛ GALA potogi zu baa, é pele levezu da-loun zɔlɔɔgi luɔɔ?»

³ Lasele ɔeni ma: «Nà-botigɛ anzanui Bileɔa vete, vilena naa volu, é doun zɔlɔ kɔɔɔ ma, tɔun maavele ma gɛ doun zɔlɔ, nà balaa.»

⁴ E ná-botigɛ anzanui Bileɔa zɛɔeni, é fe be ga anza. Zakɔbe vileni naa volu.

⁵ Bileɔa kogi zɛɔeni, é doun zunu zɔlɔ Zakɔbe ve.

⁶ Lasele ɔeni ma: «GALA ge nà-gaamai vea zèa, é ɔɔoi meniga, nà balaagi, é doun zunu vea bɛ.» Naa ɔa é ba, é daasei pɛeni ga Dan.*

⁷ Lasele ná-botigɛ anzanui Bileɔa kogi zɛɔeni mɔnɔ, é doun zunui velesiɛi zɔlɔ Zakɔbe ve.

⁸ Lasele ɔeni ma: «Gɛ nɛpi baabaa kɔa baaezeelai laalɔɔma, gɛ zobo sɔlɔɔge.» E daasei pɛeni ga Nɛfetalí.†

⁹ Lea kaai ma ga é bɛga doun zɔlɔɔgi va, é ná-botigɛ anzanui Zilepa zɛɔeni, é fe Zakɔbe ya ga anza.

¹⁰ Lea ná-botigɛ anzanui Zilepa doun zunu zɔlɔɔni Zakɔbe ve.

¹¹ Lea ɔeni ma: «Niima undaanɛɛ ɔa lee!» E daasei pɛeni ga Gade.‡

¹² Lea ná-botigɛ anzanui Zilepa doun zunui velesiɛi zɔlɔɔni Zakɔbe ve.

* **30:6 Dan:** daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «gaamai ve.» † **30:8 Nɛfetalí:** daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «nɛpii.» ‡ **30:11 Gade:** daaseigi nii ti maaɔuɔaai va ta «undaanɛɛi.»

13 Lea ɣeni ma: «Ga-o, kɔozunεa! Uun, anza-lopoiti ta ɣε mà koozunεε nui.» E daasei pεeni ga Aseel. §

14 Luβen ɣulani moloi é ga beleegi, naa leve ziegi zu. Siinziin ganigi daaseigi ga mandelagɔlegi, é naati kaani kpalagiti su, é ti zεgeni, é va ga tiye dee Lea vɔ. Lasele ɣε Lea ma: «Nà è maanεεnezuzo ga è è-loun zunui ná-mandelagɔlegi* ta ve zèa.»

15 Naa googaaavoteni, é ɣε ma: «Faa go ɣana nei ɓaa, ga è sɔnigi zegea, è va li mɔnɔ dɔun zunui ná-ani waaiti segezu?» Lasele ɣeni ma: «Kii ɓaa! Zakɔbe ɣa la è ɣoba za bidii, è-loun zunui ná-mandelagɔlegiti ma vaa zu.»

16 Kpɔkɔi Zakɔbe ɣeai ma vaazu, é zege kpalagave, Lea ɣulani, é daagomi, é ɣε ma: «Pɔ be ɣa é vaazu ná za bidii, mazɔɔ gè è ɣeyave ga dɔun zunui ná-mandelagɔlegiti, è maazɔɔ fai zu.» E niini pɔ be naama bidii.

17 GALA ge Lea woogaaavoteni, é kogi zege, é doun zunui lɔlusiei zɔɔ Zakɔbe ve.

18 Lea ɣeni ma: «GALA ge nà-kulanumai vea, tɔzei gè nà-botigε anzanui veeni sɔnigi ya.» E daasei pεeni ga Isakaal. †

19 Lea kogi zege ni mɔnɔ, é doun zunui lɔzitasiei zɔɔ Zakɔbe ve.

20 Lea ɣε ma: «GALA ge vebeani vagɔ vea bè niizu, sɔnigi ɣa vaazu zeizu pɔ, mazɔɔ gè doun zunui lɔzita zɔɔga be.» E daasei pεeni ga Zabalɔn. ‡

§ **30:13 Aseel:** daaseigi nii ti maaɓuɣaai va ta «koozunεεve.»

* **30:14 mandelagɔlegi:** Tanigaa ta-ɣisiei zu, siinziin gani naa ɣa ɗa ɣε ga zaɓu anzanui kogi zege. † **30:18 Isakaal:** daaseigi nii ti maaɓuɣaai va ta «zunui nii é ga nà-kulanumai.» ‡ **30:20 Zabalɔn:** daaseigi nii ti maaɓuɣaai va ta «sei.»

21 Naa volu é doun anzanu zólóoni, nii é daasei pɛɛni ga Dina.

22 GALA ge ɔ́itooni Lasɛle zu, é gooɔ́aavote, é ke ga kpuɔ́u nu.

23 E kogi zɛɛeni, é doun zunu zólóoni, é ɔ́e ma: «GALA ge nà-unfegi zɛɛea mà.»

24 E daasei pɛɛni ga Zozɛfe. § E GALA falini, é ɔ́a ɔ́e ma: «Góoɔ́ɔ́ GALAGI doun zunu ɔ́ila kpɔ́ ba bè!»

Zakóbe bɛɛe vai toganii zu

25 Siɛgi zu Lasɛle Zozɛfe zólóoni da, Zakóbe ɔ́eni Laban ma: «Bena bà, gè ɔ́ale ma, gè li nà-taazu, nà-zooi zu.

26 Anzaiti feena zèa, ta dòinti, niiti gè botii ɔ́ea è ve ti-ma vaa zu, gè va gè li, mazóló è kwɛɛ da bɔ́ɔ́ɔ́i botii niiti gè ti ɔ́ea è ve.»

27 Laban ɔ́eni ma: «Ni ɔ́a keɛna, woilo gòo ma. Nà-galagiti ti deɛve ga ze ga Góoɔ́ɔ́ GALAGI tuya loove bè, doun è maavele ma.

28 E-zalai le ga ze, nà feezu è ya.»

29 Zakóbe ɔ́eni ma: «È kwɛɛ da bɔ́ɔ́ɔ́i, eɔ́evelei gè botii ɔ́eai la è ve, velei ɔ́a-logani bulugi ɔ́eai la zèa.

30 Mazóló nii goi é ɔ́eni è ya, aisa gè va va è vɔ́ be, naa wola ɔ́aawólóba. Góoɔ́ɔ́ GALAGI tuya loa è ve, kaite kɔ́ɔ́ɔ́i vile folo ma è vɔ́ be. Niizu, siɛgi bɛgele ɔ́a nà botii ɔ́ee la nà-pelei ve?»

31 Laban ɔ́eni ma: «Leeni ɔ́a nà fe è ya?» Zakóbe gooɔ́aavoteni, é ɔ́e ma: «È la ani nɔ́pe feezu zèa. Ni ɔ́a vaana naa wu, nii gè bosu è ma, nà ɔ́a-logani bulugi ɔ́nɔ́kula mɔ́nɔ́, gè make.

§ 30:24 **Zozɛfe:** daaseigi nii ti maabuɔ́aai va ta «é ta bɔ́ ba.»

³² Nà ziezu za da-logani bulugi zaama. Gè naati pu ye, toganiiti saama, nii kpein pɔnɛai, ta ti vodapodagai, ta baala zivoi nii kpein teidai, gè ke gana nɔ boliiti saama, nii kpein podapodagai ta ti vɔnɛai. Naati ka ta gɛ ga sàlai.

³³ Nà-ladalai ga googaaavotegi ve bè lina, siɛgi zu è vaazu la, è sàlai ga. Nii kpein é la vɔnɛni, baa é la vodapodani, boliiti su, ta ti la leini baala zivoiti su, naa ta a gaaana zèa, naati ti unmauve.»

³⁴ Laban gɛni ma: «É gɛ gana, egevelei è bogai la.»

³⁵ Naama volo ná nɔ, Laban boli zinɛiti puuni ye, niiti ti vɔnɛni ta ti vodapodagai, ta boli zaaiti ti vɔnɛai, ti vodapodagai, niiti kpein kolezu gɛni ti va, ta niiti kpein ti leidai baala zivoiti su. É naati kalivaani ná-doun zunuiti ma.

³⁶ Naa volu é folo savagɔ gɛgala zie wosu yɛni ti yɔgɔzu ta Zakɔbe, nii é gɛni Laban ná-togani bulugi mɔtai gɔnɔkulazu, é da make.

³⁷ Gului niiti ti ga pɛpele ta amande ta pelatane-giti, Zakɔbe naati ma beke undui tanigaani teveni, é maaɔɔlɔgi naa tanigaa gɔla ma, naa ga a ke ma gɔlegi naa tanigaa ti gɔla keɛma.

³⁸ Naa volu, gulu bekegi niiti é maaɔɔlɔgi gɔlani ti ma, é ti zegeni, é ti vilɛpile kpɔɔle wosuɛ, ti gɛ toganiiti gaazu, ti vaazu bɔɔlezu, niiti ti bɔɔɔgai, ti da ka, ta vaana bɔɔlezu.

³⁹ Toganii nii kpein kpɔɔɔgai, ti gɛni levesu gulu bekegiti kakalave, ti bena yivoiti pu, ti vɔnɛai, baa ti vodapodagai.

⁴⁰ Zakɔbe gɛni togani yivoiti zeeɔaagwɛɛzu, keɛ é togani bulugi mɔtai vuuni, ti da weɛ Laban ná-togani bulugi va, niiti ti vɔnɛai, ta nii kpein teidai.

Pele gana Zakabe ná-togani bulugi vuuni la bɔɔɔ ma ye, é la ti bɔni su ta Laban ná-togani bulugi.

⁴¹ Siɛnɔpe su toganiiti ti maanɛai, ti gɛni pɛɛpolui wosu da, Zakabe gɛni gulu bekegiti pilɛsu kpɔɔle wosuɛti, toganiiti gaazu, nii a ke ti bɔsɔgai da leve gulu bekegiti kakalavɛ.

⁴² Siɛgi zu toganiiti ta la gɛnana la, é la gɛni gulu bekegiti pilɛsu, naa gɛ a ke, niiti ti gɛnaai, naati ti gɛ ga Laban nɔnɔiti, niiti ma ti maanɛai, naati ti gɛ ga Zakabe nɔnɔiti.

⁴³ Zakabe ná-kpetɛi tanɔ gɛ é gɛni laazu ma. E togani goiti sɔbɔni ga mɔinda, ta botiɔɛ anzanuiti, naa vɛɛ botiɔɛ zunuiti ba, ta nɔmɛiti, ta soovalegiti.

31

Zakabe gale ma vai

Kanaan yooi zu

¹ Zakabe Laban ná-doun zunuiti goomenini, ti da gɛ ma: «Nii kpein é gɛa ga gi-gɛɛ nɔnɔi, Zakabe naati segea, gi-gɛɛ gɔligi gɛ é niima bɛɛi zɔbɔgai su.»

² Zakabe Laban gɛazuɛ vɛɛni, é la mɔ gɛni gɛɛni, egevelei é gɛni la mɔungi zu.

³ Názu gɛ Gɔɔɔɔ GALAGI gɛni la Zakabe ma: «Gale ma è-mɛmɛwolani ta-yooi zu, da-veleyeɔɛi wu, ná gɛ è va.»

⁴ Zakabe Laseleni ta Lea lolini, ga ti va dɔbɔi zu, vɛ é gɛni ná, ná-togani bulugi gɔba.

⁵ E gɛni ti ma: «Nà kaazu ga wo-gɛɛ gɛazuɛ la mɔ ga egevelei é gɛa la nɔnɔ tetema mɔungi, keɛ keɛ ná-GALAGI yege nɔnɔ ba.

⁶ Wa bɔɔɔgoi wo kwɛɛni ga gè botii gɛɛni wo-gɛɛ vɛ ga sùvikɛi kpein.

⁷ Kεε wo-δεε yaavai δεeni ga ze, ε sàlai valiboni ná zeizu δε puu. GALA ge la δεni vaani bu, ε va faa ηου δε ga ze.

⁸ Siεgi zu ε δεni δεεzu la mà: «Ma vοdapοdagiti ta δε ga è-zalai,» toganiiti ti βena pu ga ma yivoiti ti vοdapοdagai. Ta siεgi zu a la δεna la mà: «Ma vονεgiti ta δε ga è-zalai,» toganiiti kpein ti βena soloo ga ma yivo vονεgiti.

⁹ GALA ka ε wo-δεε ná-togani βulugi δεulani zea, ε fe bè.

¹⁰ «Siεgi zu toganiiti ti δεni vεεzu la βοδε volu, γε gaazuwuzεfeni, segi zu γε kaani ga boli zinεiti ti δεni vεεzu ma zaaiti polu, ti vοneni, ti vοdapοdagε.

¹¹ GALA ná-geezuδεelai δεni mà segi zu: «Zakabe.» Gε goοgaavoteni, γε δε ma: «Nà gaa.»

¹² E δε mà: «Gaazu wuzεδε, ε wεε, boli zinεiti kpein ti vεεzu ma zaaiti polu, ti vονεve, ti vοdapοdagε, mazolo γε naa kpein kaa, nii Laban keai ga δε.

¹³ Nà ga γε ga Beetele GALAGI, ve è guloi ziεni ná kotui ma, è gaalo ga δεzesui, ve è minazεfeni ná bè. Niizuve wuzεfena, δεula niima yooi va, è gale ma è zolo zoi zu.» »

¹⁴ Lasele ta Lea ti goοgaavoteni, ti δε ma: «Leeni ga ε gi ve mono ga gonoo baa pogani gi-δεε ná-pelei wu?»

¹⁵ E la gi zoni no eδε wεen anzanuiti baa? Toozei ε gi vodia, ε gi-zongoi mi.

¹⁶ Naavoloi kpein GALA ge kulaai gi-δεε ya, ta ga gonoo ga gi-lointi. Deδεmu, niizu, naa kpein ke, nii GALA ge boga ε ma.»

¹⁷ Zakabe wuzεfeni, ε ná-dointi ta anzaiti te, ε ti zei ηοmeiti koma.

18 E liini ga ná-togani bulugi kpein, ta kòligiti é ti zòbòni, togani bulugi é ǵeni zea, é ti zòbòni Padan-Alame. E wuzegeni, é li keegɛ Izaake vò be, Kanaan yooi zu.

19 Názuve ǵa Laɓan liini la ná-baalagiti maaleǵaiti tevezu. Lasɛle keegɛ ná-pele wu zaleiti unmani.

20 Zekana Zakòbe Alame nui Laɓan yaavani la, é la faa nòpe boni ma, é ɗa vɛla.

21 E vɛlani ga naa kpein, nii é ǵeni ga nònò. E liini, é zie wolai Ufelate bude, naa volu é leteni Galaade ǵize yooi vò pelei ma.

Laɓan ta Zakòbe ti yǵǵzubeɛ vai

22 Foloji zavasiei ma ti daazeelini Laɓan ma ga Zakòbe vɛla.

23 E pele wu nuiti seǵeni, ti vile Zakòbe volu, folo lɔfɛla laawu ti ɗa zie. Ti kǵǵzumɛɛnni Galaade ǵize yooi zu.

24 Kele GALA ge ǵulani keɛma kpidii segi zu Alame nui Laɓan ve, é ǵe ma: «Dama, mina bɔe Zakòbe vò ga jɔuda.»

25 Laɓan zeelini Zakòbe ma. Zakòbe ná-seǵe ǵotai loni gize yooi zu. Laɓan vee ná-pele wu nuiti ba, ti tɔnɔi loni balaa Galaade ǵize yooi zu.

26 Laɓan ǵeni Zakòbe ma naazu: «Lee ǵa è keai? Lee vaa zu è yàavaai, è liizu ga dòn anzanuiti, eǵe ta ǵe ga duaiti, ti zogai kòoi zu?»

27 Leeni vaa zu è vɛlaai dǵǵuzu, è nòn yaava, è la tònɔni ǵisu lago pa? Nà la be è va, è li koozunɛi zu, guye wooiti saama, ta tamadegiti, ta kɔnigiti gooiti.

28 E la zèni ná, gè va dònlointi ta dòn anzanuiti nεεε ga daave komagai! Gimalala vaa gá è keai niima gelei zu.

29 Zobogi gá bè, gè faa ɲou gε ga woye, kele wo-gεε ná-GALAGI gɛni mà wogi bidii: «Dama, mina bɔε Zakɔbe vɔ ga ɲouɔa.»

30 Niizu è lia niina, tɔɔzei è-gεε vεlei gá wɔin gεa è ma, kele lee vaa zu è nà-galagiti unmaai?»

31 Zakɔbe Laban wooɣaavoteni, é gε ma: «Dualu-agi gá é gɛni sù, gè da gɛsiε ga tanisu dá vaazu è-loun anzanuiti kulazu zèa ga zeeɣaabaai!

32 Kele nui nɔpɛgi è vaazu dá-galagiti kaazu zea, naa la mɔ zenvui ta woga! Adaveti pε fεgεlefεgεle dá-vεle wu nuiti gaazu, è naa zege, nii é ga dɔnɔi.» Zakɔbe la gɛni suɣwεε ga Lasεle ti unmani.

33 Laban lεeni Zakɔbe ná-sege gɔtai wu, ta Lea ná-sege gɔtai, ta botigε anzanu felegɔiti ta-zege gɔtai wu, é la ani nɔpε kaani. E gɔlani Lea vɔ bε, é lε Lasεle ná-sege gɔtai wu.

34 Lasεle pεle wu zaleiti seɣeni, é ti la ɲɔmɛi ná-kpɔkpɔgi wu, é ze maazu. Laban wεleni sege gɔtai kpɛin bu, é la ani nɔpε kaani.

35 Lasεle gɛni keεgε ma: «Màligɛii, mina yiiɣaawana, ni gè la zooni gè va wuzεge doun è gakala, mazɔbɔ nii a dá gε ga anzanuiti pɔbɔmazu, naa gá é bà.» E pεle wu zaleiti gaizieni, é la ti gaaani ɲεgelein.

36 Zakɔbe yiiɣaawanani, é kpɔɛi laale Laban wu. E gɛni ma: «Nama ba vai bεgele gá gè keai, nà-kotoi gá ga bεgele, è vilεsu pɔlu ga zeliloma wolai nii ma zii?»

37 Siɛgi zu è nà-kasɔiti kpein fɛɖɛɛfɛɖɛɛni la, leeni ɖa è kaai ga ɖa-veɛ wu zɔɔlai? Dɛɛ lɛɛ nà-peɛ wu nuiti ta ɖa-veɛ wu nuiti gaazu, ti ɖɛ ga de zuvaa wo nui.

38 Wɛɛ kona vuufelegɔ (20) ɖa gè kɛɛni è vɔ bɛ, ɖa-vaala saaiti ta ɖa-woli zaaiti ta ɖo ge la zɛɖeni ma, gè la ɖa-logani bulugi ma vaala sineiti ta miini.

39 Gè la vaani è vɔ ga togani, nii suaa ti baliai ga, naama vai ɖɛnina nɔ bà. Nii ta la unma zèa, foloi ɖaa kpɔdii, è ɖɛni naama sɔngɔi ɖulazu zèa.

40 Diegi ɖɛni zeizu mà, é ɖa kpɔlɔ foloi, kɔɔɛi ɖɛni vaazu mà kpɔdii, niimɛni nɔpɛ gè la ɖɛni bosu.

41 Kona vuufelegɔ (20) ɖa gè kɛai ɖa-veɛi wu, gè botii ɖɛɛni è vɛ ga kona puugɔ maazu naanigɔ (14) è-loun anzanu felegɔiti ta-vaa zu, gè kɛ ɖa-logani bulugi make fai zu ga kona dɔzita, è sàlai valiboni ná zeizu ɖɛ puu.

42 Ni kɛɛ ná-GALAGI la ɖɛni vaani, é va lo bè, Abalaame ná-GALAGI nii Izaake luazu ba, è bɛna zè ɖana, gè ɖale ma ga zeɔnakai. Kɛɛ GALA ge nà-kpɔlɔi ɖaani, ta nà-botii ɖɛveɛi, é zaamazu logi wo de yɔɖɔzu, wogi ɖidii.»

43 Laban Zakɔbe woɖɔaavoteni, é ɖɛ ma: «Anzanu lointi ta ga nɔn doun anzanuiti, doin niiti ta ga nɔn dointi, niima logani bulugi ɖa ga nà-togani bulugi, nii kpein è kaazu, naa ɖa ga nɔnɔ. Leeni ɖa nà zoo gè kɛ za doun anzanuiti bɛ, ta ti-lointi, ti ti zɔɔɔgai?»

44 Niizu de minazɛɖegi wo bɔɖɔ vɛ, nà-o, ɖa-o, naa ɖɛ ga zeeɛi de yɔɖɔzu de felegɔ.»

45 Zakɔbe kɔtu ɖila seɖeni, é gaalɔ.

46 Zakɔbe ɖɛni ná-peɛ wu nuiti ma: «À kɔtuiti zɛvɛ.» Ti kɔtuiti gaalɛni ba, ti ma zigigi lo. Ti

daamii woni náve, kòtu zìfìgi òbave.

⁴⁷ Laban daasei pèeni ga Yegaal-Safaduta, Zakòbe ma ge daasei pèe ga Galeede.*

⁴⁸ Laban òfeni ma: «Niima òtu zìfìgi òfa ga zeelei de yòòzu za.» Naa òa é ba, ti daaseigi vèeni ga Galeede.

⁴⁹ Ta òa toli balaa ga Misepa,† tózei Laban òfeni ma: «Gòòò GALAGI òa wèe de ma, nà-o, òa-o, siègi zu de òaazuzegèzu la bòòò va de felegò.

⁵⁰ Ni òa dòn anzanuiti sopele jòuna, ni òa anza òiligaa zegena mònò, nu laade é va òe lózu de yòòzu, kèe dama, GALA ka é òèezu de yòòzu ga zeelei.»

⁵¹ Laban òfeni Zakòbe ma: «Wèe kòtu zìfìgi va ta kòtu òaalògai, niiti gè ti lògai de yòòzu.

⁵² Kòtu zìfìgi nii ta kòtu òaalògai nii ta ga zeeleiti, ga eyesu pè gè la búdeà ti maazu, gè va li è vò pelei, gè va faa jòu òe ga òe, ta eyesu pè è la búdeà ti maazu, è va va pò pelei, è va faa jòu òe ga ze.

⁵³ Abalaame ta Naòòl ta-GALAGI, ti-òèe ná-GALAGI òe ga tukpòòfaaleve nui de yòòzu.» Zakòbe òonani GALAGI naa ma, nii Izaake òfeni luazu ba.

⁵⁴ Naa volu Zakòbe zalaòai òulani gizei ma, é kèeòeaiti toli ga ti daamii wo. Ti laamiini, ti jì gizei ma.

32

¹ Laban wuzegeni ga sobuzobui, é ná-dounlòinti ta ná-doun anzanuiti nèèè, é tuya loo ti ve. Naa volu é òale ma, é li zeizuve.

* **31:47** Alame wooi zu, Yegaal-Safaduta voluve òa ga «zeele woo òtu zìfìgi,» eòeòe è la ga Galeede Èbulu wooi zu. † **31:49** **Misepa:** daaseigi ti maaòuòaa va ta «gwelema wosuve.»

*Zakɔbe ɣevele beɛe vai ga
ti ɣomi ta Ezawu*

² Zakɔbe vileni pelei zu, é da li. GALA ná-geezuɣeelaiti ti vaani, ti daaɣomi.

³ Zakɔbe ti ɣaai ma, é ɣeni ma: «GALA ná-kɔɔlaɣai ɣa!» E naama adave laasei pɛeni ga Maɣanayime (nii poluve ga «kɔɔlaɣa felegɔ»).

⁴ Zakɔbe keelaiti teveni luɣɔ die Ezawu ma, Seyiil yooi zu, Edɔme ɣovii zu.

⁵ E devei nii veeni ti ya, é ɣe ti ma: «Wele nii ɣa wa bo màliɣii Ezawu ma: «Pele ɣa da-wotiɣe nui Zakɔbe bɔɛzu la: Gè zeini Laɣan ɔɔ be, zèɣe ná eyesu niizu zeeli.

⁶ Nikeiti ta zèa, ta soovalegiti, ta baalagiti, ta botiɣe zunuiti, ta botiɣe anzanuiti. Gè keelaiti tevege ga ti naama wooi laazeeli è ma, màliɣii, naa ɣa a ke gè zaalai zɔɔ è ɣaazu.»

⁷ Keelaiti ti ɣaleni ma Zakɔbe ɔɔ be, ti ɣe ma: «Gi liive è-liè Ezawu ɔɔ be, ta vaazu è laaɣomisu, ta zunu unnaanigɔ (400).»

⁸ Zakɔbe wola luani, zii da zoolɛ. Nuiti ti ɣeni polu, é naati balini su ga seizu felegɔ, é veɛ baalagiti ba, ta nikeiti, ta nɔmeiti.

⁹ E ɣeni ma: «Ni Ezawu a vaana, é seizu ɣilagi zo, zɔi é yesu ná, naa ɣa zoo é vela.»

¹⁰ Naa volumna Zakɔbe maanɛɛni woni, é ɣe ma: «Kèɛ Abalaame ná-GALAGI, ta kèɛ Izaake ná-GALAGI, Gɔɔɣɔ GALAGI, ɣei è ɣeni ma: «Galena ma da-yooi zu, da-veleyeɣei wu, na faa vagɔ ɣevele beɛɛzu è ve.»

¹¹ Gè la kulani su, gè va nuɔɔɣɔlai kpein sɔɔɔ, ta woɔɣɣiladai kpein nii è kea nɔun tetema, nèi gè ga da-wotiɣe nui, mazɔɔ kèai ma Zuluden tei

kpudezu, nà-tukpɔi nɔ ɔa é ɔeni zèa, keke niizu, nà niina nuɔuse vebe zeizu felegɔ unda.

12 Nà è maanɛɛɛzu, kizo, è kùla diɛ Ezawu ya. Mazɔɔ nà luazu ga é mina va, é va pàa, gá doun deeti ta dointi.

13 Da ma, è ɔeni mà: «Nà faa vago ɔevele betezu è ve, gè è-mavofodai ɔe eɔe kpolodei ɔoba naɔaegi, é wola mɔin su, nu la zooga é va gaalu.» »

14 Naama adave tɔna ka Zakɔbe niini ná. Nii é vaani la ga kɔligi, é naa ta zegeni ba ga bɔɔ maazoloogi, é teve diɛ Ezawu vɔ:

15 boli zaa unfelegɔ (200) ta boli zine vuufelegɔ (20), baala saa unfelegɔ (200) ta baala sine wola vuufelegɔ (20),

16 nɔme zaa vuusavago (30), é vee ti-yivoiti ba, ti ɔeni niimii bɔlezu, nike zaa vuunaanigo (30) ta nike zine puugo (10), soovale saa vuufelegɔ (30) ta soovale sine puugo (10).

17 E ti ɔalivaani ná-botigɛ nuiti ma, togani bulugi yeɔgaagwea ɔeni de su kpekpe. E ɔeni ná-botigɛ nuiti ma: «À leve tùɔ, wo zɔɔzu ɔe togani bulugi ɔilagilagi va.»

18 E niima levei veeni ma mɔungi ya, ga: «Siegi zu diɛ Ezawu wo laaɔomisu da, é wo ɔaazaɔa ga: «Da ga be ná-nu? Mini ɔa è liizu ná?» A ɔena ma: «Be nɔnɔ ɔa ga togani bulugi, nii è è ɔakala?»

19 da goɔaavote ga: «Da-wotigɛ nui Zakɔbe nɔnɔi ve, é tevege mɔliɔii Ezawu ma ga sabai. Wele tɔ bɔɔgoi va, é vaazu gi volu velei.» »

20 Naama leve ɔilagi nɔ ɔa é feeni felesiei ya, ta savasiei, ta naati kpein niiti ti vileni togani bulugiti polu, é ɔe ti ma: «Dele ɔana wa bɔe la Ezawu vɔ, siegi

zu wa gomina da.

²¹ Wa gɛɛzu ma balaa: ‹Wɛɛ, da-wotigɛ nui Zakɔbe va, é vaazu gi volu ɔɛlei.› » Mazɔlɔ é ɣeni gɛɛzu ma: «Nà ziileizu ga bɔɣɔ maazoloo ganii, nii é liizu tũɣɔ, naa volu nà gaazuve ɔete niina, tanisu toɣa yeezei bù ga pagɔ.»

²² Bɔɣɔ maazoloo ganiiti ti liini tuɣɔ ɔɛlei, tɔ bɔɣɔi niini kotai wu naama bidii.

²³ E wuzegeni naama bidii nɔ, é li ga anza felegɔiti, ta botigɛ anzanu felegɔiti, ta ná-doun puugɔ maazu ɣilagiti (11), é buɔɛ zie wolai Yaɔke maalevesuve.

²⁴ E ti zegeni, é ti buɔɛ zie wolai maazu, nii kpein é ɣeni ga nɔnɔ, é naa pɛ kpudeni.

Zakɔbe ná-ɲɛpi ɣɔɔ vai

²⁵ Zakɔbe ɣila ko yɛni ná. Ti kɔɔni naazu ta zunui ta, eyɛsu geelaalao.

²⁶ Zunui kaai ma ga é la ziezɔ Zakɔbe wu, é doɣani kpala ɣaei losuve kpoɣi ɣaei va. Kpala ɣaei zieni su kpoɣi ɣaei losuve, siɛgi zu ti ɣeni ɲɛpii ɣɔɔzu la.

²⁷ Zunui ɣeni Zakɔbe ma: «Bena bà, gè li, mazɔlɔ woza ɣana ɣala.» Zakɔbe googaaɔoteni, é ɣɛ ma: «Gè la besu è va pɛ, è va li, ni è la tuya looni bè.»

²⁸ Zunui ɣeni ma: «È-laaseigi ɣa ga lee?» E googaaɔoteni, é ɣɛ ma: «Zakɔbe.»

²⁹ Zunui ɣeni ma mɔnɔ: «È-laaseigi la mɔ ga Zakɔbe, keɛ toɣa na ga Izelayeɛ,* mazɔlɔ è ɲɛpii ɣɔɔ GALA daalɔɣɔma, ta nuiti, è pile sɔlɔɔga.»

* **32:29 Izelayeɛ:** daaseigi nii ti maaɔuɣaai va ta «toɣa ɲɛpii ɣɔɔzu GALA daalɔɣɔma.»

³⁰ Zakɔbe gaazaɗani, é ɗe ma: «Nà è maanenɛzu, è-laaseigi le ga ze.» E gooɗaavoteni ga: «Leeni vaa zu è dàaseigi maagaazaɗabosu?» E tuya looni be náve no.

³¹ Zakɔbe naama adave laasei peeni ga Penuwele,† mazɔɔ é ɗeni ma: «Gè GALA kaave ga ɗaazuni ta ɗaazu, zènvui ɗizo.»

³² Foloi leeni niina, siegi zu é ɗeni levesu la Penuwele va. Zakɔbe ɗeni lekpuzu, é da yei balai ma fifi.

³³ Naa ɗa é ba, zaagaza, Izelayele nuiti ti la da ga sua ɗatai mia, nii é kpalai zu, é leezu kpoɗi ɗaei lodazuve, mazɔɔ Zakɔbe loɗani ɗatai va, é kpala ɗaei lodazuve.

33

Zakɔbe ta diɛ Ezawu ti yɔɗɔzubeɛ vai

¹ Zakɔbe ɗaazuwuzegeni, é wɛɛ, é Ezawu ɗa, é da va, zunu unnaanigo (400) polu. E dointi gaagweeni Leani zɔɗɔzu ta Lasele ta botiɗe anzanu felegɔiti.

² E botiɗe anzanuiti ta ti-lointi toni velevave ti untuɗɔ, naa volu Lea ta ná-dointi, gaabelasu ɗe ga Lasele ta Zozefe.

³ Tɔ boɗɔi leveni ti luɗɔ velei, é nɔkɔni zooi ma ná zeizu ɗe lofela, eyesu é zeeli diɛ Ezawu ɗobave.

⁴ Ezawu biɛni, é daagomi, é velevele ga kɔgi, é nɛɛɛ. Ti felegɔ ti tɔzeini ga wɔɔa.

⁵ Naa volu, Ezawu ɗaazuwuzegeni, é anzanuiti ka ta dointi, é ɗe ma: «Beni kanu ti è yeema loni munu?» Zakɔbe gooɗaavoteni, é ɗe ma: «Dointi

† **32:31 Penuwele:** daaseigi nii ti maabuɗaai va ta «GALA gaazuve.»

kana, niiti GALA ge ti veai ná-zaalai zu dá-wotigé nui ya.»

⁶ Botigé anzanuiti ti maabuḡani, tiya-o, ti-lointiyo, ti nəkə.

⁷ Lea ta ná-dointi ti maabuḡani balaa, ti nəkə. Naa volu Zozefe ta Laséle ti maabuḡani, ti nəkə.

⁸ Ezawu ḡeni ma: «Leeni ḡa è kεεzu ga nuuma vεbεiti, gi ḡomigai ga tiye?» Zakəbe gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Gè è zabavε, naa ḡa a kε, gè zaalai zəɔɔ m̀l̀ig̀ii è ḡaazu.»

⁹ Ezawu ḡe ma: «Anii vooovavε zèa, kèeloun, d̀ǹoi kpein makε.»

¹⁰ Zakəbe gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Ba-o, nà è maanεεnezuz, ni gè zaalai zəɔɔgε è ḡaazu, nà-soloo ganii zo. Mazəɔɔ gwèlevε è-ḡaazuve va, egεvelei nu a wεle la GALA gaazuve va, tama è yeezeivε bù ga pagə.

¹¹ Deḡemu, nà-soloo ganii zo, nii feai è vε, təzei GALA ge zaalaiti daavege bè, gè la valani ani nəpε ma.» E ḡilini Ezawu ma, eyεsu naa yeezei bu.

¹² Ezawu ḡe ma: «Ade liina, ade vilena pelei zu. Nà liizu è luḡə.»

¹³ Zakəbe gooḡaavoteni, é ḡe ma: «M̀l̀ig̀ii kwεε ga doungoiti ta-vai baavε, ta togani yivoiti ti niimii bəlezu. Ni nu a bəina ti la, folo ḡila su ga ti zie vai, togani bulugi kpein undaa ḡa vili.

¹⁴ M̀l̀ig̀ii lo vεlela ǹun tuḡə, nèi gè ga ná-botigé nui. Ǹun nà, nà vilεsu ti volu, gi dá li vaa, é zoloo togani bulugi ná-siεi ma, nii é kəkala, ta é zoloo doungoiti ta-ziei ma, eyεsu gè zeeli m̀l̀ig̀ii və bε Seyiil.»

¹⁵ Ezawu ḡe ma: «Nà pə təun gè nà-nubuseiti gilazuve yε è va.» Zakəbe gooḡaavoteni, é ḡe ma:

«Lee vaa zu naa a ɣe? Gè zaalai zɔɔɔ nɔ m̀aligii ɣaazu!»

¹⁶ Naama volo ná nɔ, Ezawu ɣaleni ma ga Seyiil vele.

¹⁷ Kεεε Zakɔbe liini Sukɔte, é pelei loni bɔɣɔ ve, é kotaiti to ná-togani bulugiti be. Naa ɣa é ba, adave ná laasei peai la ga Sukɔte (nii poluve ga «kotaiti»).

¹⁸ Zakɔbe zeɣeai ma Padan-Alame, é zeelini ga pagɔ Sikeme taazuve, Kanaan yooi zu. E zeini taa loave.

¹⁹ Uε é ná-seɣe ɣotai loni ná, é naama you buɣai ɣeyani Sikeme keeɣe ɢamɔɔl ná-doun zunuiti ma, ga wali ɣae ungila (100).

²⁰ Miná ɣa é zalaɣa ɣulazuve beteni ná, nii é daasei peeni ga Ele-Elɔɣee-Izelayele (nii poluve ga «GALA ka ga Izelayele ná-GALAGI»).

34

*Kpɔe wola leve vai,
é lo Dina va*

¹ Yeeta, Lea ná-doun anzanui Dina, nii é sɔɔɔni Zakɔbe va, naa ɣa é ɣulani zooi zu anzanu lointi peɣe fai ma.

² Zou ɣundigii Geeve nui ɢamɔɔl ná-doun zunui Sikeme kaani, é vala ba, é ma bea zeɣe.

³ E ɣilini Zakɔbe ná-doun anzanui Dina va ga zii pe. Anzalopoi neeni be, é bɔeni naa vɔ ga é kigi lati.

⁴ Sikeme ɣeni keeɣe ɢamɔɔl ma: «Anzalopoi nii ɣaizie bè ga anza.»

⁵ Zakɔbe menigai ma ga é baagɣulave ná-doun anzanui Dina ma, tei ná-doun zunuiti ti ɣeni dɔɔɔi zu ga ná-togani bulugi, é maagɣeni kpɔ, eyesu ti va.

⁶ Sikeme keeɣe ɢamɔɔl liini, é bɔe Zakɔbe vɔ.

7 Naa laa yɔɔzɔ, Zakɔbe ná-doun zunuiti ti vaani, ti zeɣe dɔbɔi zu. Ti menigai ma, ti yiiɣaawanani, ti yiiɣula, tɔzei Sikeme kɔzɔba vai ɣɛni Izelayele nuiti saama, daa vai zu ga Zakɔbe ná-doun anzanui, nii maa la neeni ga é va ɣe.

8 Ɔamɔɔl bɔeni ti vɔ, é ɣe ti ma: «Wo-loun anzanui wola neevɛ doun zunui Sikeme vɛ, ná wo maaneenezu ga wo fe be niina ga anza.

9 A ɣili gi va vulu vai zu, wo ɗa wo-loun anzanuiti fe gi vɛ, wo ɗa ɣɔnɔiti seɣe.

10 Wa zeɣi gi zaama, zɔoi laa ɣa lao wo luɣɔ ga wo zeɣi ná, wo wa-wotii ɣe su, wo ná tanigaa ɣeya bɔɣɔ vɛ.»

11 Sikeme ɣeni anzanu lounɣoi keeɣe ta dieni ma: «À niima vaaɔɔɣɔi ɣe bɛ, ná naa ve wo ya, nii wa bona ga ɣe fe.

12 A kàkala la ga vulu anii, nii bɔɔɔbai, ta faaɔɔɣɔ ani mɔinmɔin, ná naa ve, nii wa bo mà, keɛ à va bu ga anzalopoi ɣe ga ànza.»

13 Zakɔbe ná-doun zunuiti ti Sikeme ta keeɣe Ɔamɔɔl woɔɣaavoteni ga kelegele, tɔzei é ɔaaɣulani ti-vaazeelai Dina ma.

14 Ti ɣeni ti ma: «Faa ɣana, nii gi la zooga gi va ke, ga gi gi-vaazeelai ve zunu vɛ, nii é la latini pelevolu, mazɔɔ toɣa ɣe ga ɔaaɣulama vaa gi vɛ.

15 Ɔá va niima vai wu, keɛ keni wa ɣena ga gi ɣevele, ga wo zaama zunuiti kpein ti lati pelevolu.

16 Naazu, ɣá gi-loun anzanuiti fe wo ya, gi wo-loun anzanuiti seɣe vɛ, ɣá zeɣi wo zaama, ade ɣe ga nuɔuse ɣila.

17 Keɛ ni wo la vaani tatipelevolu vai wu, gi bogai, ɣá gi-vaazeelai zeɣe, gi li.»

18 Γamool ta Sikeme ti yeezeini naama wooiti bu, ti boni.

19 Zunu loungoi la gfeni sufoozani, ε naama vai gε, nii ti boni, mazoloo ε gfeni Zakobe nά-doun anzanui vo. Tofa ti gfeni woilosu goo ma gola keεgε vεlei wu.

20 Gamool ta nά-doun zunui Sikeme ti liini taa zigidaυe, ti boε gani ta-laazu nuiti po,

21 ti gε ma: «Nui niiti ta ga ziilei bea ade letegi, de va bu, ti zeι zooli zu, ti da sugani gfaizie, wεle zooli zuwoolυe ta-vaa zu, naati kpein no. Da ti-loun anzanuiti sei, de donoti fe ti ya.

22 Kele zunui naati ti la vaa bu, ti va zeι ade zaama, de va gε ga nubuse gila, kenι ade zaama zunui kpein ge lati pelevolu, egεvelei tiya bofoi ti la, ti latigai da pelevolu.

23 Ta-logani bulugiti, ti-yeafoiligiti ta ta-loganiiti kpein ti la gεa ga dono baa? Ade yeezei no ta-leveli wu, nii a ke ti ye ade va.»

24 Niiti kpein ti gfeni taa zigidaυe, ti Γamool ta nά-doun zunui Sikeme wooi meni, ti yeezeini ti-wooi wu. Taazuυe zunuiti kpein ti latini pelevolu.

25 Foloji zavasiei ma, siegi zu ti gfeni tabai zu la, Zakobe nά-doun zunu felegoti Simiyon ta Leevi, Dina dieiti, ti ta-wofa zokpoti sefeni, ti loo taai zu, υe ziileigi gfeni nά, ti zunuiti kpein paa.

26 Ti Γamool ta Sikemeni balaa paani ga bofa zokpoi, ti le, ti Dina gula Sikeme nά-pelei wu, ti gula nά va.

27 Zakobe nά-doun zunui zoti ti vaani, ti nu voomaiti zeafoiligiti sege, ti taazuυe zoolaiti sege, toozei ti baafulani ti-vaazeelai ma.

28 Ti togani goiti ta ma wolaiti sefeni, ε υεε

soovalegiti ba, nii kpein nɔ é ɣeni taazuve, ta baɔafaiti su.

²⁹ Ti liini ga ta-naavoloiti kpein, ta ti-lointi, ta ti-anzaiti, ta nii kpein é ɣeni pɛɛiti bu, ti naati kpein seɣeni.

³⁰ Zakɔbe ɣeni naazu Simiyɔn ta Leevi ma: «Wa kpɔɔɔzu, wo màayoseɣe zooi zu nuɔuseiti be, niiti ti ga Kanaan nuiti, ta Feeleeze nuiti. Nuɔuse go nɔ ɣa é zèa, ta vaazu ɣaalɛɛzu ba dàalɔɣɔma, ti kɔɔi veɛ bà, ti kòɔɣolo, nà-o, nà-pɛɛyeɣei-yo.»

³¹ Ti gooɣaavoteni, ti ɣe ma: «Lee vaa zu gá gi-vaazeelai ye ná, ti so eɣe koloɣolo anzanu?»

35

Zakɔbe zɛɣe vai Sikɛme,

é ɛ Beetele

¹ GALA ge ɣeni Zakɔbe ma: «Wuzɛɣe, é ɛ Beetele, è zei ná. Da zalaɣa ɣulazuve ta beɛ ná GALAGI ve, nii é ɣulani è ve keɛma, siɛgi zu è ɣeni velazu la è-liɛ Ezawu va.»

² Zakɔbe ɣeni ná-pɛɛyeɣe wu nuiti ma, ta niiti kpein ti ɣeni ba: «À kɔɔɣɔ ganigiti kula bɔɣɔ zaama, wo bɔɣɔ jade, wo wa-zɛɣeiti maavalibo.

³ Ada wuzɛɣezu, ade ɛ Beetele. Nà zalaɣa ɣulazuve beɛɛzu GALA be náve, nii é gooɣaavoteni, siɛgi zu gè ɣeni la kpapai zu, é ɣeni bà nà-siɛi zu, kèai ma pelei zu, gè da li.»

⁴ Ti kɔɔɣɔ ganigiti kpein feeni Zakɔbe ya, niiti ti ɣeni ti ya, ta goizu anigiti ti ɣeni ti woizu. Zakɔbe zɛɣei wɔɔni, é ti vu su, é pɔɔi vu ti ma sene gului wu, Sikɛme ɣobave.

⁵ Naa voluma, ti zɛɣeni ná, ti li. GALA ge du-aluagi ɔɔni ná maagoolii zu laaiti nuɔuseiti su,

nu nɔpɛ ge la mɔ ɣeni Zakɔbe nά-doun zunuiti saɣalaboni.

⁶ Zakɔbe zeelini Luze, taai nii é Kanaan yooi zu, naa ɣa é ga Beetele, ta nά-siepoluiti kpein.

⁷ E zalaɣa ɣulazuve βeteni ná, é naama adave laasei pɛeni ga Ele-Beetele (nii poluve ga «Beetele ɢALAGI»), mazɔɔ miná ɣa GALA ge ɣulani be ná kelema, siegi zu é ɣeni velazu la die Ezawu va.

⁸ Deeβola, anzanui nii é ɣeni ga Eleβeka zo nui, naa zaani. Ti maagfuluni Beetele, sene gului wu. Ti ná laasei pɛeni ga: «Gɔɔ wo sene gului.»

⁹ GALA ge ɣulani mɔnɔ kelema Zakɔbe ve, siegi zu é vaani la, é zege Padan-Alame, é tuya loo be.

¹⁰ GALA ge ɣeni ma: «È-laaseigi ɣa ga Zakɔbe, keke è la mɔ loli ga Zakɔbe laaseigi, è-laaseigi ɣa ɣe ga Izelayele.» E daasei pɛeni ga Izelayele.

¹¹ GALA ge ɣeni ma: «Nà ga GALA Zebɛi-Pɛ-Maliɣii. Buɣu, è ɣaawɔɔɔ, ziiti ta zii mɔinmɔin ka ɣula è zu, masagaa ta ɣula è ɣoozu.

¹² Zooi naa gè feeni Aβalaame ve ta Izaake, nà naa veezu è ve, wa è-mavofodai.»

¹³ Naa volu GALA ge wuzɛɣeni, é zege koba, naama adave ve é ɣeni βɔɛzu pɔ ná.

¹⁴ Zakɔbe kɔtui ɣaalɔni, ve GALA ge βɔɛni pɔ ná, é puya zalaɣai vuuni maazu, ta é gulɔi vu ma.

¹⁵ Zakɔbe naama adave laasei pɛeni ga Beetele, ve GALA ge βɔɛni pɔ ná.

*Benzamen zɔɔ fai
ta Lasele zaa vai*

¹⁶ Zakɔbe ta nά-nuiti ti zeɣeni Beetele. Aisa ti va zeeli Efelata, ti lago maagfoozaa ɣeni de de ná va, eyɛsu Lasele ɗa doin zɔɔɔ. Nά-doun zɔɔɔ fai βaani.

17 Doun zɔbɔ koozuwanai ma ziegi zu, maavie bo anzanui ɣeni ma: «Mina lua, ɛ doun zunu zɔbɔga mɔnɔ.»

18 Kεε zii loozuve, ɛ va za, ɛ daasei pɛeni ga Bεne-Wɔni (nii poluve ga «màanɔɔ loun zunui»), kεε kεεɣe daasei pɛeni ga Benzamɛn (nii poluve ga «zeezazu loun zunui»).

19 Lasεle zaani, ti maagulu Efelata pelei zu, naa ɣa ɛ ga Bεteleyeme.

20 Zakɔbe kɔtu zigigi loni ná-kabai ma ga ɣizesui. Zaaɣaza ta ɣεεzu ma, «Lasεle ná-kabama ɣizesu ɣɔtɔi.»

21 Izelayεle wuzεɣeni, ɛ li, ɛ ná-seɣe ɣɔtai lo Migedale-Edεel volu velei.

22 Siegi zu Izelayεle ɣeni zeini la naama yooi zu, Luβen liini, ɛ la ga Bileɣa, kεεɣe anza ɣiligi nii ɛ la ɣeni vuluni ga zɔi ɣεvele. Izelayεle ma wooi mɛnini.

Zakɔbe ná-doun zunuiti tieɣɔi ɣeni ga puugo maazu fele (12).

23 Lea ná-doun zunuiti ti ɣeni ga: Luβen, Zakɔbe ná-doun zunu mɔungi, ta Simiyɔn, Leevi, Zuda, Isakaal, ta Zabulɔn.

24 Lasεle ná-doun zunuiti ti ɣeni ga: Zozεfe ta Benzamɛn.

25 Lasεle ná-botiqe anzanui Bileɣa ná-doun zunuiti ti ɣeni ga: Dan ta Nεfetali.

26 Lea ná-botiqe anzanui Zilepa ná-doun zunuiti ti ɣeni ga: Gade ta Aσεel. Zakɔbe ná-doun zunuiti kana, ɛ ti zɔbɔni Padan-Alame.

Izaake zaa vai

27 Zakɔbe ɣaleni ma, ɛ va kεεɣe Izaake vɔ be, Mamelee, nii ɛ ga Kiliyate-Aaleβa, daasei peai ga

Geebelɔn, ve Abalaameni ta Izaake ti seikɔɟɔmai ɟeni ná.

²⁸ Izaake zii ma voloi kpein ge ɟeni ga kona ungila kona vuulsava (180).

²⁹ Naa volu zii looni, é za, é li memewolani pɔ ti zaai. E vɔɔzaɟani, sii zuɟooza. Ná-doun zunui Ezawuni ta Zakɔbe ɟa ti maɟuluni.

36

Ezawu mavofodai (1 Dɔɔ Sevei 1:34-37)

¹ Ezawu nii é ga Edɔme mavofodai ɟa.

² Ezawu anzanu savagɔ zɛɟeni, é sei, Kanaan anzanu lointi saama: Ada, Elon ɔ́ete nui ná-doun anzanui, Wɔɟɔlibama, Ana ná-doun anzanui, Sibeyon Geeve nui ná-dounloin,

³ Basemate, Isemayele ná-doun anzanui, Nebayɔte baazeelai.

⁴ Ada Elifaze zɔɔɔni Ezawu ve, Basemate Leyuwele zɔɔɔ be.

⁵ Wɔɟɔlibama Yeyuse zɔɔɔ, ta Yalame, ta Kɔla. Ezawu ná-doun zunuiti kana, é ti zɔɔɔni Kanaan yooi zu.

⁶ Ezawu anzaiti seɟeni, ta ná-doun zunuiti, ta ná-doun anzanuiti, ta ná-pele wu nuiti kpein, ta ná-togani bulugiti, ta ná-toganii kpein, naavoloi kpein é sɔɔɔni Kanaan yooi zu, é li, é zeɪ zou ɟili su, é maɟooza deɟei Zakɔbe va.

⁷ Tɔɔzeɪ naavoloi wola ɟaawɔɔɔni, ti la bena zoo zeizu vɔɔma ada ɟila, ta zooi zu, ve ti seikɔɟɔmai ɟeni ná, naa la mɔ bena kula ɟe ti va, tɔɔzeɪ ta-logani bulugiti faa va.

⁸ Zekana Ezawu zeini la Seyiil gize yooi zu. Ezawu ga é ga Edome.

⁹ Ezawu mavofodai ná-fai gaa: Edome nuiti timemewolai, é gëni Seyiil gize yooi zu.

¹⁰ Ezawu ná-doun zunuiti ti gëni ga: Elifaze, Ezawu anzai Ada ná-doun zunui, Leyuwele, Ezawu anzai Basemate ná-doun zunui.

¹¹ Elifaze ná-doun zunuiti ti gëni ga: Teeman, Womaal, Sefo, Gayetame, ta Kenaze.

¹² Ezawu ná-doun zunui Elifaze anza giligigi gëni ga Timena, nii é la gëni vuluni ga zoi gëvele, naa doun zunui zolbani be ga Amaleke. Ezawu anzai Ada ná-dounlointi kana.

¹³ Leyuwele ná-doun zunuiti ti gëni ga: Nagate, Zeela, Sama, ta Miza. Ezawu anzai Basemate ná-dounlointi kana.

¹⁴ Ezawu anzai Wogolibama, é ga Ana ná-doun anzanui, Sibeyon ná-dounloin, naa ga é Yeyuse zolbani be, ta Yalame, ta Kola.

¹⁵ Bolodama gundiğiiti kaa, ti gulanani Ezawu ná-doun zunuiti saama. Ezawu ná-doun moungi Elifaze, ná-doun zunuiti ti gëni ga: kundiği Teeman, kundiği Womaal, kundiği Sefo, kundiği Kenaze,

¹⁶ kundiği Kola, kundiği Gayetame, ta kundiği Amaleke. Elifaze nono ma wolodama gundiğiiti kana Edome yooi zu. Ada ná-dounlointi kana.

¹⁷ Ezawu ná-doun zunui Leyuwele ná-doun zunuiti ti gëni ga: kundiği Nagate, kundiği Zeela, kundiği Sama ta kundiği Miza. Leyuwele nono ma wolodama gundiğiiti kana Edome yooi zu. Ezawu anzai Basemate ná-dounlointi kana.

¹⁸ Ezawu anzai Wogolibama ná-doun zunuiti ti gëni ga: kundiği Yeyuse, kundiği Yalame, ta

kundiŋii Kɔla. Ana ná-doun anzanui Wɔŋɔlibama, Ezawu anzai nɔnɔ ma wolodama ɣundiŋiiti kana.

¹⁹ Ezawu nii é ga Edɔme ná-doun zunuiti kana, ta ma wolodama ɣundiŋiiti.

Gɔɔl nui Seyiil mavofodaiti
(1 Dɔɔl Sevei 1:38-42)

²⁰ Gɔɔl nui Seyiil mavofodaiti kaa, ti ɣeni ga sei nu mɔungiti zoi zu: Lɔtan, Sɔbale, Sibeyon, Ana,

²¹ Dison, Eseel, ta Disan. Naati ka ti ga Gɔɔl nuiti ta-wolodama ɣundiŋiiti, Seyiil ná-doun zunuiti, Edɔme yooi zu.

²² Lɔtan mavofodaiti ti ɣeni ga: Gɔli ta Geemame. Lɔtan baazeelai laaseigi ɣeni ga: Timena.

²³ Sɔbale mavofodaiti ti ɣeni ga: Alevan, Manaɣate, Ebale, Sefo ta Wɔname.

²⁴ Sibeyon ná-doun zunuiti ti ɣeni ga: Aya ta Ana. Ana tɛi ka é zieuŋi ɣaani tevebai zu, nii kpadiiai, siegi zu é ɣeni daamianigi veezu la keeɣe ná-soovalegiti zea, é da ti make.

²⁵ Ana ná-dointi ti ɣeni ga: ná-doun zunui Dison ta ná-doun anzanui Wɔŋɔlibama.

²⁶ Dison ná-doun zunuiti ti ɣeni ga: Gɛmedan, Eseban, Yitelan ta Kelan.

²⁷ Eseel ná-doun zunuiti ti ɣeni ga: Bileɣan, Zaa-van ta Akan.

²⁸ Dison ná-doun zunuiti ti ɣeni ga: Use ta Alan.

²⁹ Gɔɔl nuiti ta-wolodama ɣundiŋiiti ti ɣeni ga: kundiŋii Lɔtan, kundiŋii Sɔbale, kundiŋii Sibeyon, kundiŋii Ana,

³⁰ kundiŋii Dison, kundiŋii Eseel ta kundiŋii Disan. Tiya ɣa ti ɣeni ga Gɔɔl nuiti ta-wolodama ɣundiŋiiti Seyiil yooi zu.

Edome masagiti
(1 Dolo Sevei 1:43-54)

³¹ Masagiti daaseigiti kaa, niiti ti masadai gɛɛni Edome yooi unda, aisa masa ge va zeɪ Izelayele unda.

³² Beyool ná-doun zunui Beela masadai gɛɛni Edome unda, ná-taai laaseigi gɛni ga Dinaɓa.

³³ Beela zaai ma, Bɔsela nui Zeela ná-doun zunui Yɔɓaɓe masadai gɛɛni potogi zu.

³⁴ Yɔɓaɓe zaai ma, Teeman nuiti ta-you zu nui Gʊsame masadai gɛɛni potogi zu.

³⁵ Gʊsame zaai ma, Bedade ná-doun zunui Gʊdade masadai gɛɛni potogi zu. Tɔun ka é vɔnini Madiyan nuiti ma Moaɓe yooi zu. Ná-taai laaseigi gɛni ga Avite.

³⁶ Gʊdade zaai ma, Maseleeka nui Samela masadai gɛɛni potogi zu.

³⁷ Samela zaai ma, Sayile masadai gɛɛni potogi zu. E gɛni ga Leɓɔɔte taa wolai zunu, zie wolai laave.

³⁸ Sayile zaai ma, Akeɔɔl ná-doun zunui Baale-Gʊnan masadai gɛɛni potogi zu.

³⁹ Akeɔɔl ná-doun zunui Baale-Gʊnan zaai ma, Gʊdaal masadai gɛɛni potogi zu. Ná-taai laaseigi gɛni ga Pau. Anzai laaseigi gɛni ga Meɓetaɓeyele, Mateleede ná-doun anzanui, é ga Meezaɓaɓe ná-dounloin.

⁴⁰ Ezawu ná-bolodama gʊndiɓiiti daaseigiti kaa, eɓvelei ti-zeizuɓeti ti la, ta eɓvelei ti-laaseigiti ti la: Timena, Aleva, Yeteete,

⁴¹ Wɔɓɔliɓama, Ela, Pinon,

⁴² Kenaze, Teeman, Miɓesaal,

⁴³ Magediyele, ta lilame. Edome gundiḡiiti kana, eḡvelei ti-zeizuveti ti la, zooi zu nii ti səlɔni. Ezawu ḡa é ga Edome memewolai.

ZOZEFÉ NA-FAI

37

(37:1--50:26)

Zozefe ná-segiti

¹ Zakɔbe zeini Kanaan yooi zu, ve keeḡe seikɔḡmai ḡeni ná.

² Zakɔbe ná-peleyeḡei ná-fai vete. Zozefe kona puugɔ maazu lofela (17) ḡulaai ma, ti ḡeni togani bulugi makesu ta dieni keeḡe anzai Bileḡa ná-doun zunuiti ta Zilepa ná-doun zunuiti. Zozefe ḡeni ti maalɔzu, é da ti zie vele nɔiti bo ti-ḡee ma.

³ Zozefe neeni Izelayele ve, é leve zɔɔma lointi ba, mazɔɔ é naa zɔɔni pɔɔzaḡa siegi zu. E seḡe vɔne papa feeni be.

⁴ Dieni ti kaani ga neevete ti-ḡee ve, é leve ti kpein ba. Ti wɔinzeḡeni, ti la ḡeni zoosu ti va bɔe pɔ ga neenegi.

⁵ Zozefe segi ta woni, é da li, é sugula dieni ma, naati ti wɔinzeḡeni mɔnɔ volu.

⁶ E ḡeni ti ma: «À woilo segi naa ma, nii gè bogai!

⁷ Gè ade ḡaani, de da moloji ḡili ba kpalagave. Nàmolo ḡilii wuzegeni, é lo, wɔnɔ ma molo ḡiliiti ti ḡoolini ma, ti da nɔkɔ bu.»

⁸ Dieni ti ḡeni ma: «Da kaazu ga da ḡeezu ga masagi, è zeigi unda, è da gi leve?» Ti wɔinzeḡeni mɔnɔ sese, ná-segiti ta daawooiti maavele ma.

⁹ E segi taḡili boni mɔnɔ, nii é sugulani dieni ma. E ḡeni ti ma: «Gè segi ta woge mɔnɔ. Gè foloi ḡaani,

ta alugi, ta somideḡa puugō maazu ḡilagiti (11), ti vaani, ti nōkō bù kākalaue.»

¹⁰ E suḡfulani keeḡe ta dieni ma, naa zeli lo ma, é ḡe ma: «Segi naa voluve ḡa ga lee, nii è bogai? Da kaazu ga nà-o, è-lee-o, gá è-lieni, gi kpein gá vaazu, gi nōkō è wu?»

¹¹ Dieni ti ḡeni toloi ḡulazu la, kee keeḡe naama vaiti makeni ḡigi zu.

Zoze fe vōdi vai

¹² Zoze fe dieni ti liini Sikeme lugiti su vele, ga ti ti-ḡee ná-togani bulugi make.

¹³ Izelayele ḡeni Zoze fe ma: «Nà pō gè è leve è-lieni pō be, ti togani bulugi makesuve Sikeme.» E gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Kèe, nà ḡaa.»

¹⁴ Izelayele ḡeni ma: «Li, è è-lieni pete, ni ti ḡedeḡe, ta ni faa nōpe ge la toganiiti ba, è ḡale ma, è va ga ti-maawoo vaḡoi pò.» E Zoze fe leveni ḡana, é zeeḡe Geebelōn nemai zu, é li Sikeme vele zōli.

¹⁵ Ti ḡomini ta zunui ta, é da dieni ḡaizie dōbōi zu. E gaazaḡani, é ḡe ma: «Leeni ḡa è gaiziezu?»

¹⁶ Zoze fe gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Nà dieni gaiziezu. Nà è maanenezu, ná le ga ze, ve dieni ti togani bulugi makesu ná.»

¹⁷ Zunui ḡeni ma: «Ti zeeve, ti li, tōzei gè menini, ti da ḡe: <Ade li Dōtan.> » Zoze fe vileni dieni kōḡō vōgi va, é da li, é ti ḡa Dōtan.

¹⁸ Ti kaai ma ḡoozama, keezu é maabuḡa ti va, ti yaavai ḡilini ma ga ti paa.

¹⁹ Ti ḡeni bōḡō ma: «Se bo nui vete, é vaazu.

²⁰ A va, ade paa, de pili zeeḡezaḡai taḡila su. Ada ḡe ma nō sua vilei ta ḡa é sogai, da pete naazu velegi ná-segiti ti vaazu ḡeezu la.»

21 Siēgi zu Luβen naa mēnini la, é Zozefe maaloboni, é gfeni pɔ, é kula ti ya. E gfeni ti ma: «Ade mina zenvui gfula zea.»

22 Luβen gfeni ti ma mɔnɔ: «À mina namai vu! A sege, wo pili zezezagfai nii zu, é tevebai zu, keke à mina yeeloo ma.» E gfeni gfisiezū ga é kizo, nii a ke gaadale ma, é li keegfe vɔ be.

23 Siēgi zu Zozefe zeelini la dieni pɔ be, ti ná-sege vɔnēgi gfulani ma.

24 Ti soni, ti sege, ti pili zezezagfai bogi zu, nii supakai gfeni de, zie nɔpe ge la gfeni su.

25 Ti zeini naa voluma, ti da daamii wo. Ti gaazuwuzegeni, ti wele, ti Isemayele nuiti ma vebēi ga, ti da va, ti zefe Galaade, ta-nɔmēiti kasogfiliai ga gulu mana maku neenēgi ma aniiti, ti gfeni liizu ga tiye Ezipete yooi zu.

26 Ná nɔ, Zuda ge keegfeleaiti ma: «Lee gfulanuma ga da sɔlɔ, da de-legei vaana, de ma namai lɔogū?»

27 Ade li, de pɔdi Isemayele nuiti ma, de mina yeevɔogū ba, mazɔlɔ de-legei ga ga de-ma namai ta!» Keegfeleaiti ti woiloni goo ma.

28 Yaagfoiti ti gfeni zezezu Madiyan, naati tevesuve, ti Zozefe mēenni, ti te, ti kula zezezagfai zu, ti pɔdini Isemayele nuiti ma ga wali gae vuufelegɔ (20), naati ti lii la Ezipete yooi zu.

29 Siēgi zu Luβen vaani la volu zezezagfai laave, Zozefe la mɔ gfeni su. E gɔba zezēiti balini ga, iɔ ge leve.

30 E galeni ma keegfeleaiti pɔ be, é ge ti ma: «Doun-goi la mɔ ná! Leeni ga nà ke?»

31 Ti Zozefe ná-segei zegeni, ti boli zinei gɔdaaleve, ti dɔ ma namai wu.

³² Ti ná-seḡe v̄nēgi leveni ti-ḡē ma, ti ḡē ma: «Wēle nii ḡa ḡi kaai! Pēte, ni è-loun zunui ná-seḡei laade.»

³³ Zakōbe kwēeni, é ḡē ma: «Dòun zunui ná-seḡei ve! Sua vilei ta soga! Zozefe valivalia ga!»

³⁴ Zakōbe ná-seḡeiti balini ga, é zaamaḡili ga saa w̄l̄ wo seḡei, é folo m̄inm̄in kēni ná-doun zunui ná-saa w̄l̄i ḡa.

³⁵ Ná-doun zunuiti ta ná-doun anzanuiti kpein ti vaani gaanēnēzu, kēle é la ḡeni yeezeini gaanēnē n̄pē bu. E ḡeni ḡēzu ti ma: «Nà yēsu w̄l̄zu, eyēsu ḡē yei d̄oun zunui v̄ bē ḡv̄ealaazu!» E ḡeni ba n̄, é da w̄l̄ ná-doun zunui zaa vai zu.

³⁶ Madiyan nuiti ti Zozefe v̄dini Ezipete yooi zu P̄otifaal ma, Falaḡn ná-kundiḡi zeidai ta, masagi makē nuiti ta-ḡundiḡi.

38

Zuda ta Tamaal ta-vai

¹ Naama ziēgi zu, Zuda zeḡeni kēēḡeleaiti ba, é li, é zei Adulame zunui ta v̄ bē, nii daaseigi ḡeni ga Giila.

² Náve Zuda Kanaan anzalopoi ta ḡaani, nii kēēḡe laaseigi ḡeni ga Sua. E seḡeni ga anza, é vile polu.

³ E kogi zeḡeni, é doun zunu z̄l̄ bē. E daasei pēni ga Eel.

⁴ E kogi zeḡeni m̄n̄, é doun zunu z̄l̄, é daasei pē ga W̄nan̄.

⁵ E doun zunui zavasiēi z̄l̄ni volu, é daasei pē ga Seela. Zuda ḡeni Keziḡe siēgi zu anzai s̄l̄ni da.

⁶ Zuda anzanui ta zeḡeni ná-doun zunu m̄ungi Eel ve, daaseigi ḡeni ga Tamaal.

7 Ɛel ɣeni ga nu ɲɔu Ɔɔɔɔɔ GALAGI ɣaazu. Ɔɔɔɔɔ GALAGI paani.

8 Zuda ɣeni naazu Wɔnan ma: «Li, è vile è-liε anzai volu, è-nimɔɔɔi ve, sei, è pɔnɔ to è-liε va.»

9 Kele Wɔnan kwεeni ga naama lointi ti la ɣεεzu ga tɔun nɔnɔ. Naa ɣa é ba, a la ɣena βeɔea die anzai ma, é ɣeni gaabelazu ga é ma ɔei vu zoi ma, nii a ke é mina mavofoda zɔlɔ die ve.

10 Nii é ɣeni keεzu, naa wola ɲɔuni Ɔɔɔɔɔ GALAGI ɣaazu, naa tɔ balaa paani.

11 Zuda ɣeni naazu ná-doun anzai Tamaal ma: «Yena ga poanzai è-ɣεε velei wu, eyεsu dɔun zunui Seela wɔlɔ.» E ɣeni bɔεzu ɣana ga Seela mina za ga dieni kevele. Tamaal liini, é zei keεɣe velei wu.

12 Suɣoozani folo mɔinmɔingaa ti leve naa ma, Sua ná-doun anzanui, é ga Zuda anzai, naa zaani. Siegi zu Zuda ná-gɔlɔ wo foloiti ti leveni da, é læni ga Timena vele ta bɔlɔi Ɔiila, Adulame nui, ná-baalagiti maaleɣa levezuve.

13 Ti ɣeni Tamaal ma: «Wεε, è-ɣεεmɔɔin ɣa læεzu Timena, ná-baalagiti maaleɣa levezuve.»

14 E ná-poanza zεɣeiti puuni, é seɣei veleveleni bɔɔɔ ma, é bɔɔɔ ɣaazumaalɔɔɔɔ, é le, é zei Enayime nu læεzuve Timena velei zu. Mazɔlɔ é pεteni ga Seela wɔlɔni niina, keke ti la ɣeni feeni naa ya ga anzai.

15 Zuda Tamaal ɣaani ga kologolo anzanui ta ve, mazɔlɔ é ɣaazuve maalɔɔɔɔni.

16 E maabugani ba pele ɣobave, é ɣe ma: «Va bu, gè la ga de.» Mazɔlɔ é la ɣeni kwεeni ga ná-doun anzai ve. Naa ɣeni ma: «Leeni ɣa da fe zèa, da vilena pɔlu?»

17 E gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Nà boli yivo ḡila teve è ma, é ḡula nà-togani bulugi zu.» Naa ḡeni ma: «Zèe ḡa bu, kèe da kpounma ve zèa, eyesu è teve.»

18 E gooḡaavoteni, é ḡe ma: «Leeni ḡa nà fe è ya ga kpounmai?» E ḡeni ma: «Nii da da yeevoze da aniiti ba, naa ve zèa, ta da-ḡalui, é veè da-lukpɔi va.» Naa volu é vileni polu, naa kogi zeḡeni.

19 E wuzegeni, é li, é ná-seḡei vu, nii é ḡaazumaalɔḡuni la, é ná-poanza zeḡeiti seḡeni.

20 Zuda boli yivoi leveni bɔɔlai Adulame nui vo ga é lii la, é kpounma aniiti kula anzanui ya. Kèe é la ḡeni anzanui ḡaani mɔnɔ.

21 E náve nuiti gaazaḡani, é ḡe ti ma: «Mini ḡa kologolo anzanui ná, nii é ḡeni losu pele ḡobave Enayime?» Ti gooḡaavoteni, ti ḡe ma: «Kologolo anzanu la de niima ada yɔḡɔzuve.»

22 E ḡaleni ma, é li, é ḡe Zuda ma: «Gè la kaani, náve nuiti ti ḡeeve mà: «Kologolo anzanu la de ná yɔḡɔzuve neḡelein.» »

23 Zuda ḡeni ma naazu: «É make naa va, nii é zea, de mina bɔḡɔ lo neḡḡulasu zu. Wele, nɔn gè boli yivoi nii levega pɔ, kèe è la kaani.»

24 Alu savagɔ ḡeḡala levegai ma, ti vaani, ti ḡe Zuda ma: «È-loun anzai Tamaal kologologi ḡea, tɔ vɔɔ kogi ḡa ma, kologologi maavele ma.» Zuda ḡe ma: «À ḡula la, é ḡala.»

25 Ti ḡeai ma ḡulazu la eteave, é nu leveni keemɔɔin ma, é bo ma ga: «Zunui nii po ge ga niima ḡoligiti, naa ḡa ná-kogi mà. Nà è maaneneze, ti vete de, be ḡa nɔnɔ ga anii, nii nu a da yeevoze da aniiti ba, ta galui, ta tukpɔi niiti?»

26 Zuda ti ḡaai ma, é ti ḡweeni, é ḡe ma: «Tɔun

sølegε, é leve nðun ba, é naa gεευε, tøzei ba ga, gè la vaani bu, é va zeì dðun zunui Seela υε.» E la mō gfeni κεeni, é va laa la.

²⁷ Ná-doun zōlō sīegi zeeliai ma, ti kaani ga yoogiti ka ti gfeni koozu.

²⁸ Doun zōlō yeegegalai zeeliai ma βε, gilagi yeei gfulani kelema. Maavie bo anzanui soni, é geze bōigi gfuli zeei va, é gε ma: «Niima geleì gfa é gfulazu mōunpa.»

²⁹ Kεε é yeei lōgfuni mōnō, bōlai gfula etea mōunpa. Maavie bo anzanui gfeni ma: «È gfulave ga zeegeabaai!» Ti daasei pεeni ga Peelese (nii poluve ga «kulazuve»).

³⁰ Naa voluma bōlai zōlōni, nii geze bōigi gfulini zeei va. Ti naa laasei pεeni ga Zeela.*

39

Zozefe gε vai Pōtifaal vō βε

¹ Ti yeini ga Zozefe Ezipete yooi zu. Ezipete nui Pōtifaal, masagi Falaḡon make nuiti ta-gundigii, naa gfa é Zozefe geyani Isemayele nuiti ma.

² Gōḡḡ GALAGI gfeni Zozefe va, naa maavele ma, é gfeni undaanεi zōlōsu naa kpein su, nii é bena κε. E gfeni maligii Ezipete nui ná-pelei wu.

³ Naa pεteni ga Gōḡḡ GALAGI gfa toun ba, nii nōpegi é gfeni κεezu, Gōḡḡ GALAGI gfeni naa βεtezu zeema.

⁴ Zozefe zaalai zōlōni maligii gfaazu, é dōni ná-botii zu, é sei ná-pelei unda. Nii kpein é gfeni zea, é naati kalivaani ma.

* **38:30 Zeela:** daaseigi nii ti maabuḡaai va ta «ma bōi sōsōgi é volozu.»

⁵ E zo naama voloi ma, Põtifaal seidai ma ná-pɛɛi unda, ta nii kpein é ɣeni zea, Ɔooɔɔ GALAGI tuya looni Ezipete nui Põtifaal ná-pɛɛi vɛ, Zozefe maavele ma. Ɔooɔɔ GALAGI ná-tuyai ɣeni zeaɔɔligiti kpein ba, é ɣeni ga pɛɛi wu, ɓaa kpalagaveti.

⁶ Niiti kpein ti ɣeni ga zeaɔɔli, é ti yɛni Zozefe yeezu, é la mɔ ɣeni faa ɣili kɛɛzu, kɛni é ná-daamianigi zeɣe nɔ.

Zozefe ɣeni ga zaalamai gola vagai.

⁷ Naama vaiti pɛɛ poluma, Zozefe maligii anzai ɣaazuɣulani ba, é ɣe ma: «Laa ga ze.»

⁸ E ɣɛɛni, é ɣe maligii anzai ma: «Pɛɛi wu vai leve ga kɔɔɔ felegɔ, màligii la faa nɔpɛ kwɛɛ ta zu, é ti pɛ zeɣe zèe zu.

⁹ E la wɔɔɔni nɔun ba niima vɛɛi wu, é la tɔ seini faa nɔpɛ ma, kɛni ɗa nɔ, tɔɔzei ɗa ga anzai. Nà naama vaa nɔu wolai ɣɛɛzu ɣale, ɣè koto zeɣe GALA daalɔɔma?»

¹⁰ Folo-o-folo é ɣeni ɓoizu Zozefe la, é ɗa faa ɣilagi nɔ wo ma, kɛɛ naa la ɣeni woilosu ta ma, é ɣɛɛni ná-dakoba vai va, ga a va vile polu.

¹¹ Foloji ta, Zozefe vaani, é ɛ pɛɛi wu, ga é ná-botii ɣɛ. Nu nɔpɛ ge la ɣeni ná, pɛɛi wu nuiti su.

¹² E soni ná-seɣei va, é ɣe ma: «Laa ga ze!» Zozefe ná-seɣei yɛni zea, é vɛla, é ɣula etea vɛɛi.

¹³ Siɛgi zu é kaani la ga naa ná-seɣei yeɣa zea, é vɛla, é li ga etea vɛɛi,

¹⁴ é ná-pɛɛ wu nuiti tolini, é ɣe ti ma: «Siniɣi vaa ga Eɓulu nui ade vɔ, é ɗa ɓaaɣula ade ma. Paavɛ pò, é ɣe é la ga ze, kɛni kpàingai.

15 Siɛgi zu é kaai la ga gè woofula ga kpeei, é ná-segei yege vuuni kòbave, é vela, é li ga etea velei.»

16 E Zozefe ná-segei yeni gòbave, eyesu sinigi vaa pɛlei wu.

17 E faa gɛlagi nɔ woni ma, é gɛ ma: «Ebulu nui é ga duɔi, nii è vaai la ade vɔ, paaue pò ga é baagula mà.

18 Kele tei gè woofulaai ga kpeei, é ná-segei yege kòbave, é vela, é li ga etea velei.»

19 Kpegai ma ga anzai bɔe wootti meni, é da gɛ ma: «Welena, naa ga da-luɔi kea,» Zozefe maligii wola yiiɛaawanani.

20 E Zozefe zoni, é pili kasoi ga, ve masagi ná-kasoɛa nuiti ti makeni ná. Miná ga Zozefe gɛni ná kasoi ga.

Zozefe gɛe vai kasoi ga

21 Gooɔɔ GALAGI gɛni Zozefe va, é woogɛgɛladai gɛ be, nii a ke naa zaalai zɔlɔ kaso gɛndigii ya.

22 Kaso gɛndigii kasoɛa nui zɔiti kpein kalivaani Zozefe ma. Faa nɔpe ge la gɛni gɛɛzu tɔun polu.

23 Kaso gɛndigii la mɔ gɛni welɛzu naama vai tanɔpe ma, nii é gɛni gɛɛzu Zozefe yeezu, mazɔlɔ Gooɔɔ GALAGI gɛni ba. E vaani bu, naa pe subete, nii é gɛni keɛzu.

40

Falaɔn ná-botigɛ gɛndigɛ felegɔiti ta-zegiti

1 Naama vaiti poluma, Ezipete masagi Falaɔn ná-kpɔleɔle gani wotigɛ nuiti ta-gɛndigii ta ná-daaɔoli wotigɛ nuiti ta-gɛndigii ti baagɔni ti-maligii, Ezipete masagi ma.

² Falaḡon yiiḡulani niima ḡundiḡi felegḡiti daalḡḡma, kpḡleḡḡle gani wotiḡe nuiti ta-ḡundiḡii ta daaḡoli wotiḡe nuiti ta-ḡundiḡii.

³ E ti vilini kasoi ḡa, masagi make nuiti ta-ḡundiḡii ná-pḡlei wu, ve Zozefe makeḡa ḡeni de ná.

⁴ Naa ti ḡalivaani Zozefe ma, ga é ḡa wele ti ma. Ti yeeḡḡalai ta ḡeni kasoi ḡa se.

⁵ Kpidii ta, Ezipete masagi ná-kpḡleḡḡle gani ḡundiḡii ta ná-daaḡoli ḡundiḡii, ti ḡeni kasoi ḡa, ti felegḡ pe ti segi woni, eseni ta nḡnḡ ma zegi, poluve ḡeni ti ḡilagilagi va.

⁶ Naa voluma zobui, Zozefe vaai ma ti vo be, é weleni ti va, ti pe ti ḡaazuḡilii.

⁷ E Falaḡon ná-botiḡe ḡundiḡiiti gaazaḡani, ti ḡeni tḡun ba maliḡii ná-pḡlei wu kasoi ḡa, é ḡe ti ma: «Lee vaa zu za wo-ḡaazuḡeti nḡudai?»

⁸ Ti gooḡaavoteni, ti ḡe ma: «Gi segi woge, kele nu nḡpe ge la ná, nii a poluve wo gi ma.» Zozefe ḡeni ti ma: «GALA tei a zoo é segiti poluve ti bo ba? A wa-zegiti suḡula leḡ ma.»

⁹ Kpḡleḡḡle gani ḡundiḡii laalḡni ná-segi zu, é suḡula Zozefe ma, é ḡe ma: «Nà-segi zu, wele, ansaḡḡ tḡkulugi ḡeni kḡkalave.

¹⁰ Ansaḡḡ tḡkulugi naama beke savagḡ ḡeni ba. Siegi zu é leteni la, ma vuai ḡulani, ta ma ḡḡḡgiti ti leezen boigi ve.

¹¹ Falaḡon ná-kpḡle wḡwḡi ḡeni zḡa zoni, ḡe leezḡinti seḡeni, ḡe ti luḡa Falaḡon ná-kpḡle wḡwḡi zu, ḡe kpḡle wḡwḡi ve Falaḡon ya.»

¹² Zozefe ḡeni tḡun ma: «Poluve ḡaa: ma beke savagḡiti ta ga folo savagḡiti.

13 Folo savagɔ a levena, Falaɖɔn ɖa dɔungɪ wuzegɛ, ɛ ɛ ɖaaɖale ma da-wotii zu. Da nà-kpɔɔle wɔwɔi zeizu zeezaamave, eɖevelei ɛ ɖeni keezu la, siegi zu ɛ ɖeni la ga ná-kpɔɔleɔle ganiiti ma ɖundigii.

14 Kele nà ɛ maanɛɛɛɛzu, ɖize sù, siegi zu ɛ undaanɛɛzu la, nuɔɔɖɔla ɖe bɛ, ɛ nà-faa vago wo Falaɖɔn ma, nii a ke ɛ kùla niima ɖasoɪ ɖa.

15 Mazɔɔ ti kùlave Ebulu nuiti ta-yooi zu ga zeeɖaabaai, ve balaagi gè la faa ɲɔu nɔpe keeni, nii nà vili kasogɔ ma vaa zu.»

16 Siegi zu daaɖoli wotiɖe nuiti ta-ɖundigii kaani la ga Zozefe segi volu vago woge, ɛ ɖeni ma: «Nà balaa gè segi ta woge, bulu ɔɔ savagɔ ɖeni zeini ùnma.

17 Kpɔɔɔgi nii gaadɔozaa ɖeni de, daamianigi ma zii kpein ge ɖeni su Falaɖɔn ve, kele wɔniiti ti ɖeni miizu kpɔɔɔgi zu, ɛ zeini ùnma.»

18 Zozefe gooɖaavoteni, ɛ ɖe ma: «Poluve ɖaa: kpɔɔ savagɔiti ta ga folo savagɔiti.

19 Folo savagɔ a levena, Falaɖɔn ɖa dɔungɪ leve ɛ va, ɛ ɛ zele gului va, wɔniiti ta è-ma zuai mi.»

20 Foloji zavasiɛi ma, Falaɖɔn zɔɔ fai ma ɖoozune yeɛi, ɛ daamii neɛne wolai ɔɛɛni, ɛ fe ná-botiɖe nuiti kpein be. Ná-botiɖe nuiti gaazu, ɛ kpɔɔleɔle gani wotiɖe nuiti ta-ɖundigii ɖulani, ta daaɖoli wotiɖe nuiti ta-ɖundigii.

21 E kpɔɔleɔle gani ɖundigii vileni mɔnɔ ná-botii ma, ɛ da kpɔɔle wɔwɔi zeɪ Falaɖɔn yeezaama.

22 Kele ɛ daaɖoli wotiɖe nuiti ta-ɖundigii zelɛni gului va. Faiti pe ti vileni su, eɖevelei nɔ Zozefe ta-zegiti poluɔeti boni la.

23 Kεε kpεεbεle gani wotigε nuiti ta-ɣundigii la ɣeni ɣizeni Zozεfe zu, ε yeemani ma.

41

Masagi Falagɔn nà-segiti

1 Kona felegɔ leɖegai ma, Falagɔn segi ta woni. Pεε: ε ɣeni zie wolai Nile ɣobave.

2 E nike zaa lɔfela ɣaani, ti wola vagai, ti lɔtɔai. Ti λeni, ti ɣula zie wolai wu, ti da daamii wo tufa lεtei zu, zie ɣobave.

3 Nike zaa lɔfela ɣiligaa ti ɣulani zie wolai wu zɔiti poluma, ti nɔudai, ti ɣana, ti lo ti ɣobave, zie wolai laave.

4 Nike zaaiti ti nɔudai ta ti ɣanaai, naati ti nike zaa lɔfelaiti miini, niiti ti vagai, ti lɔtɔai. Falagɔn wuunni.

5 E niini volu, ε segi velesiε wo. E weleni, ε anii ɣɔɔ dɔfela ɣa, ti ɣεzeai, ti vagai, ti vɔnɔgai ma lɔkulu gilagi va.

6 Naa voluma, ani ɣɔɔ dɔfela ɣiligaa ti vɔnɔni zɔiti poluma, ti ɔooveai, ti vooloai ga folo ɣulazu vele viilei.

7 Ani ɣɔɔgiti ti ɔooveai, naati ti ani ɣɔɔ dɔfela vagɔiti kpɔleni, niiti ti ɣεzeai, ti laavegai. Falagɔn wuunni, ε gaaga ga ε ɣεa segi zu.

8 Sobui, Falagɔn ɣeni unga wuulee, ε Ezipete molikulagiti ta ma ɣima nuiti kpein tolini, ε segiti sugula ti ma. Kεε nu nɔpe ge la ɣeni zooni, ε va ti voluwo Falagɔn ma.

9 Kpεεbεle gani wotigε ɣundigii kpεei zegeni, ε ɣε Falagɔn ma: «Kigi loa nà-faagaazagi zu za.

10 Yeeta ɣeni de, Falagɔn yiiɣaawanani ná-botigε nuiti ma, ε nɔn pilini kasoi ɣa masagi make nuiti

ta-ḡundig̃ii ná-pelei wu, ná-o, daaḡoli wotig̃e nuiti ta-ḡundig̃ii-yo.

¹¹ Kpidi ḡilagi zu, gi feleg̃o pe gi segiti boni, poluve ḡeni ti va.

¹² Eḡulu zunu loungoi ta ḡeni gi va náve, masagi make nuiti ta-ḡundig̃ii ná-duoi, gi gá-zegiti sugulani ma, é ese n̄n̄n̄ voluwoni ma.

¹³ Ti pe ti vileni su n̄o, eḡevelei é polu woni gi ma la. Falaḡon pileni volu ná-botii ma, é daaḡoli wotig̃e nuiti ta-ḡundig̃ii zele gului va.»

*Zozefe Falaḡon ná-segiti
poluve wo fai*

¹⁴ Falaḡon Zozefe lolini, ti kulani kasoi ḡa ga gaazuvilei. E n̄ungi woni, é ná-seḡeiti maavalibo, é li Falaḡon vo be.

¹⁵ Falaḡon ḡeni Zozefe ma: «Gè se boge, nu n̄pe ge la zooni poluve wosu, kele gè menige ga da da segi voluve wo, ni nu a sugulana è ma.»

¹⁶ Zozefe Falaḡon woḡaavoteni, é ḡe ma: «Nà laade, kele GALA ka a goḡaavote pag̃i ve Falaḡon ya.»

¹⁷ Falaḡon ḡeni Zozefe ma: «Nà-segi zu, gè ḡeni loni zie wolai Nile laave.

¹⁸ Gè n̄ike l̄fela ḡaani, ti l̄t̄oi, ti wola vagai. Ti l̄eni, ti ḡula zie wolai wu, ti da daamii wo tufa l̄eti zu zie ḡobave.

¹⁹ Naa volu, n̄ike zaa l̄fela ḡiligaa ti ḡulani, ti l̄e z̄oiti polu velei, ti ḡanaai, ti wola n̄oufai, ti-ḡol̄gi ḡulaai ti ma, gè la de ti ḡeḡala ḡaani n̄oi zu Ezipete yooi kpein su.

20 Nike zaaiti ti gɔlɔgi gɔlaai ti ma, ti wola nɔudai, naati ti nike zaa lɔfela mɔungiti miini, niiti ti lɔtɔa gɛni de.

21 Ti ti bɔleni, ti yei ti gɔozu, nu la vɔlɔ kwεεga ga ti lɔvɛ ti gɔozu. Nike zaa gɔnaiti ti nɔuni nɔ, eɣɛvelei ti gɛni la mɔunpa. Eɣesu gɛ wun.

22 Naa vɔlu zegi mɔnɔ, ani gɔpɔ dɔfela ti laavegai, ti vagai, naati ti vɔnɔni ma lɔkulu gilagi va.

23 Naa vɔluma, ani gɔpɔ dɔfela gɔligaa ti vɔnɔni zɔiti poluma, ti booveai, ti zupakai, ti vooloai ga folo gɔlazu vɛle viilei.

24 Ani gɔpɔgiti ti booveai, naati ti ani gɔpɔ dɔfela vagoiti kpɔleni. Gɛ suɣulaa molikulagiti ma, kelɛ nu nɔpɛ ge la poluvɛ woni mɔ.»

25 Zozɛfe gɛni Falaɣɔn ma: «Segi bogai ɛ vɛ, toɣa ga faa gɔla nɔ. Nii GALA ge vaazu kɛɛzu, naa gɔna ɛ kula kelɛma Falaɣɔn vɛ.

26 Nike zaa lɔfela vagoiti ta ga kona dɔfelaiti, ani gɔpɔ dɔfela vagoiti ta ga kona dɔfelaiti. Se gila kpegi nɔ vɛ.

27 Nike zaa lɔfelaiti ti gɔnɔai, ti nɔudai, ti ma mɔungiti poluma, naati ta ga kona dɔfela balaa, ta ani gɔpɔ dɔfelaiti ti zupakaiti, ti vooloai ga folo gɔlazu vɛle viilei, ta gɛɛzu ga kona dɔfela vului.

28 Eɣɛvelei nɔ gɛ boga da Falaɣɔn ma, nii GALA ge vaazu kɛɛzu, naa gɔ ɛ kulaa kelɛma Falaɣɔn vɛ.

29 Pɛtɛ, kona dɔfela laawu, daamianigi wola gɔ mɔin Ezipete yooi kpein su.

30 Pului ma gɔna dɔfelai gɔ va naati poluma, nu gɔ yeema anii mɔin zɛgi naa ma Ezipete yooi zu. Pului gɔ zooi gɔlogolo.

31 Pului naa ɛ vaazu, toɣa bɔi, nu gɔ ge la mɔ loa su vɔlɔ ga ni daamiani ge voovani zooi zu.

³² Ni Falaḡon segi ḡaa, ná zeizu ḡe fele, naa ḡa ga faa ve deveai niina GALA be, é vaazu ḡeεzu ga suvile.

³³ «Falaḡon faa ḡila keena niizu, wele vaa ga ḡima nui ta, nii kelegelegai, è seḡe, è sei Ezipete yooi unda.

³⁴ Keni Falaḡon ani make nuiti sei zooi zu, ga ti Ezipete moloi zeizu lolusiεi zeḡe ba, ani maïn ḡona dɔfelaiti ma zieḡiti zu.

³⁵ Kona pagaiti su ti vaazu zeelizu, ti naama laamianigiti kpein gaale ba, Falaḡon ná-devei wu, ti moloiti gaale ba taaiti su, molo makesuεeti, ti da wele ti ma.

³⁶ Daamianigi naati ta ḡe vuuni ná zooi ve, pulu ḡona dɔfelaiti be, ti vaazu Ezipete yooi zu, naa ḡa a ke nubuseiti ti mina za ga pului zooi zu.»

Zozeze ze i vai ga kundigi wolai Ezipete yooi unda

³⁷ Naama wooyi ti wola neeni Falaḡon ta ná-botigε nu wolaiti kpein be.

³⁸ Falaḡon ḡeni ti ma: «Ada zoo nu ḡili sɔlɔsu nei baa ga nii ḡevele, nii GALA Zenvui a ḡe zeini su?»

³⁹ Falaḡon ḡeni Zozeze ma: «Tei GALA ge niima vaiti dea ga de, nu nɔpe ge la ná nii a ḡegeḡe, é ḡe ga ḡima nu balaa ga è ḡevele.

⁴⁰ Da ḡa è ḡeεzu nà-peleyeḡei unda, nà-nubuseiti kpein ta ḡolo da-lɔḡiti be. Nà bɔḡɔi nɔ ḡa tevegai è va, ta ḡe ḡe è maazu ga masa kpɔkpɔḡi maavele.»

⁴¹ Falaḡon ḡeni Zozeze ma: «Wele, ḡe è zeida Ezipete yooi kpein unda, devei ḡa da nɔ è ya.»

⁴² Falagɔn nà-masa balaɔaegi ɔɖlani yee va, é dɔ Zozefe yeei va. E segei looni kɔba, nii é ga geze vagɔi. E zanu kɔbu ansai vilini kɔbu.

⁴³ E tɛɛni ná-wotoloi velesiei zu. Tevesuve, ti da zeze kakala vele, ti da ɔɛ: «À vile niibiga!» Zekana Falagɔn Zozefe zeini la Ezipete yooi kpein unda.

⁴⁴ Falagɔn ɔɛni mɔnɔ Zozefe ma: «Nà ɔa gè ga Falagɔn! Ni da laade, nu nɔpe ge la yeevua faa wu Ezipete yooi kpein su.»

⁴⁵ Falagɔn Zozefe laasei pɛɛni ga Safenate-Payeneya. E Azenate zegeni, é fe zea ga anza, galagi daa ga Won, naa ná-zalaɔa ɔɖla nui Pɔtifeela ná-doun anzanui. Zozefe liini, é leveteve, é wɛɛ Ezipete yooi ná kpein su.

⁴⁶ Zozefe ná-konagi ɔɛni niina ga puusavagɔ (30), siegi zu é liini la, é lo Ezipete masagi Falagɔn ɔaazu. Segeai ma Falagɔn vɔ be, é Ezipete yooi kpein subizeni.

⁴⁷ Kona dɔfelaiti daawu, niiti daamianigiti ti bɛɛni su, zoi ba lɔnɔgi veeni ga pɔvamai.

⁴⁸ Zozefe kona dɔfelai ma laamianigiti kpein gaalɛɛni ba Ezipete yooi zu, é daamianigiti maabɔni, é pu taaiti su. E naa vuuni taai ɔɖilagilagi ɔoozuve, nii é ga maagoolii zu yooi ná-daamianigiti.

⁴⁹ Zozefe moloi ɔaalɛɛni ba, gola mɔin eɔɛ kpolodei ma ɔaɔaegi. Naama vɔvɔvamai maavele ma, ti looɔoni gaalu fai va, tɔzei nu la mɔ ɔɛni zoosu é va gaalu, tiegi latevega ɔɛni de.

Zozefe ná-dointi ta-vai

50 Pulu gona mounpangi yeelugɔ, Won ná-zalaɔa gfula nui Pɔtifeela ná-doun anzanui Azenate zunu loun felegɔ zɔɔɔni Zozefe ve.

51 Zozefe doun mɔungi laasei pɛɛni ga Manasee,* mazɔɔ é gɛni ma: «GALA ge zèema nà-kpɔɔiti kpein ma, ta kèè ná-pɛleyegɛi kpein ma.»

52 E felesiei laasei pɛɛni ga Efelayime.† E gɛni ma: «Mazɔɔ GALA ge kèa ga kpuɔɔ nu, zooi naa zu, ve gè ziiɔɔɔni zɔɔɔni ná.»

Pului

53 Kona dɔfelai niiti aniiti ti wola ɔeteni su Ezipete yooi zu, naati ti leveni.

54 Kona dɔfela vɔluiti ti tɔzeini ga vaa, egɛvelei Zozefe boni la. Pului looni zooi kpein su, keɛ daamianigi gɛni Ezipete yooi pɛ su.

55 Siɛgi zu pului a la Ezipete yooi kpein sona da, nuɔuseiti ti bɛna kpeei loo Falaɔɔn woizu ga ti daamianigi zɔɔɔ. Falaɔɔn gɛni Ezipete nui kpein ma: «À li Zozefe vɔ bɛ, nii é bosu wo ma, wo naa gɛ.»

56 Pului looni zooi kpein su. Zozefe daamiani makɛsuɛti kpein daalaoni, é da moloji vɔdi Ezipete nuiti ma. Pului gɛni liizu ga ɔɔida Ezipete yooi zu.

57 Nui gɛni zegɛzu zooi kpein su, ti da va Ezipete, Zozefe vɔ bɛ, ga ti moloji gɛya, mazɔɔ pului wola ɔɔini zooi kpein su.

42

Zozefe keɛgɛleaiti ti vaa laa mɔungi Ezipete yooi zu

* **41:51 Manasee:** daaseigi nii ti maaɔɔgaai va ta «é nu yeemazu.»

† **41:52 Efelayime:** daaseigi nii ti maaɔɔgaai va ta «kpuɔɔui.»

¹ Zakóbe kaai ma ga moloi gá Ezipete yooi zu, é gfeni ná-doun zunuiti ma: «Lee vaa zu wo welezu bógó va wo gílagilagi?

² Gè menige ga moloi gá Ezipete yooi zu. A yei, wo ta geya ná ade ve, nii a ke ade ye vulua, ade mina za.»

³ Zozefe keefeloun puugóiti ti yeini Ezipete yooi zu molo geyazuve.

⁴ Zakóbe la gfeni Zozefe degei Benzamen vileni ti volu, é gfeni luazu ga faa jou mina ge la.

⁵ Izelayele ná-doun zunuiti ti gfeni zóiti saama, niiti ti yeini molo geyazuve, mazóló pului bóini Kanaan yooi zu.

Zozefe keefeleaiti polugula vai

⁶ Zozefe gá é gfeni devei wosu zooi zu ná kpein. Tó gá é gfeni moloi bódizu nuúusei kpein ma. Zozefe keefeleaiti ti vaani, ti nokó bu, ti unpilé zooi ma.

⁷ Zozefe keefeleaiti kaani. E ti gfwéeni, kele é bógó gfeni, ege é la ti gfwé. E la gfeni bóeni ti vó fón, é gfeni ti ma: «Mini gá wo zégei ná?» Ti goojaavoteni, ti ge ma: «Gá zégezu Kanaan yooi zu, gi vaave daamiani geyazu.»

⁸ Zozefe keefeleaiti kwéeni, kele tiya mu ti la gfeni toun kwéeni.

⁹ Zozefe gígi looni segiti su, é boni, é vile ti va. E gfeni ti ma: «Wa ga nenegiti! Wo vaave ga wo zooi ná-zobotalazuveti sumó.»

¹⁰ Ti goojaavoteni, ti ge ma: «Ba-o, màligíi, gei gi ga da-wotigé nuiti, gi vaave nó ga gi molo geya.

¹¹ Gi kpein gá nó ga zunu gíla kpegi ná-doun zunuiti, gá ga sóbelama nuiti, da-wotigé nuiti gi la ga nenegaa nó.»

12 E ɣeni ti ma: «Kpele-o, wo vaave zooli ná-zobotalazuve ti sumɔsu nɔ.»

13 Ti googaavoteni, ti ɣe ma: «Da-wotige nuiti gá ga keɣɣeloun puugo maazu felegɔ (12), zunu ɣila kpegi ná-doun zunuiti Kanaan yooi zu. Loungo gelei, naa yege gi-ɣee ɔɔ be za, gila ge ɣeni ná, naa la mɔ vulua.»

14 Zozefe ɣeni ti ma: «Naa mu ka gè bosu wo ma, gè ɣe, wa ga nenegiti.

15 Wele, velegi gè vaazu wo voluɣulazu la. Nà ɣonazu Falaɣɔn ma, nii é vulua, wo la ɣulazuve negelein, ni wo-leɣei la vaani ve.

16 Wo zaama, à gila teve, é li, é va ga wo-leɣei. Wa ma, wo ye kasoi ɣa eyesu wo bæ woiti poluɣula, nà kwee ni gaamai ɣa wo bosu. Ni naa laade, gè ɣonaa Falaɣɔn ma, nii é vulua, wa ga nenegiti.»

17 E ti kpein dɔɔni ɔɔma kasoi ɣa folo savago laawu.

18 Foloi zavasiei ma, Zozefe ɣeni ti ma: «Nɔun nà luazu GALA ba. Nii gè bosu wo ma, à naa ɣe, wa zenvui wo.

19 Ni wa ga sabelama nuiti, wo-ɣeeloin ta ye kasoi ɣa, ve wo ná, wɔun, wo li ga moloi, wo wa-veleyeɣeiti kɔnɔkula la,

20 naa volu wo va pò ga wo-leɣei, naa ɣa a ke wa-bœiti poluɣula, wo mina za.» Ti yeezeini naa wu, ti naa ɣe.

21 Ti ɣeni ɣeezu boɣɔ ma: «Ungo, ade ɣeeve ga sɔba nu de-leɣei letegi, mazɔbɔ de ná-ziizooli ɣaani, siɣi zu é ɣeni de maanenezu la, de la ɣeni woiloni ma negelein! Naa ɣa é kea niima maanɔɣɔ vai zeelia ade ma la.»

22 Luβen kpɔei zefeni, é ɣe ti ma: «Gè la ɣeni bosu wo ma ɓaa, ga: «A mina nama ɣula gaazu vaa ɣe ga dongoi nii?» Kele wo la ɣeni woiloni gòo ma negelein. Ma namai ɣa niizu maagaaɗa ga ge wosu de ma.»

23 Ti la ɣeni suɣwee ga Zozefe ɣa gaagaaazu, mazɔɔ é bena daawooleve nui ɣe ti yɔɣɔzu.

24 Zozefe maagoozani ti va, é li, é lo, é da wɔɔ. E vaani volu, é ɓɔe ti vɔ, é Simiyɔn ɣulani ti zaama, é gili ti ɣaazu.

25 Zozefe deveni ga ti ta-ɓɔɔiti daave ga moloi, ti ese ná-walii la ná-ɓɔɔi zu, ti daamiani fe ti ya, ta mi pelei zu. Naa ɣa ti keeni.

26 Ti ta-zoovalegiti kasɔfilini ga moloi, ti li.

27 Ti taɣila ge ná-molo ɓɔɔi laalaoni ga é daami-anigi ve ná-soovalegi ya, ve ti niini ná, é weleni, é ná-walii ɣa ná-ɓɔɔi laave.

28 E ɣeni keeɣeleaiti ma: «Nà-walii ɣaagalege ma volu, wele lee ba nà-ɓɔɔi zu!» Ti ɣoozuvilini, ti da lua, ti da ɣe ɓɔɣɔ ma: «Leeni ɣa GALA ge kea ga adeye?»

29 Ti zeelini ti-ɣee Zakɔbe vɔ be, Kanaan yooi zu. Ti naa kpein suɣulani ma, nii é ɣeni ga tiye.

30 Ti ɣeni ma: «Zunui nii é ga zooi maliɣii, kpɔeve gi vɔ ga ɲɔuda, é gi zogee, eɣe gá ɣe ga nenegiti.

31 Gi ɣeeve ma: «Gá ga ɓɔbelama nuiti, gi la ga nenegaa.

32 Gá ga keeɣeloun puugo maazu felegɔ (12), gi pree ga keeɣei ma. Gilagi la mɔ ná, dongo gelei ɣa gi-ɣee vɔ be za, Kanaan yooi zu.»

33 Zunui naa é ga zooi maliɣii, keeve gi ma: «Pete velei nà kwee da ga wa ga ɓɔbelama nuiti. A

wo-geeloin gila ze kòba. A daamianigi zefé wa-
veléyefeiti faa ma. Tózei pului bóive.

³⁴ A li, wo va ga wo-legei pò. Nà kwεε ga naa
maavele ga wo la ga nenεgaa, keε wa ga sòbelama
nuiti. Nà wo-geeloin ve wo ya, wa zoo wo ziezie
zooi zu, maagili la gea wo ma.» »

³⁵ Siegi zu ti ta-bòlòiti suwoni da, εεε ná-wali
buun ge geni laani ná-bòlò zu. Tiya-o, ti-geε-o, ti
weleni, ti ta-wali buungi ga, eyesu ti da lua.

³⁶ Ti-geε Zakòbe geni ti ma: «Wa bàlasu dòinti ma!
Zozefe la mò ná, Simiyon la mò ná mònò, wa ga
Benzamen zefé mònò, wo lii la! Nà nò ga naa kpein
ge yesu ga ze.»

³⁷ Luβen geni keεge ma: «Da doun zunu felegiti
paa, ni gè la galeni ma è vò ga Benzamen. Kaliva
mà, nà gale ma la, gè vaa la è vò.»

³⁸ Zakòbe geni ma: «Ba-o! Wo la lia vòma pe
wa doun zunui, mazòlò diε zunui zaa, tò gila kpe
nò ga é zèa niina. Ni faa jou a maazòbòna siei
zu, wo la vaazu bosu, wa ndundege golegiti zeizu
gòvealaazu soolei zu.»

43

Zakòbe vaa vai Benzamen lii vai wu

¹ Pului geni liizu ga wola bóida zooi zu.

² Siegi zu ti beni la ga moloi mi, nii ti zefeni la
Ezipete yooi zu, Zakòbe geni ná-doun zunuiti ma:
«À gale ma, wo li, wo daamianigi tago geya ade ve.»

³ Zuda googaavoteni, é ge ma: «Zunui naa boni,
é maabakpa, ga: «Wo la mò gaazulaa gàazuve ma,
keni wo-legei a ye ná wo volu, wo va.»

4 Ni da yeebena gi-legei va, gi li voooma, gá li naazu Ezipete yooi zu, gi daamianigiti geya è ve.

5 Kεε ni è la pò, è va teve, gi la kea, gi va yei pe, mazoloò zunui naa γεεve gi ma: «Wo la mο gaazulaa gaaazuve ma, keni wo-legei a ye ná wo volu, wo va.»

6 Izelayele gfeni ma: «Lee vaa ηου mu kana wo keai ga ze, wa gfeni lia γεεzu zunui naa ma, wo-geeloin taηili kana mono?»

7 Ti googaavoteni, ti γε ma: «Zunui naa gi gaazaqage ga fegelefegelegi gá-vaiti ma, ta gá-veleyege vaiti, é γε ma: «Wo-gee ga de vulua baa? Kεεgeloun ηili ka wo ve?» Gá ma, gi googaavotegi veeni naati pe su, gá la zoo gale gi kwεε ga toga γε gi ma: «A li, wo va ga wo-lege zunui?» »

8 Zuda gfeni keεge Izelayele ma: «Doungoi ye ná, é li pò, naa ga a ke, gi wuzεge, gi li, ada zoo de zenvui wo, ade mina za, da-o, gi-lointi-yo, giya-o.

9 Nà ga gè ga zeelagai, ga nà baazu toun maazu, da maagaazaqabo mà, ni gè la vaani la volu è vò, gè va pile è gakala si, gè γε è ya ga saba nu eyesu gò.

10 Ni gi la gfeni lebini eyesu niizu zeeli, é ga gi zie ná zeizu γε gεgala fele.»

11 Ti-gee Izelayele gfeni ti ma: «Tei é gεa gana, à nii gεena mu. A zooi ma zoloò gani vagoti segena, wo ti vu wa-boloti su, wo lii la ga sabalivai zunui naa vò, gulo maku neεnεgi tago, ta koin gulo tago, ta gulu mana maku neεnεgi, ta miilegi, ta gulu waai ma gεzεiti, niiti ti ga pisetasegiti ta amandegiti.

12 A walii ma veeda felegoi zege, wo gale ma ga walii ti daani wa-boloti daave, tanisu kaka faa nò gfeni de.

13 A wo-lege zunui zege, wo wuzege, wo gale ma zunui naa vo be.

14 GALA Zebai-Pe-Maliqii zaalai ve wo ya zunui naa gaazu, e va bu, e yeebe wo-geloin zoi va, ta Benzamen, ga ti gale ma wo vo. Noun na, ni na valasu dointi ma, ge vala ti ma!»

15 Ti sabalivai zegeni, ti walii ma veda felegiti sege ya, ti li ga Benzamen balaa. Ti yeini Ezipete yooi zu, ti li, ti bofo le ga Zozefe.

Zozefe kegeleaiti suzo fai ga pagu

16 Zozefe weleni, e Benzamen ga ti va, e ge na-naavolo unda nui ma: «Nui niiti te na-pelei wu, suai ta vaa, e kpete, e daamii gevele bete, mazolo niima nui ti ta vaazu laamiizu po be folo gaalagai ma.»

17 Zunui naama vaiti kpein keni, niiti Zozefe deveni ti ma, e liini ga numaiti Zozefe na-pelei wu.

18 Ti luani siegi zu ti liini ga tiye la Zozefe na-pelei wu, ti geni ma: «Walii vaa ve, e geni ada-boloti su zoi zu. Naa ga ti liizu ga adeye ma, ti vala ade va ga maabaai, ti de ge ga duoti, ti da-zoovalegiti sege.»

19 Ti maabuqai ma Zozefe na-naavolo unda nui va, ti boeni po nu lezuvu peleva.

20 Ti geni ma: «Gi maavaaye, maliqii! Gi vaa na zeizu ge gila, ga gi daamianigiti geya.

21 Siegi zu gi zeelii ma ve maaneni ga gi ni na kpidii, gi ga-boloti daalaoni, ese ge weleni, e na-walii ga na-boloi laave, e geni no kpein ga walii naa liegi, gi podii looni la. Gi vaave la volu.

22 Gi vaave balaa ga wali giliga, ga gi daamianigiti geya. Gi la kwee be ga e ga-walii laani ga-boloti su.»

23 Naavolo unda nui ti woogaaavoteni, é gɛ ma: «À yiilei, wo mina lua! Wa-GALAGI ve, wo-gɛɛ ná-GALAGI, nii é naavoloi laani wa-bólóiti su. Wawalii zeelini zèa.» Naa volu é yeebeni Simiyón va, é lii la ti vó.

24 E ti lɛeni Zozefe ná-pelei wu, é va ga ziei ti vó, ti gɔgɔiti maagba. E daamianigi veeni balaa ta-zoovalegiti zea.

25 Ti gɛni sabalivaiti kevele bɛɛɛzu, ti da Zozefe maaɓun, é gɛɛɛzu é va folo gaalɔgai ma, mazóló é woni ti ma ga ta daami wosu vóoma ta tiye.

26 Siɛgi zu Zozefe vaani la ná-pelei wu, ti sabalivai veeni zea, nii é yɛni ti ya, ti vaa la, ti nókoni bu zoi ma.

27 E ti gaazaɓani velei ti gɛvelei la, é gɛ ti ma: «Wo-gɛɛ ma vólózaɓagi, nii wo ná-fai woni, kedɛgɛ? Toɓa dɛ vulua?»

28 Ti googaaavoteni, ti gɛ ma: «Da-wotigɛ nui gi-gɛɛ gɛdɛgɛ, toɓa dɛ vulua.» Ti maavɛeni, ti nókó bu.

29 Zozefe wɛleni, é Benzamen ɓa, nii é gɛni ga deɓei, dee ná-doun zunui. E gaazaɓagi woni, é gɛ ma: «Wo-lege zunu ɓaabelagi ɓaa, nii wo ná-fai woni mà?» E gɛni naa ma: «GALA ge é ɓaazumaawóingɓa, doun zunu!»

30 Zozefe ɓulani ga suvile, mazóló deɓei ɓaa vai zu bɛ, naa keeni wuulee, góló wóin soni. E lɛeni daa velei wu, é wóló.

31 Naa volu é ɓaazuvɛ gbani, é ɓula ná. E ɓaabaani é bɔɓó zuzo, é gɛni ma: «À va ga daamianigi.»

32 Ti Zozefe nónoi veeni zea ye, keɛgɛleaiti tónoi gɛ ye, Ezipete nuiti ti gɛni laamiizu pó bɛ, naati balaa tónó veeni ti ya ye, mazóló Ezipete nuiti ti la

ḡeni kea, ti va laami vōoma ta Eḡulu nuiti, ti ḡaazu kōzōba va ḡeni ga naa.

³³ Zozefe keeḡeleaiti ti zeini gaazu ga ti zōlōo pelei, é zo ma mōungi ma, é li ma ḡaaḡelagi vō. Ti ḡeni wēlezu ḡōḡō va, ti laavōai, ti ḡilagilagi.

³⁴ Zozefe daamianigiti teveni ti vō, niiti ti ḡeni ná-tabalii ḡa. Benzamen ḡeni sōlōosu, ná zeizu ḡe lōlu, é leve zōiti ba. Ti ḡōleni, ti ḡoozune ta tiye.

44

Unma vai ye fai ga Benzamen

¹ Zozefe devei nii veeni ná-naavolo unda nui ya, é ḡe ma: «Niima zunuiti ta-ḡōlōiti daave ga daamianigiti, eḡevelei ta zie bu la, é ese ná-wali la ná-ḡōlōi la.

² Nā-kpōole wōwōi, nii é ga walii, ḡa naa la loungo gelei ná-ḡōlōi la, é pēe ná-molo zōngōi va.» Pēle ungi Zozefe ná-deveiti keeni.

³ Sobui, geelaalaogai ma, ti yeeḡeni nui niiti ba ta ta-zoovalegiti, ti li.

⁴ Ti ḡulaai ma taai va, ti maa la ḡeni de ḡoozani, Zozefe ḡeni ná-naavolo unda nui ma: «Wuzegē, li, é vile nui niiti polu. Siēgi zu è ti ḡōḡōzu mēnsu da, ḡa ḡe ti ma: «Lee vaa zu wo faa vāḡōi zuloozu ga faa ḡōi?»

⁵ Leeni vaa zu wo māliḡii ná-kpōole wōwōi unmaai, nii a ḡa ḡōole su, é ḡa seḡe, é aḡōi ḡee la velela vele vai zu? Faa ḡōu wola ḡana wo keai ga ná.»

⁶ Pēle ungi ti ḡōḡōzumēenni, é ḡōe ti vō, eḡevelei nō māliḡii boni la ma.

⁷ Ti ḡooḡaavoteni, ti ḡe ma: «Leeni vaa zu māliḡii ḡōezu ḡana ga naama zii? Da-wotiḡe nuiti ti la de naama ḡisie nōpe boni ga ti naa ḡeḡala vaa ḡōu ḡe!

⁸ Walii gi kaani gá-bɔɔbiti daave, gi vaave ga naa volu è vɔ, gi zege la Kanaan yooi zu. Lee vaa zu gá li mɔnɔ walii baa mu zanu unmazu è-maliɣii ná-pelei wu.

⁹ Da-wotigɛ nuiti gi zaama, zɔi nɔpe kpɔɔle wɔwɔi ɣulazu zeevo su, naama nui ɣa za, giya bɔɣɔi gá ɣe ga maliɣii ná-duɔiti!»

¹⁰ Pele ungi ɣeni ti ma: «Naa zolooga eɣevelei wo bogai la. Zɔi nɔpe a ɣula zeevo su, naama nui ɣa ɣe ga ná-duɔi, naazu wɔun, wa ɣe ga sɔbalala nuiti.»

¹¹ Eɛ ge ɣaazuvileni, é ná-bɔɔi vile zooi ma, é daalao.

¹² Pele ungi ta-bɔɔbiti suveeleni, é tɔzeini ti-ma bakologi va, é gaabela ti-ma loungoi ma. Kpɔɔle wɔwɔi ɣaani Benzamen ná-bɔɔi zu.

¹³ Ti ta-zegeiti balini ga, eɛ ge ná-soovale kasɔɣili volu, ti ɣale ma taazu.

¹⁴ Zuda ta keɣɣeleaiti ti zeelini Zozefe ná-pelei wu, naa ɣeni de ná-pelei wu, ti nɔkɔni bu zooi ma.

¹⁵ Zozefe ɣeni ti ma: «Leeni vaa ɣa wo keai ga nii? Wo la kwɛeni baa, ga zunui eɣevelei gè la, gè ungaiziei wo, é lo velela vele vaiti ba?»

¹⁶ Zuda gooɣaavoteni, é ɣe ma: «Lee ɣa gá bo maliɣii ma? Gá bɔe ɣale? Gá bɔɣɔ maalobo ɣale? GALA ge da-wotigɛ nuiti ta-vaagaaazagi ɣula kelɛma. Giya ɣaa, gi ɣea ga maliɣii ná-duɔiti, giya-o, zɔi kpɔɔle wɔwɔi ɣaai zea-o.»

¹⁷ Kele Zozefe ɣeni ma: «Gè ɣizo naa ma, gè va naa ɣeɣala vaa ɣe! Nui nii kpɔɔle wɔwɔi ɣaai zea, naa ɣa a ɣe ga ná-duɔi. Kele wɔun, à li wo-ɣee vɔ ziileigi zu.»

¹⁸ Zuda maaɔugani Zozefe va, é ɣe ma: «Maliɣii, soma, è va bu da-wotigɛ nui bɔe è vɔ, naa mina

ge ga da-yiigaawana vaa wola da-wotige zunui laalɔɔma, mazɔɔ è geɛve ege Falagɔn.

19 Mɔnpa, mɔligii da-wotige nuiti gaazafani, é ge gi ma: «Keege ga wo ve nei, baa wo-geɛloin taɔili?»

20 Gi mɔligii woɔgaavote ga, gi-geɛ ma vɔɔzaɔfagi ga ná, ta gi-lege zunu gilagi, nii é sɔɔɔgai pɔɔzaɔfagai ma, naa diei zaa. Nii gila kpe ka zegai dee ya, keege gola nei ve.

21 E geni da-wotige nuiti gi ma: «A li, wo vaa la pò, gè ka ga gaazuve ná bɔɔɔi.»

22 Gi mɔligii woɔgaavoteni ga, zunu loungoi la zooga é va zefge keege va, nii naa laade, keege ga za.

23 E geni da-wotige nuiti gi ma: «Ni wo-legei la yeni wo volu, wo va va, wo la mɔ gaazulaa gaazuve ma pe.»

24 Siegi zu gi laei ma la mɔ volu da-wotige nui gi-geɛ vɔ be, gi mɔligii woiti boni ma.

25 «Siegi zu gi-geɛ geni ma la: «A gale ma, wo li, wo daamianigi ta geya ade ve,»

26 gi goɔgaavoteni, gi ge ma: «Gi la zooga galesu ma ná, keni ni gi-lege zunui ga gi va, gá yei naazu, mazɔɔ ni gi-lege zunui la gi va, gi la zooga gi va gaazula zunui naa gaazuve ma.»

27 Da-wotige nui gi-geɛ geni gi ma: «Wo kwɛni ga ànzai Lasele doun zunu felegɔ zɔɔɔni bè.

28 Gilagi gulani zèa, ná gisizu ga, gitedfitegi zu, dɔɔɔ zuai ta ga é soni, é balivali ga, tɔɔzei gè la mɔ geni kaani eyesu zaafaza.

29 Wa niima gelei zefena mɔnɔ, wo lii la, wo maafooza la bà, faa jɔu a geena la, wa nɔundega folegi yeizu gɔvealaazu soolei zu.»

30 «Niizu, ni ná galena ma da-wotige nui kèe vɔ be,

zunu loungoi la yeni gi volu, gi va li, ta nii ti gfiliai bɔɔɔ va,

³¹ toɔa za. Da-wotigɛ nuiti gá gɛ ga sɔba nuiti, ni gá da-wotigɛ nui gi-gɛɛ nɔundeɔa ɔolegi yeina gɔvealaazu soolei zu.

³² E bude naa maazu, nɛi gè ga da-wotigɛ nui, gè yeelaani doungoi ná-fai ɔa. Gè ɔeni kèe ma: «Ni gè la vaani la volu è vɔ, nà gɛ ga sɔba nu è letema eyesu ɔɔ.»

³³ «Màligii, nà è maanɛɛɛzu, nɛi gè ga da-wotigɛ nui, nà ye zunu loungoi vɔtogi zu, gè gɛ ga màligii ná-duɔi, zunu loungoiti ti li ta dieni.

³⁴ Nà zoo lɛɛzu ɔale kèe vɔ be, ni zunu loungoi la liini pòlu? Ee! Gè mina nimizai ɔa, nii é vaazu zeelizu kèe ma!»

45

Zozefe bɔɔɔ lɛɛ vai ga keɛɔɔleaiti

¹ Zozefe la mɔ ɔeni ziɛni ná wu, é va bɔɔɔ zuzo naati kpein gaazu, ti ɔeni loni maagoolii zu. E woogulani, é gɛ ma: «À nuiti kpein kula!» Nu nɔpe ge la ɔeni yeni Zozefe ɔoba, siɛgi zu é ɔeni bɔɔɔ lɛɛzu la ga keɛɔɔleaiti.

² E wola woogulani ga gɔlɔi, eyesu Ezipete nuiti ti meni, ma wooi zeelini Falagɔn ná-peleyegei ma.

³ Zozefe ɔeni keɛɔɔleaiti ma: «Nà ga Zozefe! Kèe ɔa nei de vulua?» Kele keɛɔɔleaiti ti la ɔeni zooni ti va tɔun googaaavote, mazɔlɔ ti ɔeni luazu ba, ti zasu da bali gaazu.

⁴ Zozefe ɔeni keɛɔɔleaiti ma: «Nà wo maanɛɛɛzu, à maaɔufa bà.» Ti maaɔufani ba. E ɔeni ti ma: «Nà

ɔa gè ga Zozefe, wo-ɔɛloin, nii wo pɔdini, ti vaa la Ezipete yooi zu.

⁵ Niizu, naa mina ɔɛ wo ve ga ziiɔɔ vaa, naa mina wo yiiɔaawana ga tei wo pɔdini. Pàave ve, nu yenvui make vai ɔa é kea GALA ge tève ve wo luɔ.

⁶ Mazɔɔ kona felegɔ ɔaa na, pului loai zooi zu, kona dɔɔlugɔ ɔa de ná volu, wozawoli la ɔea, ɔaa molo leve vaa.

⁷ GALA ge tèvege woun wo luɔ, nii a ke wo ye vulua zooi ɔa, wo-yenvui make, naa ɔɛ ga kpɔba vaa wola.

⁸ Naa ɔa é ba, wa laade, wo va tève ve, keɛ GALA be. E sèive ga Falagɔn keɛɔɛ, é kè ga ná-peɛi maligii, é kèeve ga Ezipete yooi kpein ma ɔundigii wolai.

⁹ «À ɔale ma fala, wo li kèe ɔoba. Wa ɔɛ ma: «E-loun zunui Zozefe ɔa é niima wooi laazeelizu è ma: «GALA ge sèida ga Ezipete yooi kpein maligii. Suvile, è va pɔ bè!

¹⁰ Da vaazu zeizu Gɔsen yooi zu, è ɔɛ kɔbave, ɔa-o, è-loun zunuiti-yo, è lounlointi-yo, wa ɔa-vaalagiti, ta ɔa-nikeiti, é veɛ nii kpein ba, é ga è-ɔɔligiti.

¹¹ Miná ɔa nà è-maavai pe ke ná, naa ɔa a ke è la vala ga ani nɔpe ma, ɔa-o, ɔa-veɛyegei-yo, ta nii kpein é ga ɔnɔi, mazɔɔ kona dɔɔlugɔ vului ɔa de vāazu.»

¹² «Wa ɔɔɔi wo kaa ga ɔaazuve, dègei Benzamen ɔalaa kaa ga ɔaazuve, ga nà ɔɔɔgoi ɔa gè ɔɛzu wo vɔ.

¹³ ɔaazu unfegi kpein é bè Ezipete yooi zu, à li, wo naa zuɔula kèe ma, nii kpein wo kaa ga ɔaazu, wo naa wo ma. A suvile, wo vaa ga kèe ve.»

¹⁴ Naa volu, é yeevilini dege zunui Benzamen ɔɔgi zu, é wɔɔ. Benzamen yee yeni kɔgi va, é ɔa

wɔɔ.

¹⁵ E keɛɛɛleaiti kpein neɛnɛni balaa, ɛ ɔa wɔɔ.
Naa voluma, keɛɛɛleaiti ti yeɛɛni tɔun pɔ.

Falaɔɔn Zakɔbe loli fai
Ezipete yooi zu

¹⁶ Zozefe keɛɛɛleaiti paa vai ma wooi vazani Falaɔɔn ná-pelei wu. Naa neɛni Falaɔɔn ve ta ná-botiɛ nu wolaiti.

¹⁷ Falaɔɔn ɔɛni Zozefe ma: «Gɛ è-ɛɛleaiti ma: <A wa-loganiiti kasɔɔfili, wo li Kanaan yooi zu,

¹⁸ wo wo-ɛɛ zɛɛ ta wa-veleyeɛ wu nuɔuseiti, naa volu wo ɔale ma, wo va pɔ be. Nà zoi vasuɛti fe wo ya Ezipete yooi zu. Wa zoi ná-kulanuma vaɔiti sɔɔ, wo mi.»

¹⁹ Da devei nii ve ti ya, è ɛ ti ma: <A wotoloiti seɛ Ezipete yooi zu, wo-lointi be ta wo-anzaiti. Wa wo-ɛɛ balaa seɛ, wo va.

²⁰ Wo-yii mina ɔoloɔlo wo-ɔɔligiti faa zu, mazɔɔ anii vaɔiti ti Ezipete yooi zu, naati ta ɛ ga wɔnɔ.» »

²¹ Izelayeɛ ná-dointi ti keɛni ɔana nɔ. Zozefe wotoloiti feeni ti ya, eɛvelei Falaɔɔn ná-devei ɛni la. E daamianigiti feeni ti ya balaa, nii ta mi pelei zu.

²² E seɛ niinei veeni ti ɔilagilagi ya. E wali ɔae unsavaɔ (300) veeni Benzamen ya, ta seɛ niine lɔɔlugɔ.

²³ E soovale sine puugɔ leveni keɛɛ ma, ti ɔasɔɔfiliai ga Ezipete anii vaɔagiti, ta soovale saa puugɔ ti ɔasɔɔfiliai ga moloi, ta bului, ta daamianigiti keɛɛ ná-sie vai zu.

24 Naa volu, é yeebeni keεgfeleaiti ba, ti li, é gfe ti ma: «À mina bœe pelei zu.»

25 Ti galeni ma, ti zege Ezipete yooi zu, ti le Kanaan yooi zu ti-gεε Zakōbe vō be.

26 Ti gfeni ma: «Zozefe ga de vulua, toga é Ezipete yooi kpein unda.» Kele Zakōbe gaaleini nō tōn, mazōlō é la gfeni laani ti la.

27 Ti woiti kpein daazeelini ma, niiti Zozefe ti woni ti ma. Zakōbe wotoloiti kaani, niiti Zozefe ti leveni sege vai zu. Názu ga ti-gεε Zakōbe yiileini la bōgō ma.

28 Izelayele gfeni ma: «É zolooga! Dòun zunui Zozefe ga de vulua! Nà liizu, gè pete, aisa gè va za.»

46

Zakōbe yei vai Ezipete yooi zu

1 Izelayele vileni pelei zu, é da li, é vee naati kpein ba, ti gfeni ga nōnōi. Siegi zu é zeelini la Beel-Seeba, é zalağaiti kulani keεgfe Izaake ná-GALAGI ve.

2 GALA ge bœeni Izelayele vō kulakelēmaiti su kpidii naa. E tolini, é gfe ma: «Zakōbe! Zakōbe!» Izelayele googaavoteni, é gfeni ma: «Nà gaa!»

3 GALA ge gfeni ma: «Nà ga GALA, è-gεε ná-GALAGI. Mina lua è lii vai zu Ezipete yooi zu, mazōlō náve ga gè è gεεzu ná ga zii wola.

4 Nà bōgōi ga gè yesu è va, de yei Ezipete yooi zu, nà bōgōi nō ga mōnō gè vaazu leezu ga de, gè è gula náve. Da zaana, Zozefe ga é vaazu è-gaazuveti pεεzu ma ga tō bōgōi zeei.»

⁵ Zakabe zefeni Beel-Seeba. Izelayele ná-doun zunuiti ti ti-g̃εε Zakabe zefeni, ta ti-lointi, ta ti-anzaiti, ti ti le wotoloiti su, niiti Falaḡon ti leveni ga ti ti zeḡe ti zu.

⁶ Ti ta-logani bulugiti sefeni balaa, ta ti-yeaḡligiti kpein, ti ti zɔbɔni Kanaan yooi zu. Pele ḡana Zakabe zeelini la Ezipete yooi zu, é ueε ná-peleyeḡei kpein ba.

⁷ E liini ga ná-peleyeḡei kpein Ezipete yooi zu: ná-doun zunuiti, ta naati ti-loun zunuiti ta ti-loun anzanuiti, ta ná-doun anzanuiti.

*Zakabe ná-peleyeḡei,
nii é yeini Ezipete yooi zu*

⁸ Izelayele ná-doun zunuiti daaseigiti kaa, niiti ti yeini Ezipete yooi zu, Zakabe ta ná-doun zunuiti.

Zakabe ná-doun zunu mɔungi, é sɔbɔni, daaseigi ḡeni ga Luβen.

⁹ Luβen ná-doun zunuiti ti ḡeni ga: Geenoke, Palu, G̃eselon, ta Kaalemi.

¹⁰ Simiyon ná-doun zunuiti ti ḡeni ga: Yemuwele, Yamin, Wɔḡade, Yakin, Sɔḡaal, ta Sayile, nii é ga Kanaan anzanui ná-doun zunui.

¹¹ Leevi ná-doun zunuiti ti ḡeni ga: Geeleson, Keḡate, ta Melali.

¹² Zuda ná-doun zunuiti ti ḡeni ga: Eel, Wɔnan, Seela, Peelese, ta Zeela. Kele Eel ta Wɔnanni ti zani Kanaan yooi zu. Peelese nɔnɔ ma loun zunuiti ti ḡeni ga: G̃eselon ta Gamule.

¹³ Isakaal ná-doun zunuiti ti ḡeni ga: Tɔla, Puva, Yɔbe, ta Simelon.

¹⁴ Zabulon ná-doun zunuiti ti ḡeni ga: Seelede, Elon, ta Yaaleyele.

15 Zunu lointi kana Lea ti zɔlɔɔni Zakɔbe ve Padan-Alame, é ve ti-loun anzanui Dina va. Ti-vofodaiti pe ti gɛni ga nu vuusava maazu sava (33).

16 Gade ná-doun zunuiti ti gɛni ga: Sifyon, Gagi, Suni, Esebon, Eli, Alɔdi, ta Aleeli.

17 Aseel ná-doun zunuiti ti gɛni ga: Yimena, Yiseva, Yisevi, Belia, ta ti-vaazeelai Seela. Belia ná-doun zunuiti ti gɛni ga: Geebeel ta Malekiyele.

18 Zakɔbe mavofodaiti kana ti yɔɔɔzu ta Zilepa, botiɛ anzanui nii Laban feeni ná-doun anzanui Lea ya. Ti pe ti gɛni ga nu puugɔ maazu lɔzita (16).

19 Zakɔbe anzai Lasɛle ná-doun zunuiti ti gɛni ga: Zozefe ta Benzamen.

20 Won ná-zalaɟa gɟula nui Pɔtifeela ná-doun anzanui Azenate doun felegɔ zɔlɔɔni Zozefe ve Ezipete yooi zu: Manasee ta Efelayime.

21 Benzamen ná-doun zunuiti ti gɛni ga: Beela, Beekɛl, Asebele, Geela, Naaman, Eyi, Lɔse, Mupime, Gupime, ta Aalede.

22 Zakɔbe mavofodaiti kana ti yɔɔɔzu ta Lasɛle. Ti pe ti gɛni ga nu puugɔ maazu naani (14).

23 Dan ná-doun zunui gɛni ga: Gusime.

24 Nɛfetali ná-doun zunuiti ti gɛni ga: Yaaseyele, Guni, Yeesɛl, ta Sileeme.

25 Zakɔbe mavofodaiti kana ti yɔɔɔzu ta Bileɟa, botiɛ anzanui Laban feeni ná-doun anzanui Lasɛle ya. Ti pe ti gɛni ga nu lɔfela.

26 Nuiti ti yɛni Zakɔbe va, ti va Ezipete yooi zu, ti gɟulaai tɔun su, ti kpein kpɔga gɛni ga nu vuulɔzita maazu lɔzita (66), Zakɔbe ná-doun zunuiti ti-anzaiti ti la naama gɟaalugi zu.

27 Zozefe ná-doun zunuiti ti zɔlɔɔni Ezipete yooi zu: nu felegɔ. Zakɔbe ná-peleyeɟei ma nuɓusei

liegɔi é yeini Ezipete yooi zu, é ɣeni ga nu vuulɔfela (70).

Zakɔbe zeizu ɣula vai
Gɔsen yooi zu

²⁸ Zakɔbe Zuda leveni lugɔ velei Zozefe vɔ be, é bo ma ga é daaɣomi Gɔsen. Ti zeeliai ma Gɔsen yooi zu,

²⁹ Zozefe ná-wotoloi ɣevele βeteni, é le su, é li Gɔsen, keɣɣe Izelayele laaɣomisu. E kaai ma nɔ feya, é vele ga kɔgi, é lebi wɔlɔzu zeei naa ɣɔgi va.

³⁰ Izelayele ɣeni Zozefe ma: «Nà zoo zaazu niina, tɔzei gè è-ɣaazuve ɣaa, da de vulua!»

³¹ Zozefe ɣeni keɣɣeleaiti ma, ta keɣɣe ná-peleyeɣei: «Nà liizu, gè Falaɣɔn loo ɣisu, gè ɣe ma: «Kèeleaiti ta kèe veleyeɣei, niiti ti ɣea Kanaan yooi zu, ti va, ti zeelia mà.

³² Niima nuiti ta ga togani make nuiti, mazɔlɔ togani lo nuiti be, ti vaave ga ta-vaalagiti, ta ta-woliiti, ta ta-nikeiti, ta nii kpein é ga ti-ɣɔligiti.»

³³ Siegi zu Falaɣɔn a wo lolina da, é ɣe wo ma: «Begele ɣa wa da ke?»

³⁴ wa gooɣaavote ga: «Da-wotiɣe nuiti gá ga togani lo nuiti, é tɔzei gi-ma loungo yeei ma, eyesu niizu, giya-o, gi-memewolani-yo.» Naa ɣevele ma, toɣa vaazu bu, wo zei Gɔsen yooi zu, mazɔlɔ togani lo nuiti belezegɣeve Ezipete nuiti be.»

47

Lebiyai Zakɔbe ná-peleyeɣei sɔlɔni

¹ Zozefe liini, é Falaḡon loo ḡisu, é ḡe ma: «Kèe ta kèeleaiti ti vaa, ti zefje Kanaan yooi zu, é vee ta-logani wolaiti ta ma goiti ba, ta nii kpein é ga tɔnɔi. Pɛte, ti lia Gɔsen yooi zu.»

² E nu lɔlugɔ zefeni keeḡeleaiti su, é li, é ti le ga Falaḡon.

³ Falaḡon Zozefe keeḡeleaiti gaazaḡani, é ḡe ti ma: «Wa-wotii ḡa ga begele?» Ti Falaḡon woḡaavoteni, ti ḡe ma: «Da-wotiḡe nuiti ḡá ga togani lo nuiti, eḡvelei gi-memewolani ti ḡeni la.»

⁴ Ti ḡeni mɔnɔ Falaḡon ma: «Gi vaaue ligo zeizu zooi zu, tɔzei daamiani ge la mɔ da-wotiḡe nuiti ta-logani bulugiti zea, mazɔɔ pului wola bɔiue Kanaan yooi zu. Va bu, da-wotiḡe zunuiti gi ze Gɔsen yooi zu.»

⁵ Falaḡon ḡeni Zozefe ma: «È-ḡee ta è-ḡeeleaiti paaue è ḡoba.

⁶ Ezipete yooi ḡa è yeema. E-ḡee ta è-ḡeeleaiti sei zooi vasuve. Ti ze Gɔsen yooi zu. Ni è kwee ga sɔbelama zunua ta ti zaama, ti ze nà-togani bulugiti unda.»

⁷ Zozefe vaani ga keeḡe Zakɔbe, é dee ga Falaḡon. Zakɔbe tuya looni Falaḡon ve.

⁸ Falaḡon ḡeni Zakɔbe ma: «È-zii ma voloi ma ḡonagiti ti ḡea ga dielegɔ?»

⁹ Zakɔbe Falaḡon woḡaavoteni, é ḡe ma: «Sii ma voloi ma ḡonagiti ti ḡeai sieziḡi zu, ta ga kona ungila puusava (130). Sii ma voloi ma ḡonagiti ti la mɔinni, ti jɔuve, ti la zeelini jɛḡelein memewolani ti-zii ma voloi ma ḡonagiti su, tɔnɔ ma zieziḡe voloit.»

¹⁰ Zakɔbe tuya looni mɔnɔ Falagɔn ve, ɛ zege naa vɔ be, ɛ li.

¹¹ Zozefe keege ta keegeleaiti seizu gulani, ɛ naa ta veeni ti ya ga tɔnɔ Ezipete yooi zu, zooi vasuve, Lamesese yooi zu, egevelei Falagɔn ma levei veeni la zea.

¹² Zozefe keege ta keegeleaiti kɔnɔkulani, ɛ ti laazɔbo, ta keege ná-pelɛyegɛi kpein, egevelei dointi tiegɔi geni la.

Zozefe ná-botii gevelei pului ma ziegi zu

¹³ Daamiani ge la mɔ geni zooi zu ná kpein, mazɔbɔ pului wola bɔini. Nubuseiti ti ganani, Ezipete yooi zu ta Kanaan yooi zu, pului maavele ma.

¹⁴ Zozefe walii kpein gaalɛni ba, ɛ kula Ezipete yooi zu ta Kanaan yooi, moloji volu vele zu ti geni geyazu. E naama walii lɛni Falagɔn ná-pɛlei wu.

¹⁵ Siegi zu walii beni da Ezipete yooi zu ta Kanaan yooi zu, Ezipete nuiti ti vaani Zozefe vɔ be, ti ge ma: «Daamianigi ve gi ya! Keni nɔ gi za ɛ gaazu, tɔzei walii bega?»

¹⁶ Zozefe geni ma: «Ni wali la mɔ ná, à wa-loganiiti fe, ná daamianigi ve wo ya wa-loganiiti potogi zu.»

¹⁷ Ti geni vaazu ga ta-loganiiti Zozefe vɔ. Zozefe daamianigi veeni ti ya, ta-zooiti potogi zu, ta ta-nikeiti, ta ta-vaalagiti, ta ta-woliiti, ta ta-zoovalegiti. E daamianigi veeni ti ya gana naama gonagi, ta-loganiiti kpein potogi zu.

¹⁸ Siegi zu naama gonagi leveni da, ti vaani pɔ be poluma gonagi, ti ge ma: «Gi la dɔɔguzu negelɛin mɔligii va ga walii bega gi ya, ta gi vaa ga togani

bulugi mǎliǵii ʋə, naa bega, é yεga gi ma nə ga gi vaa ga gi-ɓuseiti ta gá-yooiti, gi fe mǎliǵii ya.

¹⁹ Lee vaa zu gá li zaazu è ǵaazu, giya-o, gá-yooiti-yo? Gi ʋεεna gá-yooiti ba, è gi ǵeya daami-anigi ʋotogiti su, gá ǵε ga Falaǵɔn ná-duɔiti, giya-o, gá-yooiti-yo. Nii ɓalaa gá faza, naa ve gi ya, naa ǵa a ke gi ye vulua, gi mina za, gá-yooiti gaa ɲakai mina ye.»

²⁰ Zozefe Ezipete yooi kpein geyani Falaǵɔn ʋε, mazɔɔ Ezipete nuiti ti ta-ɓalagiti pɔdini, ti ǵilagilagi, tɔzei pului ɓɔini ti la. Zooi ǵeni ga Falaǵɔn ʋogi.

²¹ E nuɓuseiti gaalεeni ba, é ti ʋu taa wolaiti su Ezipete ǵwεpelemaveti, é zo zɔla ʋele, é li zɔla ʋele.

²² Kele é la ǵeni zalaǵa ǵula nuiti ta-yooi ǵeyani, tɔzei Falaǵɔn tɔ seini zalaǵa ǵula nuiti ta-vaa zu. Ti-ǵɔnɔgi ǵeni ga nii Falaǵɔn ǵeni feezu ti ya. Naa ǵa é ba, ti la ǵeni ta-yooiti pɔdini ɲεǵlein.

²³ Zozefe ǵeni nuɓuseiti ma: «Gè wo ǵeyavε za Falaǵɔn ʋε, wo ʋεε wa-yooiti ba. Ani zuwui ʋεε, wa zoo wo faza, wo boli wa-yooiti ba.

²⁴ Molo lebe zιεgi zu, wa seizu lɔɔlusiei ve Falaǵɔn ya, seizu naanisiei zɔiti ti ǵε ga wɔnɔ, é ǵε ga kpalagiti ba zuwui, é wo ǵɔnɔkula wa wo-lointi, ta niiti kpein ti wa-ʋεleyεgeiti bu.»

²⁵ Ti ǵeni ma: «Da ǵa è gi-yεnvui yεga gi ya, mazɔɔ gi zaalai zɔɔge mǎliǵii è ǵaazu, gá ǵε ga Falaǵɔn ná-duɔiti.»

²⁶ Zozefe naa ǵεeni ga tɔgi Ezipete yooi kpein su, naa yεε ma zaǵaza, Ezipete yooiti ma zɔɔ ganii zeizu lɔɔlusiei ǵa ga Falaǵɔn nɔnɔ. Keni nɔ zalaǵa ǵula nuiti ta-yooiti ka ti la ga Falaǵɔn nɔnɔ.

Zakabe zii ma gona gaabelagiti

²⁷ Izelayele nuiti ti zeini Ezipete yooi zu, Gosen yooi zu. Ti bɔɔɔ zɔlɔɔni, ti buɔɔ, ti wola ɔaawɔɔlɔ.

²⁸ Zakabe kona puugɔ maazu lɔfela ɔeni Ezipete yooi zu. Zakabe zii ma voloi kpein ge ɔeni ga kona ungila puunaani maazu lɔfela (147).

²⁹ Siegi zu saa voloi maabuɔani la, é ná-doun zunui Zozefe lolini, é ɔe ma: «Ni da va bu, è faabɔɔɔ ɔe bè, nà è maanɛɛɛzu, yeei lɔ kpàlai wu, è minazeɔe bè, è nɛɛbei ɔula keɛma bè, ta woogɛɔiladai, ga è la màaɔɔlɔua Ezipete yooi zu.

³⁰ Siegi zu gè liizu la mèmɛwolani pɔ, ti zaai, da kùla Ezipete yooi va, è li ga ze, è màaɔɔlɔ ta-ɔabayɔei zu.» Zozefe googaaɔoteni, é ɔe ma: «Nà ke ɔana, ɔɔvelei è bogai la.»

³¹ Izelayele ɔeni ma: «Gona bè.» Zozefe ɔonani be. Naa volu Izelayele nɔkɔni ná-betei unbuave.

48*Zakabe tuya loo vai**Zozefe ná-doun zunu felegɔiti be*

¹ Naama vaiti poluma, ti vaani, ti ɔe Zozefe ma: «Wɛɛ, è-ɔe ɔa zeeɔɛzu.» E ná-doun zunu felegɔiti seɔeni ya, Manasee ta Efelayime.

² Ti liini, ti daazeeli Zakabe ma ga: «È-loun zunui Zozefe ɔa vaazu è vɔ be.» Izelayele zuvikeiti kpein gaalɛni ba, è wuzegɛ, é zeí ná-betei zu.

³ Zakabe ɔeni Zozefe ma: «GALA Zebei-Pɛ-Maliɔii ɔulani bè keɛma Luze, Kanaan yooi zu, é tuya looni bè.

⁴ E ɔeni mà: «Nà è ɔeɛzu ga kpufu nu, gè è ɔaawɔɔlɔ, gè è ɔe ga zii mɔinmɔin. Nà niima yooi

ve è-mavofodai ve, ðoun ða zegena ná, toða ðe ðo ga è-mavofodai nònò.»

⁵ Doun zunu felegoiti ti zollogai è ve Ezipete yooi zu, aisa gè va va è vò be, Efelayime ta Manasee, naati ta ðe ga nònòiti, egvevei nò Luβen ta Simiyónni ti la zèa.

⁶ Kεε, dointi è ti zolloga niiti poluma, naati ta ðe ga ðnòiti. Ta tònò ma voganii zolò ti-lieni ta-yooi zu.

⁷ Mazolò gè ðeni ðalesu ma, gè ða zege Padan-Alame, Lasεe zaani pelei zu kòbauε, Kanaan yooi zu, ná maa la ðeni ðoozani gola Efelata va. Miná ða gè maagfuluni ná, Efelata pelei zu.» (Efelata é lolisu balaa ga Beteleyeme.)

⁸ Izelayεle weleni Zozεfe ná-doun zunuiti ba, é ðe ma: «Beni ka ga niiti?»

⁹ Zozεfe keεge woogaaivoteni, é ðe ma: «Dòun zunuiti kana, GALA ge ti vea zèa ve.» Izelayεle ðeni ma: «Nà è maanεεnzuzi, ti maaβuða leε bà, ga gè tuya loo ti ve.»

¹⁰ Izelayεle ðaazuveti maaβidini polozagagi maavele ma, é la mò ðeni wozagaaazu fòon. Zozεfe ti zegeni, é ti maaβuða ba. Izelayεle laavεeni ti-ðomagaveti, é ti nεεε.

¹¹ Izelayεle ðeni Zozεfe ma: «Gè la ðeni ðisizuzu ga nà è-ðaazuve ða volu mònò, keε weε, GALA ge vaa bu vòlò gè ðaazula è-lointi ma.»

¹² Zozεfe ná-doun felegoiti kulani keεge niibiiti zògòzu, é nòkò zòoi ma.

¹³ Naa voluma Zozεfe ti felego pe segeni, é Efelayime zoni ga zeezai, é naa lo Izelayεle ðvvezu velei, é Manasee zo ga ðvvei, é naa lo ga Izelayεle yeezazu velei, é ti maaβuða ba.

14 Kele Izelayele zeezai maaleni, é pεε Efelayime unma, nii é gfeni ga loungoi, é gɔvɛzu vele yeei wuzegε, é pεε Manasee unma. E zeeiti gaavolani ba, anεε ni Manasee gfa é gfeni ga doun mɔungi.

15 E tuya looni Zozεfe vε, é gε ma:

«GALAGI niigi kεε Abalaame ta kεε Izaake ti zieni gaazu,

GALAGI nii togai tũgɔ s̄ii ma voloi pε su eyεsu za,

16 geezũgeelai nii é k̄izoga faa jɔi kpein ma,

naa tuya loo niima zunu loungoiti bε.

Ti da ti loli ga d̄aaseigi, ta k̄εeni daaseigi, Abalaame ta Izaake,

ti wola ḡaawɔɔɔ zooli zu ná pε.»

17 Zozεfe kaani ga keεgε gfa yeezai laazu Efelayime unma, naa la gfeni nεeni bε. E keεgε yeei zoni ga é sege Efelayime unma, é lii la Manasee unma velei.

18 Zozεfe gfeni keεgε ma: «Mina ke ḡana k̄εε, mazɔɔɔ nii ma gelei gfa é ga doun mɔungi. E-yeezai la nɔungi ma.»

19 Keεgε ḡeleni, é gε ma: «Gè kwεε, d̄oun zunu, ḡε suḡwεε. Tɔ balaagi toḡa vaazu ḡεεzu ga nuɔuse m̄oinm̄oin, gaawɔɔɔ. Kele degε zunui ḡa wɔɔɔzu, é leve t̄oun ba, mavofodaiti ta ḡε ga zii wola.»

20 Naama volo ná, é tuya looni ti felegɔ vε, é gε ma: «Izelayele nuɔuseiti ta wo-laaseigi wo ta-luyai zu, ti gε ma: «GALA ge è ḡε ga Efelayime ta Manasee ḡεvele.» » Zekana é Efelayime leveni da Manasee luḡɔ.

21 Izelayele gfeni Zozεfe ma: «S̄aa yeei ḡana va zeelizu, wεle GALA ka ḡεεzu wo va, toḡa wo ḡaaḡale ma, é li ga woye, wo-mεmεwolani ta-yooi zu.

²² Ǹun nà, nà Sikeme yooi zeḡezu, gè da d̀ǹoi ma, é leve è-ḡeelointi t̀ǹoi va, nii gè kulani Am̀ol nuiti zea, ga nà-boḡa z̀kp̀oi, ta nà-kilegi.»

49

*Zak̀be tuya loo vai
nà-doun zunu puug̀ maazu feleg̀iti (12) be*

¹ Zak̀be nà-doun zunuiti tolini, é ḡe ti ma: «À ḡaale ba, gè faiti bo wo ma, niiti ti vaazu ḡeezu ga woye velela velel.»

² A ḡaale ba, wo woilo mà ga pag̀, Zak̀be nà-doun zunuiti!
A woilo wo-ḡee Izelayele wooi ma!

³ Luḡen, da ḡa è ga d̀oun m̀ung̀i, nà-zebai ta s̀vik̀ei ma m̀ung̀iti, è-losuve ẁal̀bai ti pe ba, è-zebai ẁal̀bai ti pe ba.

⁴ E yeḡaaḡaai eḡe zivēgi, è la m̀ nu ḡitela losuve z̀l̀ḡga, maz̀l̀ è leevē è-ḡee laa vetēi zu, è nà-betēi ḡ̀z̀vē è leē vai zu ná.

⁵ Simiỳn ta Leevi ta ga keeḡeelointi, ta-woḡa z̀kp̀iti ta ga tooma aniiti.

⁶ Zii mina v̀v̀pe ta-yaava vai va neḡelein, nà-kisiei mina ḡili ta-ḡaalēbai va! Maz̀l̀ ti nu vaani ta-yiḡulagi zu, ti nikeiti kḡḡv̀olu nataiti teveni ta-unsuḡi zu.

⁷ Ta-yiḡulagi ḡotove, maz̀l̀ gola ḡouve, ta-yiḡadīi ḡotove!
Nà ti ḡaagwe Zak̀be ǹǹiti saama,

nà ti vaza Izelaye le zaama.

⁸ Zuda, da ga è-geelointi ti vaazu è maamusuzu.

E-yeei ga ge è zili nuiti ko poluve.

E-gee ná-doun zunuiti ta ge nakasu è wu.

⁹ Zuda, doun zunu, da ga zala zine goi,
nii é zegezu paa wosuve!

E niibiiti pee su, é vee, ege zalai,

ege zala zaai, be ga a zoo é buzege peezuve?

¹⁰ Kundigilai ma lukpoi la gúlaa Zuda velayegei va
pe,

anee tógi maazuáa nui ná-poogi la gúlaa kógo
yogozuveti,

eyesu nii tukpoi ga nono naama nui va,

nuiti ti golo be.

¹¹ Tofa ná-soovalegi gili leezen lokulugi va,

é ná-soovale saai ma yivoi gili ma lokulu pagoi va.

Tofa ná-segei gba doo dei wu,

é ná-sege maazu zegei gba leezin ma jamai wu.

¹² Gaazugezeti kpove su ga doo,

nóno niigaiti koleve.

¹³ Zabalón ga zei Kpolode Wolai gobave yooiti su,

tofa ze zielave, batoiti tosuve,

ná-zou gwepelamveta ta zeeli Sidón yooi vo pelei.

¹⁴ Isakaal ga ga soovale sinei subaai,

é laani togani make zasa felegoiti zogozuve.

¹⁵ E da ka ga ná-doofo bosuve vage,

zooi wola vage.

E da bili kasoi wu,

é da bogó lo duolai ma wotii zu.

16 Dan ɔa ná-nuɔuseiti tukpɔɔɔaaleve,
eɔɔ Izelayele ná-bolodai gila.

17 Dan ɔa ɔeezu pelei zu ga kaalii,
é ɔe ga pɛɛɔaalii pele goi zu,
é sooi ni kɔɔɔ libiligi va,
soo ɔɔma nui loo daazei.

18 Ee, ɔɔɔɔ GALAGI, kitoge ɔa-ɔizo fai va!

19 Toosu nuiti ta va Gade laalɔɔma,
kele toɔa wuzegɛ, é laale ti wu, é ti ziga ga ɔɔɔɔi.

20 Aseel ná-zooi zu ɔa daamianigi a ɔe ná ga bɔɔɔa.
Toɔa masa daamiani pagɔi kpein kula.

21 Nefetali ɔa ga dopai, é bɔɔɔ yeema, é ɔa vili,
é ɔa zivo vagɔiti pu.

22 Zozefe ɔa ga gwaa wulu vagɔi ma vɔnɔbai,
gwaa wulu vagɔi ma vɔnɔbai, é zieungi ɔɔbaue.
Ma bekegiti buzeɔeue, ti zele sigigi maazu.

23 Ti baagoge ma, ti kilɛgiti pili ma.
Kile pili nuiti ti ɔeni ga tɔun sili nuiti.

24 Kele é ná-kilegi zoge kpaan tɔ bɔɔɔi,
zeeiti suloge ga Zakɔbe ná-Zebe-Su-ɔALAGI yeeiti,
nii é ga Izelayele make nui ta ná-fasai.

25 E-ɔee ná-GALAGI zaalai zu, nii é ga ɔa-bɔba nui,
GALA Zebɛi-Pɛ-Maliɔii, nii a tuya loo è ue,
ɔa tuyaiti sɔɔɔ, ti zɛɔezu maazuue geɔɔɔlogi zu,
ta tuyaiti ti ɔulazu zie bomaue zooi wu,
ta doun mɔinmɔingiti ta togani bulugiti.

26 E-ɔee ná-tuyaiti zeeɔaabaave,
ti leve sɔɔɔ nuiti tɔnɔiti ba,

eyesu é zeeli ƒooƒo gizeiti kwegi.
Tuyai naati ti yei Zozefe unma,
é yei, é la keefelointi ta-ƒundigii losaamaue!

²⁷ Benzamen ƒa ga zuluɔui, nii é anii valizu ga,
sobui é ná-ani zogai mi,
kpɔkɔi, é kɔɔzoganii ƒaagwe.

²⁸ Naati kpein ka ti ga Izelayele ná-boloda puugo
maazu felegɔiti (12), pele ƒana ti-ƒee naama ɔɔeiti
boni la ti ma, é da tuya loo ti ve. E tuya looni ti ve,
ese gilagilagi ta nɔnɔ ma luyai.

Zakɔbe zaa vai

²⁹ Naa volu é nii ma levei veeni ti ya ga: «Nà ga
va liizu kèeni pɔ, ti zaai. Wa maagulu mèmewolani
kobave, pugi zu, é Gete nui Efelon ná-kpalagi zu,

³⁰ Makepeela balagi ma vugi zu, Mamelee
ƒobave, Kanaan yooi zu. Kpalagi naa ƒa Abalaame
geyani Gete nui Efelon ma, é ƒe be ga maagulu
bosuve.

³¹ Ná nɔ ƒa ti Abalaame ta anzai Sala maaguluni
ná. Ná nɔ ƒa ti Izaake ta anzai Elebeka maaguluni
ná. Ná nɔ ƒa gè Lea maaguluni ná.

³² Kpalagi ta pugi é ƒeni su, ti ƒeyaa ƒeni de Gete
nuiti ma.»

³³ Siɛgi zu Zakɔbe beni da ga deveiti fe ná-doun
zunuiti zea, é laani volu betei zu, zii looni, é za, é li
mèmewolani pɔ ti zaai.

50

Zakɔbe maagulu vai

¹ Zozefe ƒizini keefɛ ƒaazuve ma. E wɔloni ma, é
neene ga daave komagai.

lofazuve, ti gɛni ma: «Saa wɔlɔ biin ka ga nii kpaai Ezipete nuiti ma.» Naa gɛa ɛ ba, ti naama molo lofazuve laasei pɛeni ga Aɔele-Miselayime.* Aɔave nɔ gɛa zie wolai Zuluden volu velei.

¹² Uele gɛana Zakɔbe nɔ-doun zunuiti ti ti-gɛe nɔ-deveiti keeni la.

¹³ Nɔ-doun zunuiti ti liini la Kanaan yooi zu, ti maagɔluni Makepeela balagi ma vugi zu, nii Aɔalaame geyani Gɛte nui Efelon ma, ga ɛ gɛ ga nɔnɔ ma maagɔlu bosuve, Mamelee gɔbave.

¹⁴ Zozefe begai ma ga keegɛ maaɔlu, ɛ galeni ma Ezipete, ta keegɛleaiti, ta niiti kpein ti leeni vɔɔma keegɛ maaɔluzuve.

Inɛinegi gɛe vai

Zozefe keegɛleaiti ba

¹⁵ Zozefe keegɛleaiti ti kaai ma ga ti-gɛe zaa, ti gɛni ma: «Ni sei Zozefe a gɛna, ɛ gɛ ga ade zili nu, faa nɔi kpein de keeni la, ɛ ti vɔtokula ade ma!»

¹⁶ Ti keela wooi leveni Zozefe ma, ti gɛ ma: «Aisa ɛ-gɛe va za, ɛ niima levei veeni, ɛ gɛ ma:

¹⁷ «Wa bɔe Zozefe vɔ gɛni ga: Nɔ ɛ maanɛnɛzu, ɛ-gɛleaiti ta-namaba vai zuvaaye, ta ta-gotoi, mazɔlɔ ti faa nɔi gɛeve ga de.» Gɔ ɛ maanɛnɛzu, ɛ-gɛe nɔ-GALAGI nɔ-botigɛ nuiti gɔ-gotoi zuvaaye niizu!» Zozefe wɔlɔni, siegi zu ti bɔeni pɔ la gɛana.

¹⁸ Keegɛlɔinti ti vaani tiya bɔgɔi, ti la kɔgɔwu, ti gɛ ma: «Giya gaa, gɔ ga dɔ-wotigɛ nuiti.»

¹⁹ Zozefe gɛni ti ma: «À mina lua, nɔ gɛa gɛ GALA potogi zu baa?

* **50:11 Aɔele-Miselayime:** daaseigi nii ti maagɔgaai va ta «Ezipete nuiti ta-zaa wɔlɔ vai.»

²⁰ Wo g̃siɛni ga wo faa ɲɔu ɖɛ ga ze, keɛ GALA ge naa valiboni, é ke ga faa vaɔɔ, ga naa laazeeli, nii é ɖɛɛzu za, naa ɖa a ke nɔbuse m̃ɔinm̃ɔin zɛnvui ɖizo.

²¹ Niizu, deɖɛmu à mina m̃ɔ lua, nà wo-maavaiti pɛ keɛzu, ta wo-lointi t̃ɔnɔi.» E ti ɖaanɛɛnɛni, kpɔɛ velei ma ti vɔ ga pagɔ.

Zozeze zaa vai

²² Zozeze zeini Ezipete, ta ná-pɛɛyɛɖɛi. E yɛni vulua, ná-konagi ɖɛ ga unɖila puugɔ (110).

²³ Zozeze Efelayime mavofodaiti kaani, eyɛsu é zavagi ɖa. Manasee ná-doun zunui Makiil ná-doun zunuiti ti zɔlɔni balaa kɔɖɔ ma.

²⁴ Zozeze ɖɛni keɛɖɛɛaiti ma: «Nà ga va zaazu. Keɛ GALA ka vaazu wo ɖulazu niima yooi tɛi su, é li ga woye m̃ɔnɔ zooi naa zu, nii é ma minazɛɖɛgi woni, é ma ɖona wo Abalaame vɛ, ta Izaake, ta Zakɔbe.»

²⁵ Zozeze ɖɛni Izelayɛle lointi ma: «Kenɛni wo ɖona, GALA ka vaazu wo maalobosu, zɛɖɛma nɔpɛ ge la ba, wa ɛ ga mà ɖaɛiti, wo ti maagooza vɛ va.»

²⁶ Zozeze ná-konagi ɖɛai ma ga unɖila puugɔ (110), é zaani. Ti ma vooɔmai vɔɔni, ti da gulo maku nɛɛnɛgi ɲɔfɔ ma, ti da pooma ɖɛsui zu Ezipete yooi zu.

clvi

GALA ΣΕΥΕΙ
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2013 Pioneer Bible Translators

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf